

No. 322
సంచిక 322

Principal
SRI RAM MOTOR SCHOOL
(Recognised by the Govt.)
The Best Equipped Motor School
W. Subramanian

1926 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నామ దివారి 1926

ఆంధ్రమైన రంగుల క్యాలండరు

శ్రీకృష్ణమూర్తి, మహాత్మాగాంధీ, రంగులపటములతో రెండురకములుగా తయారగు చున్నవి.
రోజున కొక కాగితము తీసివేయు క్యాలెండరు సహా తయారైనది. ధర 1-కి 0-4-0

క్యాలెండరు 1-కి 0-2-0; 12-కి రూ 1-4-0; 100-కి రూ 9-12-0.

పోస్ట్ జి. ప్రత్యేకము.

మదరాసు — ఆంధ్రప్రదేశ్ నామ దివారి — బొంబాయి

తొక్కామయ్య హరకస్తూరిమాత్రలు

594

విజ్ఞాపన

మహాభాగా 25 సం॥ల నుండి శేష లోకనేవ చేయుచుండునంత తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సంవత్సరము లక్షలకొలది మేలులను నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీస్, మలయా, ఫిజియా, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా పైద్రులందరూ నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాశేరు (లోకామయ్యహర కస్తూరిమాత్రలు) వంటివిల్లులు, బాలెంతలు, పడుచు వాగ, ముసలివాడ, వారు వీరననేల సున్న మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తకీలులు, సకలజాతులు, మాంసము, వీలినాతము, ప్రక్కలయ్యాదన్న, అకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, తీర్చింపినశ్రేణులు, కడుపునొప్పి, జలుబు, చర్మ (కాకాకా) లు, కళ్ళనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇకట్రాయెంబా, స్త్రీలు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుచితమైనవిగా నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక సుఖమును. నలు దిక్కులవలన నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాచిత్రాలు జేసవలె గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 పొట్టుబుట్టు కరు. 6 బుడ్డి వెల పొట్టుబుట్టుతో రూ. 1-కి 0. 12 బుడ్డి రూ. 2-కి 0. 25 బుడ్డి రూ. 5-కి 0. కావలినవారు ఈ దినపత్రికాసమునకు వ్రాయుట.
ఆయుర్వేదవైద్య పాఠ్యపు వెంటకూచల పండితులు, శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల మైనారు.

నూతనదుకాణము

హిసమును గమనింపుడు 287 ఎస్.ప్లనేడు

అన్ని జాగాలనుండి వస్తువస్తువులు వస్తారాలు, ప్లావలులు, సర్దులు, పొట్టులు, బహుములు, స్వదేశీ చెక్కలు, బసినలు, తయారైన వస్తులు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. ప్లాను రెడీమేడ్ వస్తు 1 కి ధర రూ 4-4-0

K. S. Muthiah & Co., 287 Esplanade, M A D R A S.

"హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్" గ్రామఫోను

ధర రూ 75 అంతకు హెచ్చుధరలలో గలవు. తెలుగు, అరవము, సంస్కృతము, కన్నడము, హిందూస్తాని మొదలగు భాషలలోను, ఇతరభాషలలోను రికార్డులు ఎప్పుడును మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి.

వ్రాసిన క్యాటలాగు ఇనాముగా పంపబడును.

Homer & Co,

175 Broadway, Madras.

శ్రీకృష్ణావతారతత్త్వము

సకలపురాణకృతులనుండియు, మహాభారత పురాణముల నుండియు శ్రీకృష్ణావతారము సంగ్రహించి వరుసగా నులభించు పుస్తకమున నిర్మూలనయ్యెను. సకల సంకేతములు తొలగిపట్టు అందుకు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. విశేషములు గలతత్త్వలక్షణములు బహుమతిపరచును. పాగాయణమున కనుగుణించి ప్రాచీనముల గ్రంథములకు పాండువులుపరచును. శ్రీకృష్ణావతారమును సమాగ్రముగా వ్రాయబడి యీ ప్రాచీనము. భక్తికృష్ణయోగభావనాధర్మముల డెబ్బది కిది కల్పవృక్షము. మతభేదము లేనిసత్యమును జదివిన సమూహము నొకరినొకరి గట్టిగా తెచ్చును. ఇతర భేదములనుగూడ తొలగింపవు. ఇట్టి యొక్క గ్రంథము చక్కగా బ్రాహ్మిని కలిగి బ్రాహ్మ మహిమగాకయుండ వైదికయుని యాచార్యులకాసా 1-8-0 లకు వి. పి. గా చూడవచ్చును. 12-0-0 లు చదువేయించుకారితోగూడ వచ్చును ప్రకటించబడును, 8 సంపుటములకు దక్కవగాదు. 1-0-0 అక్షరములతో జంపదారులూ తమ సమృద్ధిని తెలుపవలెను. ఈసత్కార్యము నాలపదేశములను సజ్జనులు నాచేతకొనించి కృత్యములు గావలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.

నా శ్రీమద్రామానుజము ముద్రితమై సిద్ధముగనున్నది. 3 సంపుటములు ధర రూ 12-0-0.

వి. పి. చాన్దీగర్ బుట్టు ప్రత్యేకము.

(1223)

మహాభారత, ఆంధ్రభాగవతములు, మునివివల్ హైస్కూలు, కడప.

"ఆక్స్-వెండ్రికి తప్పక రావలయును"

[యచ్. జి. ఆచార్యగారు]

అది శేషవికారము. ఎండు కడుతీత్రముగనున్నది. తా దురోక్షతై పాదమిడినంతనే ముద్రమునున్నది. పట్టామందు నాకున్న కొలదిమంది మిత్రులును వారివారిగృహములకు బోయిరి. నాకుమాత్రము యింటి కేగవచ్చుటకు యిష్టము లేనందున పట్టణముండే యుంటిని.

ఒంటరిగ దినముల గడపుట చాలకష్టముగ నుండెను. సాయంత్ర ముదగంటలైనను గాని మార్కెట్ కు తగ్గకయుండెను. తగ్గినను యేమిచేయుట? మిత్రుడొక్కడేరియు లేకుండ బయటకు పికారునకుగాని విదేశముల జూచుటకుగాని పోవుట యింకా కష్టములేదు. దినమంతయు నొంటరిగ నాగియింటే పడకకుర్చిమీద కూర్చుండి యేదియో చదువుచునో లేక వ్రాయుచునో లేక నిద్రపాపుచునో కాలము గడపుచుండెడివాడను.

మాయమ్మ తాతగారియింటికి వెళ్లిన ఆరునెలల నుండియు నే నొంటిగనే యుంటిని. మొదట హోటలునందు భోజనముచేయ ప్రవేశించితినిగాని యిరువదిరూపాయలొక్కప్రాణి భోజనమునకే హోటలువాని కిచ్చుటయు లేనిపని యని నాకు తోచెను. తాన నొక బీదబాలుని కేరదీసి వానిచే వంటయింపుచుండెడివాడను. ఇరువది రూపాయలలో యిద్దరమును హాయిగ కాలము గడపుచుండెడివారము.

శేనున్నగది మాడవయంత్రుననున్నది. దానిప్రక్కనున్నది రెండంతస్తులమేడ. అందు రామారావు గారను వైద్యులు నివసిం చుచుండిరి. నే నీ గది యందు ఆరునెలల నుండి వివసింపుచుండినను రెండుమాడుమారులకన్న నెక్కు దాయనలో మాటలాడియుండలేదు. ఆతని కొవడనితో నొమారు కాబోలు నాటకకాలము దేదియో పాత్రవిషయకై ప్రసంగించియుంటిని. రామారావుగారికి సుశీల యననొకబాకయును సుదర్శనుడను నొకబాలుడును కూడ కలరు. ఈయిద్దరు బిడ్డలును అల్లరిచేయకుండ నన్ను ఘడియ యొక్కటిదే నియు నుండవని నాయుద్దేశము. ఆస్తిల నొక్కరేనియు మంలింపినట్లు నేనెన్నడును వినియెరుగను. దానిబట్టి యాస్తి లల్ల చేయుటయన తల్లిదండ్రుల కిష్టమని నే ననుకొంటిని.

నా దాదివారము. సాయంత్రసమయము. "స్వరాజు వారులు. శాసనసభాప్రవేశము" అను వ్యాసమును వ్రాయుచుంటిని. సగము వ్యాసము పూరియాయెను. కర్రమోల నెక్కుమన్నకట్టమును చెబ్బలాడుచుండిన రెండు బాల్యకంఠములు వివచ్చెను. నా యాలోచనాప్రవాహమున కొక్క మారుగ నడుగట్లు జేయబడినట్లాయెను. నా యుద్దేశము లన్నియు భగ్గుమయ్యెనని యనుకొంటిని. నా కెంతయో కోపమును విజుగును జనించెను.

కలమును బల్లపై బారవైచితిని. శ్రీ లందురనుతలంక తో వచ్చినదగ్గరనుండియు లేరవని యాప్రక్క గవాక్షము నొక్కమారుగ కోపముగ నాసమయమున దెరచితిని. వెంటకే నాకు తెలివి వచ్చెను. శ్రీలందురనుమాట జ్ఞాపకమువచ్చెను. ఒక్కమారు గవాక్షమునుండి చూచితిరి. దాబట్టె సుశీల సుదర్శనులు ఒకరితో నొకరు చెబ్బలాడుకొనచుండిరి. అట్లశ్రీ లెవ్వరును కానబడలేదు. నాకోపమంతయు చల్లాచెను. సగము పూరియైనవ్యాసము సంగతి మరచి పోయితిని. ఆపసిబిడ్డల చెబ్బలాటలు నాకానందము గలుపుచుండెను. తుద క్వరు నెక్కుసరో మార మని నిలచితిని.

ఇంక నీ సుశీలానుదర్శనములకు జరుగుచున్న సంగ్రామమునకు కారణ మేమియో తెలియునా? చెప్పిన వివర వచ్చెదర. ఈసంగ్రామమున కంతకును కారణము సగము చీకిన మామిడిపండు. సుదర్శనుడు దానిని పొందున బట్టియుండెను. సుశీల దానికై యొగబ్రాకుచుండెను.

తుద కా పండు యిరువురకు చక్కకుండ కేడవొడ నుండి క్రింద బడిపోయెను. ఇరువురును చేతులున్న లేలువు కడ నిలిచి యేడ్చుచుండిరి. వారల జూచిన నాకు జాలి గతెగెను. మాయమ్మ మాతోటలోపండిన మామిడిపండ్లను నాలుగుదినముల క్రిందనే పంపెను. నాకాసమయమున ఆపండ్లవిషయము జ్ఞాపకమువచ్చెను. వెంటనే రెండు పండ్లందు కొని నచ్చి యొక దానిని ఆస్తిలని కొనించుక రూరముగ వివరించి. దానికడ కొనుటకై యిరువురును పరుగిడిరి. రూర త ద్వారమునకు గెంపన దాని వివరించి. ఆసమయమునకే యెక్కురోయ్యయనాటి ద్వార

మును దాటివచ్చెను. నేనువిసరిన పం దామెకు గట్టిగతిగలెను. ఫలమాసామాన్యమై యిది కాదు. దానికంటే నే నెక్కువశక్తి నుపయోగించి విసరితిని. పాపమామా కాఫలము గట్టిగ తగిలెను.

నానైపుణ కామె యొక్కమారుగ తిరిగెను. రెప్పపాటుకాలములో రక్తవిహీనమైన నానవనము నామె గాంచెను. ఆమె నాపాపము ప్రకము ఒకమారు నేనును చూచితిని. ఆమె వదనమండల మమితమగు బాధను నూచించుచుండెను. బాధ కోర్కెలారని యానుకుమారి మోమించుక చిట్టిండుకొని "చాల బాగుగ నే యున్నది! పిల్లలతో నాడుటయూ యిది?" యని చురచుట జూచి మెల్లదిగి బడోపియెను.

చుట్టవండ్ల దాయ నేల నాకేరీసంధు కంపము జనించెను. ఒక్కమారుగ నా గూతుమను బాధించి క్రిందనున్న చాపమీద గ్రాటితిరి. ఎంతపనియాయెను! దావ్యుడు రామారావుగారి లేక ఆయన శ్రేష్ఠపుత్రుడో నన్ను మాసిండుటకు తప్పక వత్తురని నాకుభయముకలిగెను. ఇన్ని నాశనముగ నామెనును తెరువని నే నేల నేడుదాని తెరువలయును! తెరచి యూరుకొని యుండక ఆయిల్లరిపిల్లల నై పాపలముల నేల విసరవలయును! విసరవలయుననే ఆయుతి రానేలే! వచ్చినను అది ఆమెకేయేల తగులవలయును! ఇంతకును నాడు నాగ్రహచారము బాగుగ లేదని యనుకొంటిని.

నియమములు యుగములవలె ఆసమయమున కానబడుచుండెను. ఎవ్వరో వేగముగ మెల్లకెక్కి నాగడిలోనికి వచ్చునట్లు వింతకబ్బులు చెపులకు వినవచ్చుచుండెను. ఆకబ్బులు వినబడిన కొలది నావ్యూహమునందలి భయమపరిమిత మగుచుండెను. ఏమున్నది! నేటితో నాగారవ మంతయు పోనున్నదిగదా! అని నాతలంపు.

పదునైదు నిమిషము లెట్టులో గడచినవి. నేననుకొని నట్లు—నేను చేసిన పనికి—దూషించువా రెవ్వరునెరాలేదు. బ్రతికితిని భగవంతుడా యనుకొంటిని.

ఆయురతీలము యెంతటి బాధబడుచున్నదోగదా యను చింతమాత్రము నాకుండెను.

మరుసటియందు యెనిమిది గంటలకేళకు నేను నా గదినుండి భాండాగారమున కేగ బయటికివచ్చితిని. రామారావుగారి గృహమువద్ద నొకమోటారు నిలచియుండెను. అందుండి మువ్వరు దిగిరి. ఆమువ్వరిలోనను దావ్యుడు రామారావుగారికడు. రెండవయాతడు క్రొత్తగ యీమధ్యనే ప్రక్కపీఠి యందే నైర్వహణ నొకదానిని స్థాపించిన యొకయువకుడు. మా డవది నడిమివయసునుండి. ఈయన నేనెరుగను. మువ్వరులలోనికేగిరి. దావ్యుడు యింటికి దావ్యుడు వచ్చుటను జూచి నాకనుమానము గలిగెను. ఆసమయమున బయటికి సుదర్శనుడు వచ్చెను. ఈ బాలునివలన సంగతుల నెరుగగోరి పిలచితిని.

సుదర్శనుడు గంతుకువచ్చెను. "సుదర్శనా! సంగతులేమి?" అని యడిగితిని.

నవ్వులు అబాలుడు "సంగతులేమిటి?" అని యనెను. ఏమియునుగలకును నాకు తోచకుండెను. "నీకే వస్త్రపునం దెక్కుదు యిప్పుడు?" అనియడిగితిని.

"గారిలో యెక్కడనది కావలయును"

"ఏకోష్ఠి నా?—విమానమా?"

"బాను"

బాలుని కోరిక విిననాకు నవ్వువచ్చెను.

"నాగడిలో చాల యాటవిమానము లున్నవి. నీయిప్పు ముసచ్చినవాటిని తీసికొనవచ్చును. నాతో వచ్చెదవా" అని యంటిని.

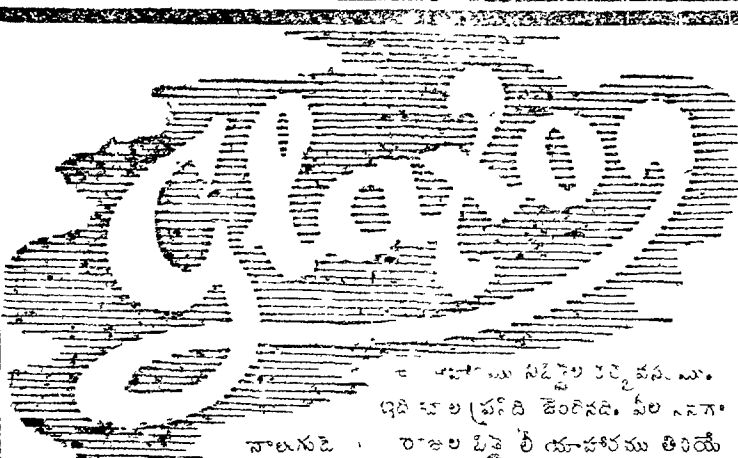
"నేను రాను. మాయక్కయ్య కొట్టిను"

కలవంటయింటి కడకున్న ఆమె నిన్ను చూడమంజు" అని మరల నంటిని.

"అక్క చాచిడిలోననే యున్నది. ఆమెకు కల నొక యొక్కవగనన్నది. ఆమె వగర కూర్చుండవలయును" అనియనుచు నాబాలుడు లోనికి బారిపోయెను.

నాగయ మెక్కువాయెను. నేనొకచివ పొరపాటునల ననే యింతయు సంభరించినది. చూడబడిననులైనమీద మరల నానూతన వైగము ర మాతాపుగారి యింటికి వచ్చెను. ఇందు నల నా నాయువ తికి జ్వరము యెక్కువాయె నని యనుకొంటిని. తరుచు స్వగృహమున నేవియేని జ్వరములవచ్చిన యితరవైద్యుల సహాయముతో చికిత్సకేయుట సహజము. అందులవచ్చే యీనూతన వైద్యు డిన్నిమాటలు వచ్చుచున్నాడని నిర్ధారణ గావించుకొంటిని.

తిన్నగ గదిలోనికిని నావలనగదా యంతయవధియు గాయవధి కాపన్నమగుటయుని యనుకొనుచు కారణము

ఇది చాల ప్రసిద్ధి చెందినది. వీల నగు నాటగుచు రాజుల బిడ్డల యహారము తిరియే వేరిరి. ఆహార చిన్నబిడ్డల కేదాలయము లన్నిటిలోను దీనిని వాడుచున్నాడు. గ్లాక్సో ఆహారమును తిని వెరిగిన బిడ్డలంగ రను చాల ఆరోగ్యముగాను ఖులాసాగాను ఉండును. ఏమి కారణము? బిడ్డకు బలమును పుట్టిని యిచ్చుటక కావలసిన కర్మపు లన్నియు నీ ఆహారములో నున్నవి. ఇది పరిశుభ్రమైనది. పట్టి ఆహారమున గలిగినపదార్థ దీనిని తినిన బిడ్డకు ప్రేగుల సంబంధమైన వ్యాధులు, వయ మున్నగువ్యాధులు రావు. మామూలు పాలలవలన నట్టివ్యాధులకు బిడ్డలు పా లగుచున్నారు. దావ్యుల నడుగుడు.

ఇటలీ	"THE VITAMIN MILK FOOD"	స్వేయము
రాజగారి	క్రేష్టమైన పాల ఆహారము	రాజగారి
అదరణను	చిక్కిన బిడ్డలకు బలమునిచ్చును.	అదరణను
బడసినది.	(2)	బడసినది.

గ్లాక్సోనే నాలుగురాజకుటుంబముల బిడ్డలు విక్రీతి జయప్రదముగా పెంచబడిరి
టాకుగా సరఫరాచేయువాడు ఆల్ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.) కపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు 1F31

లేకుండ గవాక్షమును దెరచితిని. ఆకేచీటి సమయమున నట నొకయువతి కానుపించెను. ఆమె మునుగు దావ్యుడయ్యెను. చాలశుష్కించి మాడయుండెను ఈమెయేఆయువతియని జోట జోట కన్నీరు గార్చితిరి. ఒక్కమారుగా నామె నానైపుణకు తిరిగెను. నామెను చూడలేదు కన్నీటి తెరల ద్వల వచ్చియుండెను. నన్నామె రెండుమాడు నిమిషముల వ రకును చూచియుండును.

కనుల దుడుదుకొని నన్నామె గాంచుటను గమనించితిరి శ్రీయెదురు నిలచియుండుట భాష్యముకాదని నేనట నుండి వెనుకకు వెళ్ళిపోయితిరి. గవాక్షమును మూసివైచితిని.

నావలనగదా ఆ యువతి యంతటి కున్నీటికి వచ్చినది! ఇంక నామె బ్రతుకేమోయన భయము నాకు కలిగెను.

ఒకనాటి సాయంకాలము సమద్ర తీరమున జరుగు నుపన్యాసమును తినుటకై బయలుదేరితిరి. రామారావుగారి యింట చున్నయువతియొక్కదుస్థితిగుర్చియంతోచిందుకొనుచునెమ్మదిగ ముందుర కడుగు లిడుమంటిని. ఇంతలో నొక మోటారు నామీదకు వచ్చుచుండెను. దానింగాంచి ద్రయివరనుత్పిల్లలయు నని కోవముతో వైకి చూచితిరి. ఆ బండిని నడపుచున్నది దావ్యుడు రామారావుగారు. చేతులు కడించి నమస్కరించితిని.

"ఏక్కడకు బయలుదేరినారు అని రామారావుగారు ప్రశ్నించిరి.

"సముద్రప్రభోద్ధుర మీటింపు అచ్చటికి వెళ్లుచున్నాను."

"మావంటి నిర్భాగ్యు లెవ్వరు నుండరా? ఒంటి గంటకు బయలుదేరిన వాడను, యిప్పటి కిల్లు కేరలేకన్నాను. నాకును రావలయునని యున్నాడికాని మావంటిక కేసు లింకనురెండున్నవి." అని మోటారుకు నడపుచు వెళ్ళిపోయెను.

ఇంకనీ యూరనుండిన వాయువీచివయ్యెను అది భూకంపార్థులు విసరినయింకనునామెని కేరలు గ్రామ పంకాల ముగింపు నిశ్చయించి బయలుదేరితిరి.

ఆ గ్రామమును నివసించెను నాకాయంతి మాట మె రపువచ్చునదా? లేదు. ఆమె నాకన్నులకు గట్టిపట్టెగ పడుచుండెడిది. పదునైనదను లెట్టులో గడపి పదునారవనాడు తిరిగి పట్టాము చేరితిని.

3

బండివచ్చి నాగడియొక్కయేడవరి యాగెను. దిగి దావ్యుడుగారి యింటివైపు చూచితిని. వారియింటియెదుట రోడ్డు భక్త తిని పాదనేసిన విష్ణురామయ గుట్టుగాపడియుండెను.

వీధి కుక్కలరచుచుండెను. గుమ్మమున కొకింమక ప్రక్కగ కొంతమంది బిచ్చగాండ్రు భోజనమునకై వేచియుండిరి.

దీనినంతటిని గాంచి నేను స్తంభభూతుడ వైతిని.

బండినాడు దావ్యుడుగారి యిల్లుమాపును సామానల నందుంచునెదరా! యని యడిగెను. నాగడిమెట్లును నానికి చేతితో చూపి అటనే నిలచితిని.

ఇంతలో సుదర్శనుడు పరుగుపరుగున వచ్చి నా చేయి బట్టుకొని "నీకోరవ అన్నయ్య, నేను, మానాయనగాయ యెన్నిమోమాడలు వచ్చితిమి. నీ వెక్కడకు వెళ్ళినావు? ఇంకను పరవాచేరు చిన్న అక్కయ్య మిరాయి- వంట్ల అన్నయ్య చాల యున్నచు చెప్పినది. నీవు రా!"

"ఏ అక్క చెప్పినది?" అని నేనడిగితిని.

"త్రేయదా! నీవగ్గర యింకను చాల మామిడిపెళ్ళున్నవని చెప్పిన కవల అక్క."

నే నెందుకు వచ్చుట?" అని మరల ప్రశ్నించితిని.

"మాసకోజనీ అక్క-పెండ్లి."

ఈ వివాహవిషయము వినినంతనే నా కున్న విచారమంతయు నొకమారుగ పటాపంక లాయెను. తరువాత నాబాలుక నేనే ప్రశ్నించి దావ్యుడు అన్నకోమరితలగు సరళ, సరోజిని, కవల పిల్లల యెడ, అండు సరళ వింగతుననియు, ఆమెకే అక్కయ్య అన్నాగ నన్నవనియు, సరోజిని ఆచూకవచ్చెట్లొక కిచ్చి వివాహము జేసెననియు, నేను విసరిన ఫలమువలన దెబ్బ లొస యుచు కమల యనియు తెలిసికొంటిని.

ఇంతలో రామారావుగారి శ్రేష్ఠపుత్రుడు శిశువు బయలు కేవలపనిమీద వచ్చి నన్ను చూచి నవ్వులు "రామారావుగారు చూడలు వచ్చిరి. మీరులేను. రండి! యింకా వారిని యిటనిలబెడరే?" అనియనుచు చేయబట్టు లోనికి పట్టి పిల్లలను గుండుకున నేనెదరా? కేళిమి. అక్కకున్నీ పిల్లలను విడిచివేసితిని. శిశువు "మీలో ఏమి కుదర్చవని చిహ్నాలు వచ్చియున్నాడు. ఫలహారము తీసికొనిరమ్మ" అని యని, తరువాత నానైపుణకు తిరిగి "ఇప్పుడే వచ్చెదను. క్రింద కొంచెము పనియున్నది. మీరు ఫలహారము చేయుచు డుడు. మీన్నే హితు డినుగో వచ్చుచున్నాడు" అని చెప్పి శివరావు వెనటిపోయెను.

సుదర్శనుడు వచ్చి ప్రక్కను కూర్చుండెను. బాలుడూర కుండువాడుకాదు. "అక్కా! ఇంకను రావేమి?" అని శిశువు వేసెను.

తొందర పడవని నేను మందలించితిని. ఇంతలో కమల
భలహరములు పట్టుకొని వచ్చి బల్ల పై నుంచెను.
నా దృష్టి యంతయు కమల వదన మండలము
మీదనే ముందేను. ఆమె కరుణతో చిరునవ్వులు నవ్వుచుండెను.
ఆమె నన్ను గుర్తు బట్టివది. సుదర్శనునిమిత్తము నేను గాక
వేరొకరు? దీనిని నే ఆమె తెలిసికొన్నది. సుదర్శనుడు సామాన్యముగాడు. అక్కా ఇంక నీవువా! అని అక్కతోడను, అక్క-
నెందుకు చూడవచ్చు? ఈ మిఠాయి తినుము అని నాతోడను
అనుచు నాతో కలియుండను చెచ్చి నానోటకుక్క. నారంభిం-
చెను. తదనంత సుదర్శనుడు "అక్కా! ఎంత బడకము నీకు!
పండుగేసికొనిరా!" అని కేళలు వేసిను.

కమల పంపు తీసికొనివచ్చెను. సుదర్శనుడు మరల కమల
పై పులికి "అక్కా! నాన్నోహితుడు వచ్చివాడని అడచుదా
నవుకదా, అక్కా చూచియు చూచుచున్నావా?" అని అనినది.

కమల కన్ను నా పుకొని లేకపోయెను. చేతిలోని పళ్లెము
జారిపోవునుండెను. అది పడకుండ దానిని పట్టుకొనుటకై చేయి
చాచితిని. పట్టుకొనుటలో కమల కోమలకరము నాచేత
జక్కినది.

కమల కన్నులు మోమానలకు దిప్పుకొనెను. నాదామె
యనినమాటలు నాకప్పుడు విజ్ఞప్తికేవచ్చెను. చాలబాగుగనే
యన్నది! పిల్లలతో నాడుకొనుటగా ఇది! అని నేను నవ్వితిని.

"ఎంత జ్ఞానము!" అనుమాటలు నాకు వివరమైనవి.
ఇంతలో సుదర్శనుడు వచ్చి "అక్కా! నుంచిది, నరలేవేయుము.
కేళుమాత్రము తప్పక యీ యక్క-పెండ్లికి రావలయును. నీవు
రాకపోయిన పెండ్లి తేసికొనవలె. నాతో జిప్పినది. తప్పక
రావలయును!" అని నాతో అనెను.

"అబ్బలనే" అని బదులు చెప్పితిని
పెండ్లికొనుట లేని పెండ్లి? అవిధముగనే నేను లేకుండ
కమల వివాహము చేసికొనలేదు.

ప్రకటన

7-1-1924 వ తేదీగల క్రయకల్పత్రాస్తు ననుసరించి మాక్ల
యంటు, బెజవాడ కాపురములు శ్రీ శివలెంక కోటయ్యగారు
రివెన్యూ కాలిక్ మిషన్ వారియొక్క మోదరాబాదు డియె
సేట్ మిషన్ గారి వద్దనుండి సదరు మిషన్ తాలూకు బెజవాడ గ్రా
మము నందలి డిల్లం. 187 రు. 4-42 శెంట్ల భూమిని రు.
900/- లకు క్రయమునుబొంది సదరు క్రయధనము మించువలె
దే గ్రామవారి మాక్లయంటు రు. 880/- లు చెల్లించియుండుటయే
గాక, సదరు మిషనుకు వికాస్ జరగజేయగల ఘానో శివ
గారికి క్రయకల్పత్రాస్తు వ్రాయుటకు రు. 150/- లు విలువ
గల స్టాంపును మాక్లయంటు తన సొమ్ముతో కొనియున్నాడు.
వారియు మిగతా క్రయ ధనం రు. 750/- లు మాక్లయంటు సిద్ధము
చేసి యుంచినారు. క్రయకల్పత్రాస్తు వ్రాయించి కొనుటకు మా
క్లయంటు కామిగొనియుండి సదరు మిషను వారియొక్క సంఘ
సభ్యులను ప్రకారము మిషనుయొక్క స్థిరాస్తులను విక్రయం
చుటకు అర్హులైన మాక్లయంటుగారికి తెలియజేసిన వెంటనే
క్రయకల్పత్రాస్తు ముసాయిదాను మాక్లయంటుగారు వ్రాయించి
పంపెదరని మిషనువారికి మాక్లయంటుగారు తెలియజేసి యు
న్నారు. ఇప్పుడు మాక్లయంటుగారికి అనుమతులరగు కొందరి
రుగ్గులహావల ఘానో శివగారు యీ క్రయధూమిని యిత
రులకు విక్రయించ దలచినట్లు మాక్లయంటుగారికి తెలియవచ్చి
నది.

మాక్లయంటుగారితో సదరు మిషనువారు చేసియున్న
క్రయకల్పత్రాస్తు అమలులో నున్నందున క్రయధూమిని యితరు
లకు విక్రయించుటకు మిషనువారి కేవిధమయిన అధికారము లే
దు. కావున యీధూమిని కొనువారలు మాక్లయంటుగారి కం
ప్రూబుకులోబడి యుండవలసిన వారును నష్టపడవలసిన వారు
అందురని యిందుమూలముగ తెలియజేయడ మయినది.

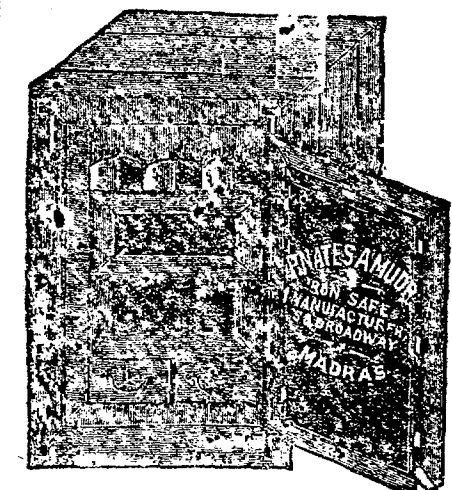
కోట కామరాజు,
బి.యె., బి.యె., పకీలు, బెజవాడ 13-1-1926

మికు స్వచ్ఛాభిమానముగలదా

మికు స్వచ్ఛాభిమాన ముండిన వివాహదేశమునందున్న
భీమాకంపెనీలలో శ్రేష్ఠమైనదానికే పోటీతాహ మొసగుదు.
ఎంతైనా ఆర్ ఇండియా హిందూదేశపు కంపెనీ. దీనికి సంబం
ధించిన పైకేమంతయు చూడకముందే యున్నది. వివరములకు ఈ
దినప విలాసమునకు వ్రాయుదు.

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance Co. Ltd.,
POB M. DRAS.

సరసము

దృఢమైనది నమ్మకమైనది

ఇప్పటికే ప్రభుత్వకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇక్కడ పెట్టెలు
ఈదినప తెలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగా యున్నవి.
బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు
మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
ప్రాప్తి, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్లు
ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు
చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రై సుమిలుకు కావలసిన సిలండర్లు, పోస్టింగు
నట్టులు సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్ప శ్రేష్ఠి, పెద్దనాయక్ పేట
మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయిచ్చిన
తయారుచేసియివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు, వ్రాయబడును.

మాతన ప్రయత్నము ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల మాతన ప్రయత్నము

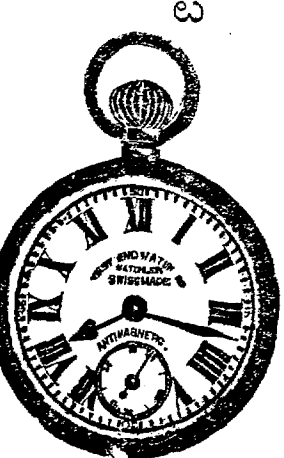
శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

పోతానామాత్య ప్రణీతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులకన్న భాగుగము దించియున్నారము
12 స్కంధములుగల సంపుటము గ్లేజుకాగితములు క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 0-0
సంపూర్ణప్రతి 2 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు రూ 8-0-0
2080 సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు రూ 9-0-0
ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

ఆంధ్ర ఇన్ సూరెన్సు కంపెనీ, (లిమిటెడ్) మచిలీపట్నం.

మేనేజింగు డైరెక్టర్ డాక్టరు కె. అహోబిలరావుగారు
కృత్య:- యర్రమల్లి మంగయ్యగారు
గమనింపుడు
ప్రీమియములు తక్కువ. మితవ్యయము ప్రధానకార్యాలయము
మీ చూపులోనున్నది. సుప్రసిద్ధనాయకులు డైరెక్టరుగానున్నారు.
భీమాపక్ష జరుగుచున్నది. అన్ని ప్రాంతములనుంచి యేజంట్లు కావోను.
వివరములకు కార్యదర్శికి వ్రాయవలెను. 2414

వెస్ట ఎండు జేబు, లీవరు గడియారములు

నికి 16	సైజుది "డాబు"	4 జ్యాయలది రూ 14	16 సైజుది రూ 11
" 16	" " " " 7	" 17	లెస్సుకారముగలది 17
" 18	" " " " 7	" 19	వెండిది 21
" 16	" " " " 7	" 20	వెండిలెస్సుది 27
" 15	" " " " 7	" 21	" 25
" 15	" " " " 7	" 20	మాడల్ నెం 1, 2 25
వె.కే. ది 16	" " " " 7	" హంటింగు 81	సగము హంటింగు 88
పై గడియారములన్నియు ఒక సం॥రం. పూచీపత్రిముతో సహా సరఫరా చేయవడును.			
నికి 16	సైజుది "కాంపెటింగ్"	15 జ్యాయలది రూ 28	వెండిది రూ 88
" 18	" " " " 15	" 80	" 86
రోలుగోలు 16	" " " " 15	" 48	హంటింగు 50
వెండి కుసుది 16	" " " " 15	" హంటింగు 48	సగము హంటింగు 48

ఇవన్నియు రెండు సం॥రముల పూచీపత్రిముతో సరఫరా చేయబడును.
Khader & Yousuf Bros. Watch & Clock Deales since 1888,
Govt. & Ry. Suppliers, 58-59 Rattan Bazar Row, Madras

Grnd Clearance Sale for Xmas.

Original Price Rs. 30. Sale Price Rs. 12.
Only 64 Left in Stock.

The "Pigmy" Gramophone (British Made). 280

This is fitted with a strong reliable and perfect Machanism.
Workmans'ip unrivalled will produce a beautiful and Melodious
tune to any member of audience This Gramophone is ideal for the
River, for garden parties and Alfresco Dances; But serves equally
for the Salon and Drawing Rooms. Fast and show regulator sour d box and metal horn
Packed complete in handsome Metal Cabinet case as as illustration price complete with
double sided Records well assorted Bands, Ballards. Dances, Musics and needle Box
Rs 12 (Twelve) only. Spare Records Rs. 2 (Two) each.
THE BRITISH TRADING Co., P. B. No. 1223, G. P. O. MADRAS.

క్రొధననామ సంవత్సరం మాఘమాస శుద్ధ ద్వితీయ ౨, శనివారము

'వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద'

[మిత్తింటి నరసింహమూర్తి (కవితానికేతనము)]

పత్రముల రాల్చి శిశిరంబు బాగుజెరువ
ముదిమి విదళించి వృక్షముల్ మొలక లెత్తు
భూమిజలముల చీల్చుచు పూవుడేచ
పులకరించి లతలు మొగ్గ పొదుగుచుండు
జలములో మొలలోతుగా ములిగినవరి
పవను డాడింప కన్నులుపండ నవ్వు
దుర్గి నంబుగ మేఘుండు తోయ ముడుప
ద్రవ్యతికాంతయు ద్రవించి పక్కునవ్వు
కష్టములుగల్గమాత్రాన కన్నుగార
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 1
వర్షమున కన్నియుతువులు వరలకున్నె?
తరణి దక్షిణమున కేగి మరలకున్నె?
కడలి నిదురించుద్రవ్య మేల్గొంచకున్నె?
కష్టములవెంట సుఖములు గలుగకున్నె?
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలు చెంద. 2
చీమమొదలు బ్రహ్మవరకు నృప్తిచేసె
దేవు డందు చెడ్డకెటుల తావుగలదు?
మంచిచెడ్డలభావన మనసు చెరచు
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలు చెంద. 3
భావికాలపుతలపులు భావమెత్త
కడచుకాలంబు స్మరియింప నొడలు పొంగ
భావి భూతార్థములు నేటి బాధలుడుప
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 4
చిగురుటాకులనందుల వగపులాడి
కోకిలధ్వని నవరించుకొనుచు నుండ
కడుపునిండించి శుకములు నొడలునివురు
కొంచు నరసింబులాడుచు కొమ్మ లెక్కి
త్వప్తిసగిన దేవుని కీర్తి బాడ
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 5
గౌతమీతరంగము లాడు కలరవమున
వడిసెల నొకప్రక్క నునిచి యొడలు మరచి
ఘోషించెన బాలుడు వేణు వానుచుండ
గానమాధురీలోలత గడవల సలి
లంబుకొనిపోవు కులనారి యైహికజరి
తాపము కడవభారంపుతలపు మరచి
నిమున మానందమయు జేరి నిలచియుండ
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలు చెంద. 6
లేనిపోనికోర్కెల మదిలోన బూని
పొందలేక వికలతన కుండకుండ
బాధ్యతవహించు పరమేశు పాలనుండి
చింతలేనట్టి మనమున చిరుతనన్వి
నిరతమోదమందుచు కాల మరుగనిక
వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలు చెంద. 7
హృదయవిమలకమలమందు మృదుపదములు
నిలిపి కోమలగాత్రము తలుకుదేర

గ్రంథ విమర్శనము

పూలదండ భాగం.

[పండిత శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు]

(ప్రబుద్ధాంధ్రసంపాదకులు) కలాభివర్ధనీపరిషత్తు,
ఇన్నీసుపేట, రాజమండ్రి. వలయా. ౧౮-౧౦.

ఆదిమండియు వైతిక, చారిత్రిక, జాతీయ, సాంఘిక జీవితములను వివరింపకథలు మానవవికాస విజ్ఞానములయొక్క అభివృద్ధికి దోడ్పడుచుండు తెల్ల రకు విదితమే. కాలము కడచు కొలది సాంప్రదాయ ము ల లో మా గ్ని క లు గు చుండు ను కా న నూతన సంప్రదాయవిలసితము లగు సంశయములను పొందికగా గూర్చి యాయాకాలపువారికి రుచిపుట్టు నట్లు చిన్నికథల కల్లుటయే కథకునికి గలనెట్లు. అట్టికథలు సర్వజనసమాదరణప్రాత్రము లగును. వాని మూలమున మానవసృష్టయములయందొకగొప్పమార్పును గలుగును. ఈ పూలదండలోనికథ లట్టి యుత్కృష్ట గుణము గలవియే.

ఈభాగమున నిరుపదికథలు గలవు. అవి ఇదివఱకే భిన్నపత్రికలందు ముద్రితమైనవికాన వానియందలి సారస్య మాంధ్రలోకమునకుఁ గ్రొత్తగాదు. వానిలోఁ గొన్ని సాంఘికదురాచారముల నుద్ఘాటించుచు ఉన్నత మగు మార్పు లావశ్యకములని బోధించుచున్నవి. కొన్ని ప్రణయమాతృత్యమును జూటచున్నవి. కొన్ని విధవావివాహారజస్యలూసంతరవివాహావశ్యకతను వివరించుచున్నవి. కొన్ని నేపయొక్క కష్టములను, స్వాతంత్ర్యముయొక్క నుఖములను ఉద్ఘాటించుచున్నవి. కొన్ని సాంసారికజీవితములందలి నుఖదుఃఖములను జదిచూపుచున్నవి. కథలన్నియు స్వతంత్రరచనములే. కథావస్తువు, పన్ని వేళము అన్నిటియందును ఒప్పియున్నది. పాత్రపరిపాఠము సుమచితరీతి సలరారియున్నది. అనావశ్యకప్రసంగ మెందును అంత గాఢ గానరాదు. వాడుకమాటలయందు రచింపబడిన పాటచే కథలమార్మము ద్విగుణీకృతమైనది. అన్నియు యథాభావంగా నాంధ్రలోకమున కుపకరించునవియే.

శ్రీకాష్ఠిగారి కథకాగ్రణిత్యమును, సంఘ సంస్కరణాభిలాషయు నీకథలయందుఁ బ్రత్యేక మగుచున్నవి. ఈసంస్కరణాభిలాష పాతకజన హృదయసీమలఁ గూడ నెలకొనియుండునని వీనివలన ప్రయోజన మనల్ప మని చెప్పకతప్పదు.

మున్ముందును కాష్ఠిగారికలము ఇట్టికథలను జిత్రించుటయందు మొక్కినడకుండునుగాక!

భూనభోంతరాళములెంతో పొంగుచుండ
మోదనిస్తులరాగము నూదు చుండు?

దేవి నిన్నెపు డాశీర్వ దింపుచుండ

వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 8

వేదవేద్యుండు స్వర్గాన వేణువూదు

స్వర్ణదీపవనంబులు జగతివీచు

కన్ను విప్పుక దినరాజు గాచుచుండు

కుసుమము విడచి కొమ్మవై కులుకుచుండు

ఆడుకొంచు తుమ్మెద విందు లారగించు

మేత కేగిన వడ్డులు మేలుగూయు

పూటకూలిచే పొట్టను బోసికొనెడి

కూలివాడును తృప్తిచే కేలిగొట్టు

ప్రజల కెప్పుడు వండువుల్ ప్రబలుచుండు

వెట్టిడెందమా నీకేల వెతలుచెంద. 9

తైత్తిరీయ స్మార్తబ్రాహ్మణ

నిత్యకర్మాప్తకము

[బ్రహ్మశ్రీ కనుపర్తి మార్కండేయశర్మగారు]

బృందావనము, 82 పూనపల్లి హైరోడ్డు, కీల్వాకము,
చెన్నపురి:—

వీరిప్పుడు క్రొత్తగా మాడవతూరి తాము ముద్రించిన 'నిత్యకర్మాప్తక' మనుగ్రంథమును ఆర మతో నొసంగగా నందుకొని యీగ్రంథమునుగూర్చి వాయానందము నిండుక యీక్రిందివిధమున వెల్లడించుచున్నాను.

ఇప్పటి కెనుబడియేండక్రిందు శ్రీచిదానంద సరస్వతీస్వామిలవారని నూత్రననామమందిన బ్రహ్మశ్రీ సందిరాజు లక్ష్మీనారాయణ దీక్షితులవారు ఆంధ్రద్విజులందు శిశిలమగుచున్న వైదికధర్మమును సంరక్షించి ప్రబలజేయుట ప్రఖ్యాతమేకదా! వారాకాలమున గుప్తములుగానున్న శ్రౌతస్మార్తగ్రంథములఁ గొన్నింటిని జక్కగా, బరిశోధించి నిర్దుష్టపటిచి శిష్యులమూలమున ముద్రింపించి ప్రకటింపజేసిరి. వారు ప్రకటింపజేసిన స్మార్తానుక్రమణికకుఁ దెల్పుదేశమున మంచిగౌరవము గలదు.

వారి శిష్యులరంపరలోనివారగు శ్రీమార్కండేయ శర్మగారు, ఇటీవల మరల నట్టిగ్రంథములను మిక్కిలిజాగ రూకతోఁ బరిశోధించి ఆంధ్రదేశకాతాత్మ్య ప్రయోగవివరణాదులతో ముద్రించి ప్రకటించుచు వైదికర్మాచరణప్రాయశులగు నాంధ్రద్విజులకు నత్యంతము సుపకారము చేయుచున్నారు. వీరు మంచి విద్వాంసులగుట చేతను మిక్కిలి శ్రద్ధతో జక్కగా గ్రంథపరిశోధనమునె అపి ప్రకటించుటచేతను వీరిగ్రంథములు ప్రామాణికము లయి ప్రాజ్ఞులచే నాదృతములై ప్రఖ్యాతి కెక్కుచున్నవి.

ప్రస్తుతముయిన "తైత్తిరీయ స్మార్తబ్రాహ్మణ నిత్యకర్మాప్తకము" అవిరకాలముననే మూడుముద్రాములఁ బడసిన దనుటచేతనే దీనికాంధ్రదేశమునఁగల సమాచార మెఱుంగపడుచున్నది. పలువురు ద్విజు శ్రీగ్రంథమును భారాయణము చేయుచుండుట నే నెఱుంగుచును.

నిత్యకర్మలయిన స్నానసంహ్యలు యనుష్ఠానప్రకార మియ న్నష్టముగాఁ దెలుపఁబడినది. ఉపాధ్యోత ప్రకరణము, స్నానప్రకరణము, సంహ్యారంపప్రకరణము, హోమప్రకరణము, బ్రహ్మయజ్ఞప్రకరణము, దేవతార్చన ప్రకరణము, నిత్యవైశ్యవేదప్రకరణము, ప్రత్యేకప్రకరణము, అతిశిఖోజనప్రకరణము, అని యీగ్రంథ మెని మిదిప్రకరణములుగా విభక్తమైనది. అటువదిపులలో వైదికకర్మాచరణావశ్యకతను, దత్త్యరూపమును దెలుపు పీఠిక గొప్పది గలదు. విశ్వారణ్యభాష్యము ననుసరించి మంత్రములక న్నింటికిని తెల్లుటిక గ్రంథాంతమున ననుబంధముగాఁ జేర్చబడినది; గ్రంథమున నెక్కడిక్కడ ప్రయోగవివరణములు విస్తృతముగాఁ దెలుగున న్నాఁడఁ బడినవి. పెక్కుచోట్ల ధర్మకాస్త్రపరిష్కారములు దెలుపఁబడినవి. సంస్కృతభాషాజ్ఞానము లేనివారుకూడ నీగ్రంథమును, సుస్పష్టముగా, నిర్దుష్టముగా నాచూకర్మల నాచరింపఁ గల్గుదురు. వైదికకర్మాచరణ మందాదరము గలవారు, బ్రాహ్మణులు, శ్రుత్రియులు, వైశ్యులు- నీగ్రంథమును దగ్గఱమంచుకొనఁ దగుదురు. ధ్యానశ్లోకానుసారము చిత్రింపఁబడిన గాయత్రీ త్రినర్ణ చిత్రము ఈగ్రంథమున కొకవింత శోభను గూర్చుచున్నది. సాధారణమైనది-8-0 మేలు 8-0-0. వే. ప్ర.

జీవయాత్ర *

[శ్రీమతి కాంచనమ్మ కనకాంబా శ్రీమతి]

జీవయాత్ర యొక్క యుగార్చన. ఆంధ్రవాద్యము మునంజుకాక యితరవాద్యములందును నిట్టి పరిమార్చుటయు లేన కృతు లపురూపములు. పిపిలికాదిబ్రహ్మపర్యంతము గల జీవజాలము లనవరతిము జీవయాత్రను జేయమన్నది జీవయాత్రా పరమార్థము పండితోత్తములకు సయితము పరిమర హ స్యము గను న్నది ఈ పరమరహస్యమును విస్పష్టముచేయుటకు వేదములును, వేదాంతములును, పురాణేతిహాసములును, కావ్యములును, శాస్త్రములును, పాటలును, పద్యములును, కళలును ననంతములు వెలయుచున్నవి. విశ్వమంతయును నీ తత్త్వజోధమును జేయుటకు వినియోగపడుచున్నది జీవయాత్రారహస్య మగమ్య గోచరంబగుచున్నది. ప్రకృతి యంతయును నీ పరమార్థమును బోధించుచున్నది. పంచభూతములును పరమేశ్వరతత్త్వమును బోధించుచున్నవి శ్రీకృష్ణభగవానులు గీతాశాస్త్రమునం దివిషయమును విస్పష్టము చేసి యున్నారు

“శ్లో. మమస్యాకాం సూత్రేషు కల్పి త్యతితి సిద్ధయే యతఃతామపి సిద్ధానాం కల్పి త్యాకృత్య తత్త్వతః” వేయింటి కౌతలైన జీవితపరమార్థమును గమనింపటకు ప్రయత్నించుచుండు. ప్రయత్నించుచేసినవారియందైనను పరమార్థ మెవరికొకాని బోధపడదు. పరమార్థమును నితరులకు బోధించితివా రరుదుగనున్నారు బోధించుటయందు సామర్థ్యముగలవాని కుచిత్రము నున్నారు జీవయాత్రను కీలకమైన పరమార్థమును మనోహరమైన కావ్యరూపమునను జీవయాత్రయందు సుస్వక్రమచేసిని శ్రీమతి కాంచనమ్మ కనకాంబ గారు కృతార్థురాలు శ్రీమతి కనకమ్మగారిచేత లాంఛనవాద్యమునకు చిరపరిచితులు. కనకమ్మ, బుద్ధచరిత్రము, జీవయాత్ర కనకమ్మగారి పాండిత్యమునకును విజ్ఞానమునకును నిదర్శనములు. స్వరూపార్థము, స్వభావాభ్యుదయము, స్వయంకృషి మానవాభ్యుదయము నకు వినియోగపడగల విధమును, కర్మానుభవవలంఘనీయమైనను, శీవయాత్రను సార్థకము చేయగల విధమును కనకమ్మగారి జీవితము విశేషముచేయుచున్నది. మానవులకు తమకుగల యవకాశములను వినియోగించుట సుఖసాధనముగాని లేనిదానికి పరితేసింపట సుఖసాధనముగాదు. భాగ్యభోగ్యములు, దానాపుత్రాదులు, విద్యాపాండిత్యములు, సురుచిరాంగములు, రాజ్యయోగములు పురుషార్థసిద్ధికి వినియోగపడనపుడు నిరర్థకమై గాక పరమానందాయకములు. వారిద్రవ్యదుఃఖములు, సంసారభిక్షులు జీవయాత్రను గడుపుటకు వినియోగపడినపుడు సాధ్య. కనకమ్మగారు తమకు బాల్యమునందే సంప్రాప్తమైన దుఃఖమును శ్రమగను స్వీకరించి జీవయాత్రను కుభప్రదముచేయగల విధమును స్వానుభవఫలమైన జీవయాత్రయందు ప్రకటించి పండితులును పామరులును జీవయాత్రను చేయవలసిన విధమును కరతలామలకము చేసి భగ్యవాదములకు పాత్రతమ బడసినవిధమును జీవయాత్రవిమర్శనము విశేషము చేయుచున్నది.

కథాంశము

బ్రహ్మతనసతి కారద తనశిరంబున ధరించిన జీవమణి యందు తన ప్రతిబింబమును సందిగించి భ్రమపడుటను జూచి హంస నవ్వినపుడు జీవమణిని హంస ను జడత్వమును మర్మలోకనాసమును గలుగునటులు బ్రహ్మ కపించెను. జీవమణి ఆంధ్రదేశంబునఁ బినాకినీతీర్థంబున సోమశిలాప్రాంతంబున కారదయై జన్మించును. హంస రాజత్రియైన రాజశేఖరునకు పుత్రుడై నిరంజను డను డేరుతో నానందపురము నేలుచుండును. నిరంజనునకు బుద్ధిమతి సతీయును, అన్నంభట్టు సదిపుడునగుదురు. రాజశేఖరుడునునందుని రాజ్యభారమునకు నియమించి పరమహంసకటాక్షమునను తత్త్వోపదేశమును నిరంజను డను పుత్రుని బడిసి ధర్మాంబాసమేతుడై జయంతాశ్రమంబునందు సుఖముగ జీవయాత్రను జేయుచుండును ఆనందపురమును జయంతాశ్రమంబును శేషాద్రియందు విరాట్టుచుండును జాబాలితీర్థంబున గల జయంతాశ్రమంబునందున్న పరమహంస భక్తులకు తత్త్వోపదేశమును జేయుచు కృత

భులను జేయుచుండును. ఒకయోగిని తత్త్వోపదేశముపరాయణుడై సోమశిలాప్రాంతంబునందు గార్హస్థిని సమయమునందు తత్త్వోపదేశము చేయుచుండును. జ్ఞానాంబులును బాహ్య యోగికి కిష్కరాల్లై పరిచర్యలు చేయుచుండును జ్ఞానాంబురాయణ యైన యోగినిని హంస జయంతాశ్రమమునకు కొనిపోయి తత్త్వోపదేశము జేయును పరమహంస యోగికి దత్త్వోపదేశమునుజేసి గుత్తాంబోధమును గలుగజేయును. జయంతాశ్రమమునందు సమాచేశమైన తత్త్వజ్ఞులను నారదుడు సందర్శించి జన్మసంస్కరణముచేసి కర్తవ్యము నుపదేశించును నిరంజను డానందపుర సింహాసనమును కారద కారదాసమును ఇధిపించి జీవయాత్రా విధానమును సుగమముచేసి గ్రంథమునందు నామకరణమునకు గాకాంబు లిటులు నూచితిములు.

“నిరంజనునకు జీవుండను నపరనామధేయము గల్గుటం జేసి యు, నితనిచరిత్ర రాజమాత్రు లా నర్చదండంగాత్రాదులతోఁ గూడి యుండక తీర్థయాత్రాదులతో నిండియుండుటం బట్టియును ననేక జీవుల తాత్పర్యములుంటు యిందుండింపబడుటను జీవమణియగు కారద జీవచరిత్రయందు గీర్తింపబడుట నీకద జీవయాత్రయనంబరగ కనకమ్మగారు తాను రచించిన గ్రంథమునుండి తత్త్వోపదేశభాగములను పూర్ణముగను ఎల్ల నాదులు గలభాగములను సంగ్రహముగను తెల్లి జీవయాత్రయందు వ్రాసినటులు పీఠిక యందు తెలిపియున్నారు. జీవయాత్రాసంగ్రహము కనకమ్మగారి కావ్యరచనాదక్షిణ్యమును విశేషము జేయుచున్నది. సంచార తరణులకు సాధనంబులైన కావ్యములె యన్యథులైన కావ్యములు. దేవుడైన జీవుండు దేవుండగు జీవయాత్రకు పరమార్థము నున్నది.

“ఉ|| దేహివేసిండు దేహమున దీనునిభంగిఁ గృశించునంతలో నూహ జనించు సద్గురుని నుత్తమగోల్వఁ దోయబోధచే నీహ నశించు యోగమున నెంతయు శాంతిసహించు భక్తితో శ్రీహరి నెంచుమించు భవసింధువు నేగఁ దరించురాముడై.”

జీవయాత్ర

కావ్యమునకు పరమప్రయోజనము విశ్వకల్యాణము. కవీంద్రులు వారి కావ్యములందు విశ్వకల్యాణరూపమైన రసానందమును ప్రత్యక్షము చేయుచు జీవయాత్రయందు భాగవతయాత్రను ప్రతిబింబింప జేయుదురు. జీవుడు నిత్యమైన శివస్వరూపమును మఱచి అనిత్యమైన దేహభిమానమును బూని దుఃఖపరంపరల ననుభవించుచుండును. దుఃఖనివృత్తిని సుఖప్రాప్తిని బడయుట జీవయాత్రకు ఫలము. పండితులు, కవులు, మతాచార్యులు, యోగులు, జ్ఞానులు, దీరులు, మానవులు జీవయాత్రనుజేసి తిరింపగల విధము ననంతవిధముల నుపదేశించిరి. కాని యజ్ఞానము దుఃఖనివృత్తికి ప్రతిబంధకమై పగవ్రత ప్రశ్నోక్షమగుచున్నది గురూపదేశమున నజ్ఞానమునుబాసి జ్ఞానోదయమును బడయగల విధము జీవయాత్రయందు భావములందును, వ్యక్తుల జీవయాత్రలందును, తీర్థయాత్రాభివర్ణనమునందును, కథానాసంధానమునందును, సకలసందర్భములందును గోచరంబగుచున్నది. విశ్వకల్యాణమునందు బ్రహ్మసందదాయకములైన శృంగార రస దీపికలు జీవేశ్వరకల్యాణవహాస్యమును జూపుచున్నను దేహకల్యాణముహాత్మ్యమునందు ప్రాంతి లగ్నమగుచున్నది. ఆనందప్రదమైన శృంగారము కామయత్తమై దుఃఖమునకును భక్తియుక్తమై సుఖమునకును సాధనం బగుచున్నది. సామాన్యముగను కావ్యము లనిశ్చయమైన యామృతమునందును ప్రాంతిని వృద్ధిజేయుచుండును. నాయకానాయకుల భాగ్యభోగ్యములు, పస్త్రాలంకరణములు, సుందరాకారములు, శృంగారచేష్టలు, చిత్రకథలు సత్వసందర్శనమున కాటంకము లగుచున్నవి. పాశ్చాత్య సంస్కర వివాహమోహమును వృద్ధి చేసినది. కావ్యములకు పురుషార్థమైన యాంతరంగికత్వము లుప్తమై బాహ్యలక్ష్యము వర్ధిల్లుచున్నది భాగ్యభోగ్యములకు రాగద్వేషములకు గల ప్రతిభధర్మసాధనమునకు తత్త్వసందర్శనమునకు గలుగకున్నది. కావ్యరచనలందు భారతీయవిజ్ఞానమునకు బీజమైన యాధ్యాత్మికత తత్త్వసంధానమున కవకాశములు తగ్గుచున్నవి. ఇట్టివిషయ సందర్భములందు కనకమ్మగారు కావ్యరచనయందు మాతనమార్గమునవలంబించి జీవయాత్రను రచించి జీవయాత్రాతత్త్వమును పండితపామరులకు సుగమమును జేసిది కావ్యలక్షణము నంతయును నాత్మసంధానమునందు లగ్నము చేసినవిధమును పాత్రలు, బోధలు, భావములు విస్పష్టము చేయుచున్నవి.

క. రచనస్తుత్యమందు వి రచినామాదులను యోగరాజం బిడి స ద్ధతికి గురుమూర్తి గొల్పిన ఎరిమంతుల కబ్బు సతీభమా! కామన్నకా.

క. బాధించెడు లోకంబున్ బాధించుము జ్ఞానవృష్టి భగవత్పుష్పచే నాధించుము సద్గురువరు బోధల నాలించి ముక్తిభోగము జేవా! క రాగంబున యోగంబున భోగంబున నలరుమిగులముం గొనియాడన్ వాగధంబుల రెంటిని బాగుగ వివరింపఁ గలుగుప్రాజ్ఞత గలుగున్. క యోగం బన నాత్మసిద్ధి యోగము తదితరవిషయ వియోగము మనమా యోగ వియోగములపరి త్యాగముఁజేయఁగఁబర తృప్త్యాఁ బూర్ణ తిచ్ఛే.

కావ్యమంతయును సరసములైన కందములతో నిండి వాగర్థప్రతిపత్తిగలిగిపూర్వముగ నున్నది తిక్కనభావగాంభీర్యము. పోతనపదాలిత్వము జీవయాత్రయందు సమ్మేళనమును బొంది భాగవతరసహృదయము ప్రత్యక్షమగు చున్నది.

భావార్థము

శ్లో. దేహో దేహలయః ప్రోక్తః జీవోదేవస్సనాతనః, త్వజే దజ్ఞాననిర్మాల్యంసోహం భావేనపూజయేత్.

దేవుడు జీవుడై దేవత్వమునుజూచి జీవప్రాంతిని నానంద సాగరమైన సంసారసాగరమునందు దుఃఖయాతన ననుభవించుచున్నాడు. దేవత్వజ్ఞానము గలిగినపుడు దుఃఖవిమోచనమై బ్రహ్మసందము గలుగుచున్నది.

క. జీవత్వము నిను మఱముల దేవత్వం బరయ నిన్నుఁ దెలియుట భక్తిన్ గేవలదృక్తై నిలుచుట కైవల్యం బగును గరుడగమనా! నీతోన్.

రాజశేఖరుని పుత్రుడు శివస్వరూపుడైన నిరంజను డయ్యును జీవుడై జీవయాత్ర నుపక్రమించెను. దేవు డనుజ్ఞానమును బొంది నిరంజనుడు దుఃఖాతీతుడై బ్రహ్మసందమయమైనజీవయాత్రను జేయగలిగెను.

తే.గీ. తత్త్వసాగ్నిదీపద్యాకృత్యత్వ మెఱిగి స్వస్వరూపానుసంధానసరణిఁ దిరుగు నితఁడు జీవాఖ్యుఁ బరఁగుట యెట్లు దగు నిరంజనుండు నిజమ్ముగ రాచితవేసి.

క. కనకాంబర సీపదముల ననితము సేవింపఁ దృప్తినందుట నెఱుఁ బో క నిలిచియుండెనుగద యి మృనమెంతయుఁ బూర్వపుణ్య మహిమన్ కాంతిన్.

బుద్ధిమతి అన్నంభట్టు ధర్మాంబు జ్ఞానాంబు కారదాంబ మొదలగువారు తత్త్వబోధామృతమును గ్రోలి జీవయాత్రను సుఖముగను జేయగలిగిరి. జీవయాత్ర జీవయాత్రను జేయగలవిధమును బహారీతులను బోధించుచు నన్వర్థనామమును గలిగియున్నది ఈకృతి యాంధ్రలోకాదరణమునకు సకలవిధములను బాత్రమై యున్నది. కృతి చిరంజీవియై వెలయుటకు భగవంతు డాశీర్వదించుగాత!

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు ఆంధ్రవాద్యయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయ భట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాగ్గేరణము కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు మాత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందే ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వమున వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయకర్తృకము కాదనువారి వాచులన్నియు సప్రమారాముగా ఖండింపబడినవి. భాషాసేనకు లెల్లగు ముఖ్యముగా చూడవగిన విశేషము లెన్నియో కలవు. వెల 0-12-0 పోస్టేజీ వేలు

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మదరాసు

కర్త శూల హరి

వెల సిసా 1-కి రు. 0-6-0 ఈ ద్రావకమువలన చెవిపోటు, చెవిండి చీము కాలుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి చెంటు నే నయమగును. 5, 6 బొట్లను చెవిలో పోసిన, బాధ చెంటునే తగ్గును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

* పద్యకావ్యము వెల రూ 8-8-0 పంకనామాల తిరుమల జగన్నాధరావుగారు ట్రిప్లికేను, మద్రాసు.

నన్నయభట్టారకునికులబ్రాహ్మణత

[కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

అది యట యండ, నిచ్చటి 'యమరక్త' శబ్దమునకు నను రాగము: కలం దను: ధృ మపవన్ని మైయున్నది. "అమరక్త క్షుద్రక్షు: " అను దానికి వ్యాఖ్యానము చేయుచు కుల్లూక భట్టు, అమరక్త=కేషు అనురాగవాణి అని వ్రాసియున్నాడు. కాన మంత్రమునందలి 'అమరక్త' అనుదానికి అనురాగము కలవానిని అను: ధృ మనిస్సంశయముగాఁ జెప్పకొని వచ్చును. ఎవఁడు దన రాగము కలవాని ననచుకొన్నప్పుడు భరణం దనురాజునందు కా: ట్టి 'అమరక్త' అను విశేషణ విచ్చుట బురోహితవిషయము ననుచితముకాదు. కులగురుండగు నన్నయభట్టాచార్యునిసార్వభౌముడు తన శిష్యుడగు రాజానం దనురాగము గలవాడను: ధృ మ లేదున్నప్పుడు శంక క: తాశేమేది? 'కులీనాశ్వాను: ధృ' అను భారతమునందలి కచ్చిత్సర్గ వాక్యములు 'కులబ్రాహ్మణుననురక్తు' ననుపదము లఁ బోలియున్న మాత్రమున కచ్చిత్సర్గలోని యమాత్యుడే నన్నయమనుకొనవలెనందులేని రామాయణమునందలి కచ్చిత్సర్గలో "కులీనాశ్వాను: ధృ దక్షస్నేహపతికుతః" అనుదానిం బట్టి నన్నపాఠ్యుని సేవాతి యని యేల చెప్పరాదు? ఏవిధమునఁ జూచినను "అమరక్త" శబ్దము పురోహితపర మగుటకు నభ్యుతర వేదియు గానరాదు.

2 "అమరశబ్దమహామత్యురక్" రాజకార్య ధురందరు లగు మంత్రికులమువారు. తాము జపహామత్యురల మని చెప్పకొనుట గొప్పగాని రాజపురోహితుడు దాను 'నిత్యాన్ని హా: త్రి'నడి వ్రాసికొనుటయందు విశేషములేదు. ఇది త్రికాల ముయందును సుధ్యావందనము నాచరించుచున్నా నని వ్రాసి కొనుటవంటిది. కావున నీ విశేషమును మంత్రి యైనవానికి చెల్లుచున్నది." అని పంతులుగారు భించిరి.

ఇది యవచిము. నన్నయభట్టు లేనిపోనిగొప్పలఁ జెప్పి కొనుటకై తన్నుంగూర్చి యాపద్యమును వ్రాసికొని యుండ లేదు. తాను బురోహి తుడు గావున దనయందు గల పురోహిత ధర్మముల నిందు బేర్కొనినాడు. "శో. వేదవేదాంగతత్వ జ్ఞో జపహామపరాయణః | ఆశీర్వాద ఎవోయుక్త ఏష రాజ పురోహితః" అని చాఁగ్యనీతి తెలుపుచున్నది. నిత్యాన్ని హా: త్రియై యుండుట పురోహితాఖివారి ధర్మ మని వీరరాజుపంతులవారంగీకరించియున్నారు. తమధర్మమును తాముచెప్పు కొనుట వింతికాదు. కాంతిక, పాష్టికాది జపహామయలలో శ్రీ బ్రహ్మండుబుచ్చె రాజానకుఁ గుళిలము గలగును. ఇది పురోహితధర్మములని మనవీరరాజుపంతులవారే యంగీకరించివారు. రాజానకు తాను హితుడననియు, విశేషించి స్వకార్యనిఁ తుడ ననియు బోధించుటకై యావిశేషమును నన్నపాఠ్యుడు వాడుచున్నాడు. ఇది పురోహితకులజ సాధార ధర్మ మని వీరరాజుపంతులవారే యంగీకరించిరి. కావున నన్నపాఠ్యుడ డా కులజుడని యావిశేషము తెలుపుచున్నదగుటకు సందియము లేదు ఆమాకులజులు తమతమ కులధర్మములఁ జెప్పుకొనుట సహజము కదా!

3 "విప్రులశ్చ శాసనాః" శాసన కర్తృత్వాద్యధికారములు మంత్రికాఖివారివే యనుట సర్వవిధితము. కాంతిక, పాష్టికాది కర్మవిచారణాదులు పురోహితునిధర్మములు" అని వీరరాజు పంతులవారు వ్రాసిరి. ఇది అన్నిటిని మించిన వింత మీ నన్నపాఠ్యుని వాక్యముల కర్థము జేసికొనకయే వివేచిత భావ్యములు వ్రాయమొనరిడిరి. ఇటు నన్నయోపాధ్యాయుడు కొను శబ్దశాసనంబున వని చెప్పకొనఁగాని శాసనకర్తృత్వాద్యధికారములు కలవాడ నని చెప్పకొనలేదు. శబ్దశాసన మొనరించుట నియోగికులజల ధర్మ మని బుద్ధిమంతు లెవరును జెప్ప నాహించింపఁదగినది. శబ్దశాసనంబున భావను కాసించినవాడని యర్థముకాని రాజకీయశాసనము చేయువాఁ డని కాదు. మన వీరరాజుపంతులవారి శబ్దానుశాసనము రాజకీయ వ్యాపారములలోనిది కాదు, సామాన్య కార్యముని తమవ్యాసాంతమున ట్లు వ్రాసిరి.

య వ్యాపారముల యం దంతగాఁ బ్రవేశపెట్టక బ్రాహ్మశాసనము కవనసంస్కారము మొదలగు భాషాప యుక్త కార్యములయందు దన్ను నియోగించె." ఇది స్వవచన వ్యాఖ్యాతము గాదా? ఇట్టివారు శాసనకర్తృత్వాద్యధికార ములుగాఁ యేల యెత్తికో తెలియవచ్చులేదు. పంతులవారి కకకముట్టి లేదు. అది యిదియు నేటివఱకు ప్రస్తావన

రంగతులై పదవాక్యప్రమాణపారావారపాఠిణాదివిధులు గలిగి వైదికులు వెలయుచుండుట మనమెఱుంగుదుము. కాన నిదిపురోహితకులండు వాడుకొనఁదగిన విశేషణమే. అది యటుండ, శాసన కర్తృత్వాద్యధికారములు మంత్రికాఖివారి వనుటయు సత్వేదూరమే. శాసనకర్తృత్వము వారియందే యెన్న దును లేదు.

4 "సంహితాభ్యాసుః" అనవరత లౌకికవ్యాపార నిమగ్నచిత్తులగు మంత్రికులమువారు తాము సంహితాభ్యాసుల మని వ్రాసికొందురుగాని పురోహితులు వ్రాసికొనరు. తిక్కన మంత్రిమంతుడు తాను వైదికమార్గనిష్ఠులగు వర్తనము గలవాడనని భారతమునఁ జెప్పకొనియున్నాడు. దశకుమారచరిత్రమునఁ జేతన 'ఉదాత్తకేవలద్యా ప్రతిపాలకుఁ డని తిక్కనను బోగడియున్నాడు. ఇట్లే పలువురు నియోగికులు వేదాభ్యయన సంపన్నులమని వ్రాసికొనియున్నారు. పురోహితుల డైన వాఁడ్లు చెప్పకొనుట 'ధవళయజ్ఞోపవీతి'నని చెప్పకొనుటవంటి దగును." అని పంతులవారు వ్రాసిరి. ఇదిని యూలము. ఏమన వేదాభ్యాసమును పురోహితకులందే యుండునది కావుననే పురోహితుని వర్ణించుటలో మన వీరరాజు పంతులవారు ప్రమాణముగాఁ దీసికొనిన 'శ్రీరామ*రాజనీతిలో వేదవేత్తధర్మా ధర్మవిరుడు' నైన వాడు పురోహితుడని పదవింపఁబడి యుండె. మంత్రివిషయమున నిట్టి విశేషములందు వాడఁబడియుండ లేదు. "బహుచం సామగంఁఁజైన నీతిశాస్త్రకృత్రమాన్ వృతి నోధర్మజే వేదే స్థాపయేత్తు పురోహితాన్" అని శాంతిపర్వములోను 'వేదవేదాంగతత్వజ్ఞః అని చాఁగ్యనీతియందును పురోహిత లక్షణములలో వేదవేత్తృత్వ మొకటిగాఁ దెలుపఁబడి యున్నది. అట్టి లక్షణములు తనయందు కలవు కావున నున్న సంగతి నాతడు వర్ణించికొనినాడు. ఉన్నవియు లేనివియు వర్ణించుకొని లేనిపోని గొప్పలఁ దెచ్చుకొను నాసగలవాడు కాఁడు. ఉన్నలక్షణములఁ జెప్పుకొనుట తప్పగాదు. ఈ పద్యమునం గల జపహామత్యురత్వ సంహితాభ్యాసశ్రీ పత్యవచన త్యాదులు నన్నయభట్టారకుఁ డాదిపర్యములో బురోహిత లక్షణములంగూర్చి వ్రాసిన.

"నీ! అనవద్యవేదవేదాంగవిశారదు, జపహామయజ్ఞ ప్రశస్తుసత్యవచను." నను వాక్యములఁ దలచించుచున్నవి. తిక్కన తాను వైదికమార్గ నిష్ఠు మగు వర్తనము కలవాఁ డనని చెప్పుకొనెననియు కేతన యాతనిని ఉదాత్తకేవలద్యాప్రతిపాలకుఁ డన ననియు పంతులవారు వ్రాసిరి. అయిన నేమిహా? వైదికమార్గనిష్ఠు మగు వర్తనము కలవాడు వేదవేత్త కావలసినయనసరము లేదు. చాతుర్వర్ణ్యము వారును వేదము బోధించు మార్గము ననుసరించువారే. వారెవరును వేదవేత్తల? ఉదాత్తకేవలద్యాప్రతిపాలకుఁ డన వేదవేత్త లగు శ్రోత్రియుల నాచరించి వేదవిద్యాపరిపాలనము చేసినవాడు కావచ్చును. ఇట్లుచుచే తిక్కనవేదము చదువుకొనలేదని నే ననబోవుచున్నానని, చదువరులు భ్రమింపరాదు. పురోహితాఖివారి భిన్ను లగు మంత్రికులు, రాజకులులు వైశ్యకులులు మున్నగువారియందు నూచేయుట నొక్కగు వేదము చదువుకొనినవా గుండవచ్చును. అంతమాత్రముచే పురోహితకులండు తాను వేదవేత్తనని చెప్పకొనుట కేమియభ్యంతర ముండును? వేదవేత్తృత్వాదులు పురోహితకులలగు సర్వసాధారణధర్మము లని వీరరాజు పంతులవారే యంగీకరించిరి. మఱియును వేదవేదాంగాదిపారలౌకికజ్ఞానబోధకములగు గ్రంథములు పురోహితకులలకు సంకలపత్యము లనియు లౌకికజ్ఞానాభివృద్ధికరములు మంత్రికులలకుఁ బత్యము లనియు వీరే యంగీకరించిరి. ఇట్టివీరు నన్నప తాను సంహితాభ్యాసుడననుకొనె గావున నాతనిని పురోహితకులు డనరాదనుట వక్రవాచము కాదా?

5. "బ్రహ్మాండాది నానాపురాణ విజ్ఞానవిరుక్" ఇదియును మంత్రియైనవాడు వ్రాసికొనునదియే. సర్గ, ప్రతిసర్గ, సంక, మన్వంతర, వంశానుచరితములతోడి పూర్వరాజ వ్యాసుల చరితముల పురాణములు లౌకికజ్ఞానాభివృద్ధికరము లగుటచే మంత్రికులకవశ్యము పఠనీయము లగుచున్నవి. పురోహితులకును నవి పఠనీయములే కావచ్చును. కాని వారికిఁ బరాశరమౌనీయూదిధర్మశాస్త్రములును వేదవేదాంగాదిపారలౌకిక జ్ఞానబోధము లగు గ్రంథములును సంకలపత్యములైయుండును.

అని వ్రాసియుండిరి. ఇది పురోహితధర్మము నెఱుంగ మిచే వ్రాసినవ్రాఁతలు. సర్గ, ప్రతిసర్గ, సంక, మన్వంతర, వంశానుచరితములతోడి పూర్వరాజవ్యాసుల చరితము గల పురాణ

* శ్రీరామరాజనీతి య పాత్రమును వ్రాసినవారు మన వీరరాజుపంతులుగారికి శిష్యులే. శిష్యుల వ్రాఁతల గురువు గారు ప్రమాణముగాఁ దీసికొ ట యొక వింత కాక పోదు.

ములు లౌకికజ్ఞానాభివృద్ధికరములే యైనను నయ్యని పురోహితులకును పత్యములే. ఏమన, వారికి లౌకికధర్మజ్ఞానము నవి సకమే యని పురోహితకులమునుబట్టి తెలియుచున్నది. అది యటులండ, నయ్యని లౌకిక జ్ఞానము నొక్కటే కలిగింపవలసి కావు. "ప్రాచుశో పూర్వభాగోన్యో ధర్మశాస్త్రే౯౯ కధ్యతే" ఇతిహాసపురాణాభ్యాం వేదాంతార్థప్రకాశ్యతే! అని తెలుపఁ బడియున్నది. కాన పురాణములు వేదాంతార్థ ప్రధానములు కాబట్టి మన వీరరాజు పంతులవారి వాక్యవైఖరిఁ బట్టియే యి యట్లు వైదికులకు మాత్రమే పత్యము లని తెలియవచ్చుచున్నది. వారికి బోధ్యములు కూడ నైయున్నవి. లౌకికవ్యవహార మెఱిఁగిన వారికిది విశేషమే.

శ్రీవిమలవీరభద్రరావుగారు నాచనసాముని గూర్చిన శాసన మొకటి ప్రకటించి యం దున్నవాక్యము లాతఁడు వైదికుఁ డని తెలుపుటకై యక్కడకు వచ్చుచున్న నని నుడివెరి. అం దున్న వాక్యము లేవన (4) సకలాగమవేది (2) అష్టాదశ పురాణాభిజ్ఞాతార్థవేది- (3) అష్టభాషావిద్య శ్రీయుతుడు" అనునవి. ఆగమవేదిత్య పురాణవేదిత్యాదులు వైదికలక్షణము లని శ్రీవీరభద్రరావు పంతులుగారి తలంపైన ట్టిందుముల నున దేలు చున్నది. ఇదియే సత్యము.

పాపము మన వీరరాజు పంతులవారు ధర్మశాస్త్రము లేమి చెప్పకో యెఱుంగక వానిని బూర్తిగఁ బురోహితకులుల కేతులగాఁ బెట్టి వేసిరి. మానవధర్మశాస్త్రము యాజ్ఞుల్గ్య ధర్మశాస్త్రము మున్నగువానియందే వ్యవహారకాండము గూడఁ దెలుపఁబడియున్నది. అదియే పూర్వకాలపుశాస్త్రపుత్రులు పూర్వకాల మనసే! ఇప్పటికిని వాని ప్రభ పూర్తిగా తగ్గలేదు. మితాక్షరాను లిప్పటికి న్యామస్థానములలో బ్రమాణముగఁ దీసి కొనింబడుచున్నవి. యాజ్ఞుల్గ్యధర్మశాస్త్రముయొక్క వ్యాఖ్యానమునకే మితాక్షరమునిపేరు. ఇది పురోహితకులలచేతుల లోఁ బెట్టివేసిన శాసనాధికారాదులు వారిచేతులలోనివే యగు నని మన వీరరాజు పంతులవారు గ్రహించుకొనలేదు. పురోహితులగు శంఖుగిభిరాదులే శాసనాధికారాదులను పూర్వము చెప్పించుచుండేనా రని వాఁతెఱుంగరు.

"శ్లో|| హరినఖరవిముక్తా రక్తసిక్తాహి ముక్తాః పరితెజవరాణీత్యధరేణోపగృహ్య సపది సరిలధాతాః ప్రత్యభిజ్ఞాయముక్తాః పరికిరతిరాతీ హంత కాంతౌర ఏవ"

అనినట్లుగా మన వీరరాజు పంతులవారు ధర్మశాస్త్రాదులను మంత్రికుల కక్కజురంపివానినిగాఁ ద్రోసి పార వైచిరి.

6 "పాత్రుః-పురోహితుడెప్పుడును పాత్రుడే. అతడు తాను పాత్రుడనని వ్రాసికొనఁడు" అనివ్రాసిరి. ఎప్పుడును పాత్రుడైనవాడు పాత్రుడనని వ్రాసికొనఁ డని వీరరాజు పంతులవారు వ్రాసినదానింబట్టి యపాత్రుఁడు పాత్రుడనని వ్రాసికొను నని ధ్వని గలుగుచున్నది.

ఇట్లు వ్రాయుట ధర్మముకాదు. అది హాస్యాస్పదము. పురోహితులు పాత్రులని వీరరాజుపంతులవారి రంగీకరించియే యున్నారు కావున నాతఁడు పాత్రుడనని వ్రాసికొనుట తగి యే యున్నది. పురోహితులును వేదవేత్తలగు, ధర్మజ్ఞు లని, సత్యరతులగు సర్వజనహితులగు వీరరాజుగారే వ్రాసియున్నారు ఇట్టివారు పాత్రులగు వింతికాదు.

7 "లోకజ్ఞః" కు విశేషము నియోగికులమునందే విశేషప్రచారము గాంచియుండు సర్వవిధితము. లౌకికుడు, చావకుడు- సుప్రసిద్ధము" అని వ్రాసిరి. ఇది యసంగతము. ఇది లౌకికులందే యెక్కుడు ప్రచారము కలదియగునో నావిశేషణమును లౌకికుడు వాడుకొనఁదగినది మన వీరరాజుపంతుల వారితర్కముబోధించుచున్నది. లౌకికుఁడులోకజ్ఞానముకలవాడ ననుట కలముపట్టి వ్రాసుఁగలవాడ ననుకొనుటవంటిది. ఆతఁ డెప్పుడును నట్లు చెప్పకొనఁడు. భట్టారకుడు తాను బురోహితుఁడు కానఁ దనయందు విశేషముగాఁ గలిగిన లోకజ్ఞతను పేర్కొనినాఁ డనుట పంతులవారివాదభోరణికి సరిపడియుండును. పంతులవారికి లౌకికశబ్ద గునకును లోకజ్ఞశబ్దమునకును గలభేదము బోధపడలేదు. లౌకికుడన లోకసంబంధ మే పరమార్థముగాఁగల వాడు. లోకజ్ఞఁడన లోకముయొక్క తత్వమెఱింగింపఁగలడు. లోకతత్వమెఱింగినవా డెన్నడును లౌకికుడైయుండడు. పరమా ర్థమే ప్రధానముగాఁగలవాడైయుండును. చావకుడనఁ బరమార్థజ్ఞానియని యర్థము. పరమార్థజ్ఞాని లౌకికునకు చెట్టివాడుగఁ గాన్పించును. అట్టివానిదృష్టిలో చావకుడు, శోకి, నన్నానీ మున్నగువారు హాసామ్యుష్మలగ గాన్పించును. అంతయే కాని నిక్కమునచావకుడు ముందుకు కావేరడు. ఉదరంభరీత్యము

ప్రధానముగా గలవారు పరమార్థము తెలుపువారిని వీరివంతులను నద్వైతమున నిందించును ఇంతిమాత్రముచే నద్వైతము నిందించునా? కాబట్టి లోకములో వాక్కింకను చాంకనుడని యున్న భక్తులు పురోహితముల లోకజ్ఞానమునకు ఈనిసి గొనింపదు “ననాకసోపి సంతో లోకజ్ఞానయం” అని కణ్వండు వాకినిట్లుగా కావించుచునందులగును. అట్లుండగా రాజపురోహితుడైన స్వీయమందుబ్రహ్మకాంక్షను కాన్యకాస్త్రాన్తరేక్షముగలిగి కవిత్వైక్యోద్భవమైదుగురు యోగిజ్ఞులమును వాసుకొనుట కేవిధమున సభ్యులై ముండును చాకిరలందును లోకజ్ఞాన ముండును చచ్చును. లేకయుండునుచచ్చును. కాన వీరరాజు పంతులవారు వ్రాసినసంకలము లోకజ్ఞులెట్లును నన్నయ వాచుకొనకేగాని చాకిరజ్ఞులమును వాచుకొనలేదు. పురోహితము మంత్రులకంటె నెక్కువలలోకజ్ఞానము కలవారు ఈవిషయ మంతయును వైన తెలుపబడియే యున్నది.

8 “ఉభయభాషాకాన్యరచనాభిశోభితుః”

ఏతాదృశకాన్యరచనాభిశోభిత్వము మొదట మంత్రకలము వారిదేయనుట నెల్లరు నెఱుంగుదురు. “కాన్యైరపస్మాతావేదాః” అని కవిత్వమును నిందించు వేదపండితుడు కాన్యసృష్టికి దొరకొనడు. మీఁదుమిక్కిలి తిట్టును తెలుగుసాత్త్వికల జదువఁ గూడవని మందలించు చాండములు నేడును గలరు! కావున నీవిశేషము మంత్రకే” అని పంతులుగారు పొందుపఱచిరి.

ఇది యనబద్ధమున వ్రాత. ఏతాదృశకాన్యరచనాభిశోభిత్వము. మొదట మంత్రకలమువారి దని వీరరాజుపంతులవారిల చారిత్రము తెలియక వ్రాసిరి. ఇట్లు ఉభయభాషలన సంస్కృతముఁజెలుగుననికదా యర్థము. సంస్కృతకవిత్వము మొదట నియోగులతోఁబారంభమైన దని చెప్పఁ జరిత్రజ్ఞానము గలవా చెనరు సాహసితము? ఇఁకఁ జెలుగుకవిత్వము వారినండి పుట్టినదనియెడఁగి అదియు సత్యముగాదు ఈవిషయమై చరిత్రాభిజ్ఞులగు కొలవేలొక్కరారావుపంతులవారేమి వ్రాసికొనకుదు.

“ఆంధ్రభాషాపూర్వక జనకుడై, వాగగుణానుడను ప్రాథమికుడచే శోభితుడనన్నయ తమవాడని చెప్పకొను గౌరవ వైదికులకే గలవని నొక్కినక్కాణింపవచ్చును”

లక్ష్మీరాయవ్యాసావలి -

దీనిబట్టి యాంధ్రకవిత్వసతి వైదికలమునందే మొదటబుట్టినట్లు తెలుచున్నది.

ఇట్లు లోకజ్ఞులగు లోకచరిత్రకారులు చెప్పమండగ వనవీరరాజుపంతులవారు “ఏతాదృశకాన్యరచనాభి శోభిత్వము మొదట మంత్రకలమువారిచే”యనియు ఆంధ్రకవిత్వసతి నియోగులయఁడుపడుచుకాని పురోహితకన్య గాదనియు నెల్లు సాహసించి వ్రాసిరో తెలియవచ్చుటలేదు. ఆంధ్రకవిత్వసతి లక్ష్మీరాయగారు తెలిపినరీతిగా వైదికులయఁడుపడుచు

“కాన్యైరపస్మాతావేదాః” అని కవిత్వమును నిందించు వేదపండితుడు కాన్యసృష్టికి దొరకొనడు. మీఁదుమిక్కిలి తిట్టును” అని వీరరాజు పంతులవారు వ్రాసిరి. ఇట్లు వేదపండితుడన నరవేమి? తిక్కనాదులు వేదపండితు లని కదా వీరు వ్రాసిరి. అట్టివారు కవిత్వమెట్లు చెప్పిరి? వఱియఁ గవిత్వము న్ను వీరితలం “వేమి? లోకములో నాంధ్రకవిత్వ మొక్కటయే కవిత్వమా? ఇతరభాషాకవిత్వము కవిత్వము గావా? సంస్కృత కవిత్వ నెవని పోషించిరి? వారు వైదికులు కారా? ఇది లోకవిది తమునంతము కాదా? కోలచల మల్లినాథసూరి, ఉపద్రష్ట జగన్నాథ పండితరాయఁడు, వారణాసి ధర్మభట్టు, మాధవాచార్యుడు. అప్పయదీక్షితులు మొదలగు శతసప్తానంభ్యులకు లగు వైదికవిద్వత్కృతు లద్భుతము లగు రసవత్కావ్యము లనేకములు విరచించి యుండలేదా? ప్రాథమికాన్యములకుఁ జక్కనిన్య్యాభ్యాసములు వ్రాసి వానిరసజ్ఞతన లోకమానకు వెల్లడించినవారిలో మొదటివారు వైదికశిరోవణులేకదా! అవి చదువుకొనియే కదా మనమెల్లరమును కొంచెముకొంచెముగా జ్ఞానము సంపాదించుకొనుచున్నాము! పరమశ్రోత్రియకులజాడ నని చెప్పకొనిన భవభూతిగ్రంథములనేకదా వనము శిరసా వహించుచున్నాము! కేవల వేదపాఠములు కొండలు పాఠమాత్రమై పరసములగు కావ్యములు చెప్పలేనివారుండవచ్చును. అంతమాత్రమున వైదికులెల్లరును కవిత్వము చెప్పఁజాలరనుట హేయము. “కాన్యాలాపాంశ్య వర్ణయేత్” అను నిషేధమును అసత్కాన్యవిషయముగా నిర్ణయించి సత్కాన్యము లనవరములే యని సాధించినవారు మల్లినాథాదివైదికులే. సంస్కృతకవిత్వము వారిసామ్యుని లోకజ్ఞానము గలనా రనేకులు వ్రాసిరి.

The Niyogis are in several points different from ఆచార్యులు Acharis or spiritual persons. They tear mustachios and use smoking. Like abbes they sare killed in arts and are employed, as tutors,

as village clerks, etc. The authors of the Telugu poems are mostly Niyogis. Sanskrit Literature being confined to the vaidikas (who are considered their superior)”

అని ప్రాచుర్యవారరు తమ నిఘంటువులో వ్రాసిరి. నా రా. రా. ౧ యజ్ఞాద శ్రీరామామూర్తి పంతులవారు తమ కవికవిత్వములలో నిట్లు వ్రాసిరి

“ఇష్టము మనము మాటలాడుచున్న కాలములోఁ గేవల వైదికవృత్తిలో నుండువారు సంస్కృతభాష నొక్కదానినే నేర్చుకొనునట్లును, చాకిరవృత్తిలో నుండువారుపట్టుదిట్ట దివ్యక రాజకీయభాషయు దేశభాషయు నరుటచేల నాంధ్రభాష నభ్యసించి యందు విశేషముగఁ బాండిత్యము కుదిరినవో వాని లోక గొన్ని గ్రంథములు రచించి యాభాషయెడల మిక్కిలి యభిమానము గలవారై యున్నట్లు కనుపించును.”

కొల వేలొక్కరారావుపంతులవారిట్లు వ్రాసిరి— “ఒకరు వేదవిద్వంసు గీర్వాణభాషను గాపాడిరి. మఱి యొకరు ఆంధ్రరాజ్యములను, ఆంధ్రకవిత్వమును రక్షించిరి. లక్ష్మీరాయవ్యాసావలి.

ఈరీతిగనే కం. పి. పంతులుగారు చిలుకూరి వీరభద్ర రావుగారు మున్నగు నియోగిపుంగవు లెల్లరును సంస్కృత సారస్వతాభివృద్ధి వైదికులములముగా నైనట్లు లిఖించియున్నారు కావున వైదికులనుండి కవిత్వము పుట్టదనుట పెద్దవింత. వారణాసి ధర్మభట్టు మున్నగు మహాకవిత్వరులు సాహిత్యరత్నాకరాదులలో రసములు నలంకారములు సత్త్వసాయకాలక్షణములు మున్నగు కాన్యలక్షణములకు వేదములకంటె యాధారముల నెత్తిచూపిరి. “రసోవై సః” అని వేదము ఘోషించుచున్నది. వాల్మీకి మున్నగు మహాకవుల కవిత్వాధారకు వేదమే మూలము కావున నిక్కమును వేదవేత్త కవియగుటకు సభ్యంతరముండదు. సత్యమిట్లుండగా వైదికులు కవిత్వము చెప్పఁజాలరనియు నయ్యది నియోగికులజాలకేకాని యలవిడదనియు సహజలోకజ్ఞానధునిలుల మని భావించుకొను నియోగిమిత్రు లెట్లు తలంతురో తెలియవచ్చుటలేదు. తెలుగుకవిత్వము చెప్పినవారిలో నియోగులసంఖ్య హెచ్చుగా నుండిన నుండవచ్చును. అంతమాత్రముచేఁ గవిత్వమే వారివలన నుద్భవించి వలసియుండు నని చెప్ప సాహసించుట కూపభ్రమండుకాన్యాయమునకు గుఱి యగుట కదా? కవిత్వ మొక్కరిసామా? దానిచరిత్రము వారిసిన నదియద్భుత స్థితి గలదిగదా? మాకులమునబుట్టిన వారికేకానికవిత్వ మలవడ నేరదను నిరర్థకావాంకారము గలవారెల్లరును “పుట్టుబుట్ట శరణునకొలుల” నిత్యాది నియోగికవి విరచితపద్యములను జదివికొందురుగాక!

ఆంధ్రకవిత్వ చరిత్రము వారసిన భాషను కానించి, వివిధము లగు కవిత్వమార్గముల నేర్పరచినవారు వైదికులుగానే కాన్వించుచున్నారు. కవిత్వయముకంటెను రసవంతముగఁ గాన్య రచనము చేసినవాడను నాచనసోముడు శ్రోత్రియకులుఁడని నియోగిపండితులేయంగీకరింపలేదా? సుప్రసిద్ధమహాకవియగు మా శక్తి భాస్కరుడు చాండవకులజాఁడు గాఁడా? ప్రబంధకవిత్వమునకు మార్గదర్శకుఁ డనఁబడునట్టి పెద్దవార్యుడు నందవైదికుఁడుగాఁడా? భాషనుకానించి కవిత్వము చెప్పిన వెల్లంకి తాతంభట్టు పురోహితకులుఁడు గాఁడా? అట్టివాఁడై యగు నెల కూచి బాలసరస్వతి కులచార్యకులజాఁడు గాఁడా? చక్కని ప్రబంధముల విరచించిన కాకమాని మూర్తి మున్నగువారు కుల దేవవంశసంభూతులు గారా? అఖండాశుకవిత్వాధారకు ప్రసిద్ధిపందిన శిష్యువృష్ణమూర్తి కవిప్రవరుడు కులవిప్రవరుడు గాఁడా? మఱియును రసవంతములగు నాంధ్రకాన్యముల విరచింప వైదికులసాహాయ్యమును నియోగికవు లంది యుండలేదా? కంకంటి పాపరాజరచిత మనఁబడు నుత్తరరామాయమును విరచించిన వాడు వైదికశిఖామణి యగు పుష్పగిరి తిమ్మన్న యని లోకము చెప్పుకొనుచుండలేదా? ఈ సంగతికొంద అంగీకరింపకపోయినను ఉత్తరరామాయ విరచనము గావించుటలో వైదికుఁడగు తిమ్మవార్యునిసాహాయ్య మున్నదని గ్రంథమే యంగీకరించుచున్నది. కావున వైదికవిసాహాయ్యము నియోగికకవి గలిగిన దని యందలు నంగీకరించి తీరవలసినవా రగుచున్నారకదా! ఇంతయేల? సుప్రసిద్ధాంధ్రకవులై యున్న నియోగివర్ణు లనే కులకుఁ గాన్యపరిచయము గల్గించిన విద్యార్థురువులు వైదికశిరోమణులేయగుచున్నార గదా! రసవత్కవిసార్వభౌము లని ప్రసిద్ధి పందిన మ. రా. శ్రీ వసుదాయకవి గారి విద్యార్థురువులు వైది కులరత్నములగు భాగవతవాసుదేవదీక్షితుల వారేగదా. వీరేశలింగమగారికిఁ గాన్యజ్ఞానము గల్గించినవారు వైదికపండితు లగు దూరి సోమయాజులు గారే గదా! ఏదేవును నందుఁగాని యేభాషకుఁగాని కవిత్వాజనకులు రాజకీయోద్యోగులగుటయు వారే దానికాధారములు యుండవలసి యుండుట యుం గానము. తెలుగువిషయములో మాత్రము వారే జనకులై యుండవలసినది విధియని యెలచెప్పుకొనవలయున?

(సశేషము)

సికిందర్ బీగము

[సింగంపల్లి వేంకటాద్రిగారి]

సెంట్రల్ ఇండియా ఏజెన్సీలో రేవా, బండెల్ఖండో గ్రామములు, భూపాల్ ఇండియా అను స్వతేజరాజ్యములు గలవు వీటిలో భూపాల్ అనబడ చిరకాలమునుండి పాఠంపర్వముగ మూర్ఖుడీయప్రభిణులచే పరిపాలింపబడుచున్నది. ఆ ప్రభిణులను బీగములని యందును. భూపాల్ రాజ్య విస్తీర్ణము ౮950 చదరపుమైళ్లు. జనసంఖ్య పదిలక్ష యందును. ఇయ్యది ప్రప్రథమముగ దోస్తు మూమ్మన్ అనువానిచే స్థాపింపబడినది. దోస్తు మూమ్మన్ ఆఫ్ గెనిస్థానమునందగి ఒక గొప్ప మర్యాదగల కుటుంబమునకు జేందినవాఁడు అతడు మొగలు చక్రవర్తుల కొలువులో గొప్పయువోగ్గి ఔరంగజేబు గతించిన పిమ్మట మొగల్ సామ్రాజ్యమున అరాజకము ప్రబలుటచే సామంతులును, గొప్ప యువోగ్గులును స్వతంత్రించి రాజ్యము లేర్పరచుకొనిరి. దోస్తుమూమ్మన్ ఇప్పటి భోపాల్ పట్టా ప్రాంతమంతయు ఒక రాజ్యముగ నేర్పరచుకొనెను.

1818 సంవత్సరమున భోపాల్ రాజ్యమున మంత్రిగ నుండిన ‘నజర్ మహమ్మద్’ అను నాతడు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముతోఁ జేసికొనిన ఒడంబడిక ననుసరించి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువా రాభూపాలరాజ్యమును నతనికి కట్టఁబెట్టిరి. కాని కొలఁదివాసములకే తమ్మునికొమారుఁడగు ‘జహంగీర్ మహమ్మద్ ఖాను’ అనునాతనిచే కాలబడి మృతిచొందెను. నజర్ మహమ్మదుభాగ్య యగు ‘కుదాసిబీగము’ పరిపాలనాధికారము వహించునటులఁ జేయఁబడినది. ఆమె కొక కొమరిత గలదు. ఆమె పేరు ‘సికిందర్’. ఆమెను మఱియొకమారుఁడగు జహంగీర్ మహమ్మదున కిచ్చి పెండ్లిజేసెను. 1837 సంవత్సరమున బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునాగు ‘కుదాసిబీగము’ను పరిపాలనాధికారమునుండి తొలగించి ఖానునకు రాజ్యాధిపత్య మొసంగిరి. జహంగీర్ మహమ్మద్ ఖాను క్రూర స్వభావముఁ గలవాఁడు, దుర్విషయములంపఁటుఁడు. సికిందర్ (భార్య) సుగుణరాశి, ప్రజ్ఞానిని, స్వేచ్ఛామర్మ కిగఁది. సికిందర్ క్రోధమూర్తియగుభర్తయజ్ఞానమున ద్రివియై వంటయుంటికుం దేలువలె మూలఁభాగియుండుట కిచ్చగింపదయ్యె. ఇఁక ననుకూల దాంపత్యము వాసగు పెటుల! ఎవరి శ్రోవవారుఁ జూచుకొనిరి. కాని భగవదనుగ్రహమువలన వీరి కదివంత ఒక కొమరిత, కలిగియుండెను. ఆపెను ఆతొండ్లునా త్రమోలవు. జహంగీరు రాజ్య లక్ష్మిని మైవరగనున్న కొమరిత కిచ్చవేయవలసిచ్చెను. రాజకుమార్తెకు ప్రతినిధిగ (రీజెంటుగ) తిల్లియగు సికిందర్ బీగము నేర్పరచిరి. సికిందర్ పై రాజ్యభారము పడినది. ఆమెపూర్వచారమున ఘోషాపదధరిని బోఁడ్రోలి మార్గవర్తిని యామెను ప్రజలు కష్టముఖముల స్వయముగ నెఱుంగుమండెడిది. రాజ్యలక్ష్మిని వరించిన కొలఁదిసంవత్సరములలోనే లోకజడఁ గావించబడిన ఋణములను తీర్చివైచెను. రాజ్యసంబంధమైన భూములను మన్యవర్తిత్వము లేకుండగనే స్వయముగా కృషియుల కొనసంఘు తద్వారా ప్రభుత్వాదాయమును పెంపొందింప జేసెను. వర్తకవ్యాపారము గుత్తపధతిని గాఁ ఎవరైనను యభేచ్ఛగ జరుపుకొనున స్టేగ్నతచేమ. రస్తాయి, కాయిలు విరివిగ నిర్బంధం జేసెను. ఇంతకు పూర్వము సంస్థానమునం గల శ్రీమతులు, పలుకుబడిగలవారు అక్రమముగ, అన్యాయముగ రాజ్యమునకు సంబంధించిన భూము లనేకము లవహరించి వాటిపై రావలసిన ఆదాయమును తమయిష్టము వచ్చినటుల హెచ్చింపఁజేయుచు వచ్చిరి. సికిందర్ బీగముగా రాసంగతి గ్రహించి రయతులపక్ష మవలంబించి క్రమముగా సంస్థానభూము లన్నిటిని రాబట్టుకొనగలిగెను. వంశానుక్రమముగ, కాలక్రమముగ వచ్చుచున్న దురాచారములను యాభూష సర్వశక్తుల వినియోగించి తన ధౌర్భ్యసైన్యములను లోకమునకు వెల్లడింపఁజేసెను. బానిసన్యాపారములను తొలగింపఁజేసెను. నపుంసకులకు లేక కొజ్జావాండుగఁ జేయు దుష్టాచారమును, హైన్యపధతిని తీవ్రముగ నిరసించి పోఁడ్రోలెను. అనాధశరణాల ముసులకు జాతిమతము సారముగ స్థాపించి పుణ్యము గట్టుకొనెను. ఇఁకేమిచేయవలయున? పురుషవరేణ్యులగు భూపాలరకంటె సికిందర్ బీగము సాహజాగారు ఏవిధమునను రాజ్యపరిపాలనానైపుణ్యమున తీసిపోఁజాలదు. ఆమె పరిపాలనాధికారము వహించునపుడు కొమార్తెకు యుక్త వయస్సు వచ్చుదనుక నేరీజెంటుగయుండునని యూహింపఁబడినది కాని కారణాంతరములచే రాజ్యాధిపత్యము పరిత్యజ్జ హక్కుస్వాతంత్ర్యములతోఁ బడయఁగలిగెను.

ఇప్పటికిని భోపాల్ రాజ్యము బీగములచేతనే పాలింపఁబడుచున్నది.

మదరాసు వైభవము

త్రస్తుతమున్న మహాపదవిలో తీరిక లేక మదరాసువార్తలు వ్రాయుట ఆలస్యమైనది మహాపదవంటే మరేమిలేదు. మదరాసు వంటి మహాస్థానో జరిగే విషయాలు చూడడమే. ఒక వంక అడతూరు భోగగోగిపోయింది. వేరొకవంక పార్కు పెళ్ళిపెళ్ళలాడిపోయింది. గిండిలో గాడిదగ త్రర గుట్టపుపందెములు సాగినవి. మైదానములో జంబూరీ నాగింది. ఎస్టేషన్లు, సాంవర్ధమునాలు, విక్టోరియాచీలు మున్నగు నాటకకాలలు సినిమాహాలులన్నియు నరియడవులయినవి. బట్టల పాపులర్లయిన తేళ తేళ మెరసినవి. పూల అంగడులు, పండ్లపాపులన్నియు కిలకిల తాడినవి. మోటారుబస్సులు బ్రద్రన పరిగెత్తినవి. జేబులలో డబ్బులు గలగల మ్రోగినవి ఇవన్ని చూస్తే దారిద్రయమంటారు, దేశప్రజలకు అన్నమే లేదంటారు. ఇవన్నియు ఎక్కడి మాటలనుకొన్నాను. దారిద్రయముకొరకు వెతకవలెననుకొంటే పల్లెటూళ్లకు బోవలెనుగాని బస్తీకాదనుక్కొంటిని. మన దేశములో యిప్పటికి శుభకార్యములన్నా వేడుకలన్నా అప్పుపుట్టుతుంది. ధర్మమంటే చేయరాదుగాని దుబారా ఖర్చు అంటే ఖర్చుచేసే వారు చేస్తారు. అప్పుయిచ్చేవారు అప్పుయిస్తారు.

ఈవేడుకలన్నియు నాప్రాణమునకు వచ్చినవి. ఈడిశెంబరు కడపటివారము గడచి టెట్లా యని అనుకొనుచుండగా ఒక మహాదాత పుణ్యాన అప్పుచిక్కింది. అందరిలోపాలు ఆదాను. ద్రిమ్మదిరిగాను వ్రాయటానికి గ్రంథం సంగ్రహించాను స్నానం చేసి వ్రాస్తే బాగుంటుందని మిన్న సముద్రస్నానంచేసి నేడు వ్రాయ మొదలుపెట్టాను.

అడయారు

ఇచట థియేట్రాఫీకల్ సంఘమువారి అర్ధ శతాబ్దోత్సవము జరిగింది. కాంగ్రెసు అంత ఆరేంజ్ మెంట్లు జరిగినవి చుమారు 50 దేశములనుండి ప్రతినిధులు వచ్చారు సభలు జరిగినవి ప్రదర్శనము జరిగింది. భోజనాలు జరిగినవి. అవతారమూర్తి జడ్డు కృష్ణమూర్తి ప్రశ్నోత్త మైనాడు. కలియగములో పురుషులకు స్త్రీగములు స్త్రీలకు పురుషుగము లచ్చినవి ఈరెండు వింతలను గంటినని వారిడుడు చెప్పినట్లు విదేశీయులను గుణములలోను, దుస్తులలోను మనవారనుకరించుట, మనవారిని విదేశీయులను కరించుట, స్త్రీ పురష విచక్షణకు ల విచక్షణ, లేకుండుట మున్నగు వింతలను నాకు గన్పించినవి. అంతకన్న ఎక్కువభక్తి విమిష్టి కు దురలేదు.

పార్కు వేడుకలు

నిరుక్షికంటే ప్రదర్శనమునకు ఈసాలన కొన్ని వస్తువులు హెచ్చుగావచ్చినవి. దేశీయసభలతో పాలుజరిగిన ప్రదర్శనముల జూచిన వారికిది యొకతెక్కయో? మదరాసులో నిత్యా తిరిగి దుకాణములన్నియు మాచేవారికి ఈ ప్రదర్శనము చూడ లేదన్న చింతయుండ నక్కరలేదు ప్రతివస్తువు కాని ఆమ్మేది అణా అమ్మింది చేతిలోడబ్బు చల్లగా మాయమయ్యేవిధ మిచట బాగుగా గోచరించినది. వచ్చినజనం చూస్తే మదరాసుబస్తీలో పున్నప్రతిమగవాడు, ప్రతిశుడు తలపన్నులాగు తలారూపాయి వదిలించుకున్నారన్న మాటే. వేలంవేలి అంటే యేమిటా బాగా బోధపడింది. మత్తుపదార్థ నిషేధమంటారు. బీడిలు తయారు చేయువిధము కాల్పువిధము ఇచట దివ్యముగా ప్రదర్శింపబడినది. దీనినివించి ప్రదర్శనములో చూచింది ఏమియు లేదు.

జంబూరి

మొహరం పండుగలలోను వసరాపండుగలలోను ఒకేవిధముగా దుస్తులువేసుకొని గిరేళ్లు బయలుదేరులాగు అంతంత వాళ్లు యింతింతవాళ్లు వేలకొలది బాయిస్కోట్సు దిగి మైదానముమీద ఆడారు. పాడారు. తిన్నారు బస్తీకలియ దిరిగివారు. ఇల్లారు. రైలుకు పెట్టినసొమ్ముకు తీసినఫలితం యేమి కలిగిందో తోచిందికాదు.

నాటకములు

ఏలూరుకంపెనీవా రొకవంకను, బెంగుళూరు కంపెనీ వారొకవంకను, నుగుణవిలాససభవా రొకవంకను, ఇయిలనే పలువురు పలుతావుల నాటకముల నోకేసయయన నాడుటచే ఎచటకు చెల్లవలెనో తోచక త్రొక్కుడు పడవలినవచ్చెను. దేశములోనున్న రాజకీయక్షలన్నియు జ్ఞాపమునకువచ్చినవి. లిబరల్ పార్టీ, జస్టిస్ పార్టీ, స్వరాజ్య పార్టీ, నీపాట్రి, నాపాట్రి, బీపాట్రి అనుపార్టీలు బయలుదేరి దేశలాభమును వెనుకకు పెట్టుచున్నది ఇన్నికొపెనీలవారు ఒకేసారి తమప్రదర్శనముల ప్రదర్శించుటచే

ఎవ్వరును తగినలాభమును పొందలేకపోయిరే. చేతిదండుగయైన లేకపోయెనుగా యని సందియింపవలసి వచ్చినది.

గిండి పందెములు

ఇది గండెలు తీసిన బంటువంటి జూదము. ఈ జూదము నాపుటకు కార్పొరేషన్ కాదగదా మన నేమనే యడ్డు నట్టు తోచదు. ఈ గుట్టపుపందెములలోను వచ్చిందంటే నా పోటి ప్రయాణికులకు ప్రాణతల్లుము. సరిగా వేళకు పోయి యిట్లు చేరు తా మా తేదా యనే సందేహమే గుట్టముల పరుగులాగు గుట్టపుపందెముల తాలూకు స్పెషల్ రైళ్లన్నియు ముందు పోలేనేగాని తరియ్య రైళ్లు కడలనేకులవు. కొన్నిరైళ్ల సలేనడువవు యర్రతలపాగా లేచు జూచినా ప్రత్యక్షం ఏమి ఈ రైళ్ల ప్రభావము? ఈ రేమల బాధ యింకా నెలవగానిపోదు. మామూలు రైళ్లు కాక యింకా నాలుగురైళ్లు పైన నడచుచున్నను బస్సులపై బస్సులు గుట్టపు బండ్లు విధి విరామము లేక నడచుచున్నవి. మాంటురోడ్డు నరిగి పోవుచున్నది. చేరి చిలుము వాలుచున్నది. లాభమువచ్చినదను సంతసముకంటే పోయిందని ఏడ్చులే హెచ్చు వివచయ్యచున్నది. ఈ పందెముల ప్రభావము వర్ణింప వరహావతారునికైన తరమా? క్రీస్తుమను

ఈ పండుగకు పూలహారములు, పండ్లు చాలా అమ్ముడు పోయినవి. ప్రతివారికి ప్రమాదముపై ఆశయే ఆయెను హోదస్ కేక్కు బాగుగా అమ్ముడు పోయిన వంటారు. సారాదుకాణము లలో పీపాలు వట్టిపోయినవిన్నాగు. అందుచే కాఫీ దుకాణాలలో కాఫీహడా చిక్కుట కష్టమాయెను ఈవేడుకలమూలమున రైలువారు, మోటారుబస్సులవారు, ట్రానులవారు, బండ్లవారు కొంచెము బాగుపడ్డారన్న మాటే. ఈరోజులో ధనవర్షము కురిసినదన్నమాటే.

సముద్రస్నానం

ఈవేడుకలు చూచిన, పాపపరిహారార్థము భగవంతుడు సముద్రస్నానము నేర్పాటు చేసినా యన్నట్లు మొన్ని గ్రహా సందర్శమున సముద్రస్నానం వచ్చింది అంతా సముద్రపునడ్డున చేరారు కొందరు ముక్కులు మూసినారు కొందరు బట్టలలో చేతులు దోపినారు. కొందరు నత్తగల్ల తేరివారు కొందరు పొత్తరిచ్చినారు కొందరు ఉపదేశములంటూ యొకరిచేవి యొకరు కొరుక్కొన్నారు. కొందరు మనీ ఆర్డములతో నూర్చునివంక చూచినారు పోరగాండ్లరకుంటారా? సముద్రనితో పోరుచున్నారా యన్నట్లు అలలపై కెగిరి చుము కచాగిరి. పసిబాలులారా! మీకు నాతో పోరెందుకని తన కెరటురులే బుజ్జిగించి బయటకు పెట్టుమండెను గాని ఎంతసేపని? తువకు రింగులీడ చెరిగోబట్టి కలహముగామగీతి కొందరినీల మట్టిగొట్టి ఉక్కిరిబిక్కిరి గావించి ప్రాణముల గొనిపోయెను. ముగ్గురిట్లు మట్టిగొట్టుకొని పోయిరట! సముద్రు డేమి సామాన్యదా? వైభవము విషాదముగా ముగిసింది.

(హాకసంచారి)

16-1-26.

కే. నాదముని అందు సన్సు
వారు, నాటకసంఘములకు కావలసిన కలర్లున్ను విగ్గులున్ను మా వద్ద చిక్కున కాట్లాగు కావలసినవారు క్షీ అణా బిల్ల పంపిన యెడల పంపుతాము 1926 వ సంవత్సరము పారిసి లేడి కాలెండరు నైజా 12/24 ధర డెజను 4-0-0 ఒక టికి 0-6-0 ఎలయువారు వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.

No 161, China Bazaar Road Madras

అ థి ల బిం బ ము

మొదటిభాగము. దళసరి గొగితములు.

వెల రూ 0-8-0 224 పేజీలు. పో॥ 4 అ.

ఇది ఆంగ్లో మహా విశేషులం డగు షేక్స్ పియర్ వహాపురుషుల గవించిన అత్యుత్కృష్టమగు అయి చంగముల నాటక రాజమునకు క్షీ శే॥ రెంటాల వెంకటసుబ్బారావుగారి తేటతెనుగు పద్యములతో నాంధ్రీరగాము మహాభారతశైలిని బోలియుండును. అత్యంత చు నో హర ము ' కరుణారసపూరితము ' ప్రపంచమున గల విహదాత్మరూపకముల కెల్ల నిది తలకట్టరి పండితాగ్రేసరులు సమ్మతించిన విషయము Othello Universal తెప్పించుకొన్న ఆంధ్రవివ్యా గులకు డెజను పు స్తములు వెల రూ 4-8-0

కొలదిప్రతులు మాత్రము పుస్తవి తిరుగా అమ్మపడనేరవు.

విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు-మదరాసు.

ప్రకటన

శ్రీ కనకదుర్గాం బికాపైజు చీటి - పెదనందిపాడు
14-1-26 తేదినగాని దరిమిలా మరియొక తేదినగాని చీట్లు తీయబడవు. ఆ ఉద్యమము అపడ మైనది. చీట్లు కొన్నవారు వారిచీట్లను ఈ దిగువ సంతకము చేసినవారి దగ్గరకు పంపినఎడల వారు చెల్లించిన సొమ్ము తిరి వాఫసుచేయుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. తుమ్మల కనకయ్య చౌదరి, పెదనందిపాడు. (టైజరగు.

ముఖ్యమైన నోటీసు

మిగిలిన డౌవధములు, అప్రెయన్సులు, చిల్లర వస్తువులు, కప్ బోర్డులు మొదలగునవి బాంబాయి మెడికల్ స్టోరు డిపోవద్ద 25-1-1926 తేది పగలు 11 గంటలకు బహిరంగవేలము వేసి విక్రయించ బడును. ఇతర వివరములు తెలియగోరువారు "మెనర్స్ బై రెన్ అండు కో, ఆక్వ నరులు అపాలా వీధి, బాంబాయి" విలాసమునకు వ్రాసిన బడయ గలరు.

"అమ్మకమునకు మునుపు న్యాయమైనధరి వచ్చిన ఆలోచించబడును."

ప్రకటన

శ్రీ గజలక్ష్మీ లాటరీ - చిననందిపాడు
14-1-26 తేదినగాని దరిమిలా మరియొక తేదినగాని చీట్లు తీయబడవు. ఆ ఉద్యమము అపడ మైనది. చీట్లు కొన్నవారు వారి చీట్లను ఈదిగువ సంతకము చేసినవారి దగ్గరకు పంపినఎడల వారు చెల్లించినసొమ్ము తిరి వాఫసుచేయుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. నూతికట్టు కోటి వీరయ్య, పచ్చల బ్రహ్మయ్య, చిన నందిపాడు (టైజరగు.

స్టీలు సెల్ వెటి

2263
ఇది 1862 ఫొల్ల రము నందు కనిపెట్టబడి, యింకను దీని నుణము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు ఏదియు దీనిని మించుటకు వీలులేదు. యిప్పడే గవర్న మెంటు కంట్లాక్టరు గారైన రామస్వామిసాగరి వద్దనుండి ఒక యోగ్యతాపత్రిక వచ్చినది. "నా గడ్డమునందు గజ్జియుండి, తినివేయుచుండెను. తక్షణమే మీ డౌవధమును వాడితిని. గజ్జి పోయినది. మొండి గాయండిన స్థలమునందు మరల వెంట్రుకలు మొలచుచున్నవి." 2263 బుడ్డి 1-కి ధర రు 1-0-0. లోకు ధరలకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు. Collingwood & Co, Mount Road, Madras

రుక్మిణి కుక్కరు

ఈ కుక్కరునందు వంటచేసుకొనుటవలన ప్రతి మాసమునకు రు 20 యలు లాభమును,

గడించువచ్చును. వంటచేయు కనిగి అవసరములేదు. వంటను మీరే చేసుకొనవచ్చును. వివరము లు గల పుస్తకమును ఇనాముగా తెప్పించుకొని మీరు చూడవచ్చును.

1, 2, 4, 6, 8, మండికి సరిపోవు కెల్లు ధర రు 13, 18, 22, 27, 30 మాత్రమే. ప్యాకింగు, తపాత్ ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఏజంట్లు కావలెను
రుక్మిణి కుక్కరు కంపెనీ
నెం. 19 పడవర మాదాగడిపిథి
రాయపురము, మద్రాసు.

ఫోర్టు నెంటు జూరి గజిటు

జనవరి 12, 1925

తనికుళాఖ

వి. పాండురంగరావు వి. సి. ఎస్. ఫోనిక స్వపరిపాలన శాఖ డిప్టీ సెక్రటరీ గారిని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పదవికి నియమించి, అభివృద్ధిశాఖ కార్యదర్శిగా నుంది

హెచ్. ఆర్. ఉజ్జయిరి వి. సి. ఎస్. నలుకల్వేరు గారిని ఫోనిక స్వపరిపాలన శాఖ డిప్టీ సెక్రటరీగా నియమించి.

సి. ఎస్. బ్రాహ్మణమూర్తి పశ్చిమ గోదావరి నూతన జిల్లా ఏర్పడిన నాలుగవ జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి
జి. ఎఫ్. పాడిపను వి. సి. ఎస్. గారిని ఇండియా ప్రభుత్వము ఆరోగ్యవిద్యాశాఖలందు నియమించిరి.

ఈదిగున వి. సి. ఎస్. ఉద్యోగములను మదరాసు రాష్ట్రమునందు నియమించిరి — పి. వి. వి. బాలకృష్ణయ్యరు, టి. ఎస్. ఎస్. రాఘవసు, ఎస్. వెంకటేశ్వరమగారు.

పోలీసుశాఖ

క్యాపిటు హుస్సేను బహదూరు ఆదోని పోలీసుడిని

మాపరెంటును నర్సపట్నము సబ్ డివిజనుకు మార్చిరి. మహమ్మదు తెయ్యదీనుసా హేబుగాకిని నర్సపట్నమునుండి ఆదోనిమార్చిరి.
ఆర్. పాటర్నను పార్వతీపురం అసిస్టెంటు పోలీసునూపరెంటుకు తూర్పుతీరము ప్రత్యేక పోలీసు దళము కమాండెంటుగా నియమించిరి.

ఎఫ్. ఎస్. జార్జిగారిని ఉత్తర రేంజి డిప్టీ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగా నియమించిరి.

హెచ్. ఇ. విలియమ్సుగారిని విశాఖపట్నం జిల్లా పోలీసు మాపరెంటుగా నియమించిరి.

సి. ఎం. అట్కిన్సన్, విశాఖపట్నం మాపరెంటుగారిని చిత్తూరుజిల్లా పోలీసు మాపరెంటుగా మార్చిరి.

లాశాఖ

ఎల్. బలరామదాసుగారిని నర్సాపురముండి గంటూరు సబ్ డివిజన్ మార్చిరి.

పి. రామరావుగారిని నర్సాపురంలో అడిషనలు కోర్టు నుండి ప్రిన్సిపలు సబ్ కోర్టు జడ్జిగ మార్చిరి.

రివెన్యూశాఖ

ఈ దిగున రీరి డిప్టీ కలెక్టరుల నియామకములు జరిగినవి.

అవ్వకాల కృష్ణయ్య పంతులు నెల్లూరు తాసిల్దార్ను ఆయూరునందే డిప్టీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

ఆనంతపురం హుజూరు శిరస్తదారు ఆర్. పద్మనాభ నాయుడుగారిని అచ్చలె డిప్టీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

ఖా. సా. మునిషేతు హుస్సేను సా హేబుగారిని తూర్పు గోదావరి డిప్టీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

అవనిరాల జగన్నాథరావు పంతులుగారిని గంటాము జనరలు డ్యూటీ డిప్టీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

న. వేదాంత రామయ్యపంతులుగారిని నెల్లూరునుండి గంటూరు ప్రెజిడెంట్ డిప్టీ కలెక్టరుగా మార్చిరి. లాలా గోకులాను గారిని విశాఖపట్నం ప్రెజిడెంట్ నియమించిరి.

అభివృద్ధిశాఖ

జి. ఎ. మాస్టరుగారిని ఆనంతపురం జిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసరుగా నియమించిరి.

హెచ్. ఎఫ్. పి. హియర్నసుగారిని కేంద్ర ప్రత్తి విచారణ సంఘసభ్యులలో మదరాసు ప్రతినిధిగా ప్రభుత్వము వారు నియమించిరి.

సానిక స్వపరిపాలనశాఖ

ఉత్తర ఆర్కాటు జిల్లాలో నందు అధ్యక్షుని ఎమ్మెల్యేను అధికార మొసంగిరి.

ఇదివరకు మాప్రదర్శనశాలకు రానివారు దయచేసివచ్చి ఒకదఫా మావద్ద బేరముచేసిన

649-2

మానవ్వుకము, పనితనము, న్యాయము, మీకు విశదమగును

(ప్రస్తుత సమాచారికతకు తగినట్టి లోలాకులు, పువ్వురాగముల తోడులు, బేసరులు, క్లావరులు ముక్కుపుడుకులు అంటుపోగులు, వెండి తిరుగుచెంబులు, టీ సెట్లు, టెన్నిసుకప్పులు, అనేక విధములగు ఉంగరములు, బహుమాన పత్రములు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి ఆర్డరిచ్చిన అతిత్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము.

మిల్క్ ఖ్యగమనింపు:— సీమ వెండికి, సవరం బంగారుకు, మేలురకంపువ్వురాగములకు గారంటి యిచ్చెదము. తృప్తికరముగాలేనిచో వైకమువాప నిచ్చెదము. 1821

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి,

నగల వర్తకులు,
25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

యిదివరలో జార్జి ట్రాల్సు

లైను సబ్బును

వాడకుండిన తప్పక వాడిచూడుడు

యిదివరలో దీనిని వాడినవారిని అడిగిన దీని సుగుణములు తెలియును. మరియు మీరొకసారి స్వయముగా వాడిన తప్పక ఆనందము తృప్తి కలుగుటయే గాక మీ స్నేహితుల కందరికిని సిపార్సుచేయుదురు.

సువాసనయందును యితర గుణములయందును దీనికి సమానమైన దేదియు లేదు. ప్రతి పట్టణములో నుండు దుకాణములందు ఇది దొరకును. లేనిచో, ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాసిన పంబడును.

ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను.

1827

సోల్ ఏజెంట్లు:—

ఎ. వి. ఆర్. ఎ. అడికప్ప చెట్టి, 52, బందరువీధి, మద్రాసు.

హనుమాన్ సబ్బు

యస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదరు, నెం 12, బందరు వీధి, మద్రాసు.

1727

కాసు బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చెదము.

మావద్ద పలురకముల లోలాకులు, దుడ్డులు, అంటుపోగులు, చంపపరములు, పత్రములు, మోపులు, బంగారుమెడచెయినులు, చెయిను అడ్డెగలు, వెండికాలు, గోలుములు, మిరియాలగోలుములు, మొల్లతొడులు, టంబ్లర్లు, కాఫీసెట్లు మొదలగునవి తయారుగనున్నవి. వివరములకు ఈదిగువ విలాసములకు వ్రాయుడు

కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శవగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు.

ప్రాప్తికర్త:

ది ఆంధ్రజ్యోతి ల రిమాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ

హెడ్డాఫీసు: రెజివాడ.

1597

(4)

1149

ప్రాంతి: 51: చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

జనసమానము గూడుపలములను గూర్చిన చట్టము (ప్లే సెను ఆఫ్ సబ్జిక్ట్ రిసార్చు ఆక్టు 1888) కడవజిల్లాయందు రాయచోటి యూనియనున కనువర్తించునట్లు గవర్నరుగారు నిర్ణయించిరి.

గంజాము జిల్లాలోని పట్టణముగ (శివకాశం తాలూకా బోర్డుమండి యీదిగువవారు ఎన్నుకొనబడిరి:—ముద్దాల వెంకటపల్లినాయుడు గారు, కోకా కోదండరామయ్య నాయుడు గారు, పల్లి బైరాగినాయుడుగారు, డి. ఆక్కలనాయుడు గారు, ఎస్. వెంకటనాయుడు గారు, కె. చిన్నప్పల నాయుడు గారు, బి. శేషరత్నం నాయుడు గారు.

హెచ్. సూర్యనారాయణ నాయుడు గారు, శ్రీ కాకాశం తాలూకా బోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

రాయచోటి తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులుగ పాలెం రామభద్రయ్య నాయుడు గారు ఏకగ్రీవముగ ఎన్నుకొనబడిరి.

తెజవాడ పురపాలక సంఘసభ్యునిగ వై. సీతారామయ్య చెట్టిగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

తెనాలి పురపాలక సంఘసభ్యునిగ ఎ. రఘుపతిరావు పంతులు గారు ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యా శాఖ

బి. నీలయ్యరెడ్డిగారిని గంజాము జిల్లా విద్యాసంఘము నందు కీ॥ కే॥ ఎం. గంగరాజుగారి స్థానే సభ్యులుగ నియమించిరి.

ఎస్. సత్యనారాయణరాజుగారు విశాఖపట్నం విద్యా సంఘ సభ్యునిగ జిల్లాబోర్డునుండి ఎన్నుకొనబడిరి.

స్వాయత్ శాఖ

వి. రాధాకృష్ణమూర్తి పట్నాయకుగారిని బరంపురం అడివనల జిల్లా మునసబుగ నియమించిరి.

తంజావూరు వకీలు ఎం. నటరాజ పిళ్లెగారిని నంద్యాల జిల్లా మునసబుగ నియమించిరి.

జయంతి శ్రీరామమూర్తిగారిని బరంపురంలో (పిన్సి పలు జిల్లా మునసబుగ నియమించిరి.

జె. వెంకటరావుపంతులుగారు గుంటూరులో సబుజడ్డి వయ్యమన్నవారిని నంద్యాల జిల్లా మునసబుగ నియమించిరి.

అసిస్టెంటు ఫారెస్టు కన్సర్వేటరు ఎల్. శర్మగారిని కర్నూలు దక్షిణ డివిజనునుండి పశ్చిమదివిజనుకు మార్చిరి.

సి. కామేశ్వరరావు అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగారిని గోదావరీ హైద్రాబాద్ రైల్వేనుండి ఉత్తరదివిజనుకు మార్చిరి.

కె. ఎస్. అప్పమడల్యూరుగారిని మదరాసు మెడికలు కాలేజీ అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగ నియమించిరి.

గొప్పలాటరి

గవర్నమెంటు వారికి తెలియపరచిన మీదటనే ప్రారంభింపబడి రు 10,000 లు మొదలు రు 10 లు వరకూ వరుసగా రు 25,000 లను 356 బహుమతులుగా పంచియిచ్చును నికరాదాయము ను దీనరక్షణాలయమునకు వినియోగింపబడు

ది క్రిస్టాలిక్ హోమ్ రెండవలాటరి

యొక్క చీట్లు కలుపుదినము ది 21-2-26 తేదీ కాపున చీట్ల పుస్తకములను ఖర్చుపెట్టు వారలెల్లరు ది 10-2-26 తేదీ లోనల కొంటరు ఫయిల్లన్ను సొమ్మున్న పంపకోరెదము.

ఇట్లు

కే. జీ. మూర్తి,

డైరెక్టరు, ది క్రిస్టాలిక్ హోమ్, మచిలీపట్టణము, (కృష్ణాజిల్లా.)

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము రు 3-0-0 ఆంధ్రభైషజ్యరత్నావళి రు.2. భస్మప్రకాశిక రు.1.

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి 2046 (పిన్సిఫోర్ అండు సీయర్ డాక్టరు, తెజవాడ

The Madras Races 1925-26.

చెన్న పురి పందెములు Notice.

వివరితపు వాసలవలన పందెపు తారీఖులను ఈదిగు తెలుపబడిన ప్రకారం స్థావర్థులుగారు మార్చిరి.

రెండవ ఎక్స్ ప్రామీటింగు

మొదటిదినము 23-1-1926 తేది శనివారము

మొదటి పందెము మధ్యాహ్నము

2 గంటలకు 2452

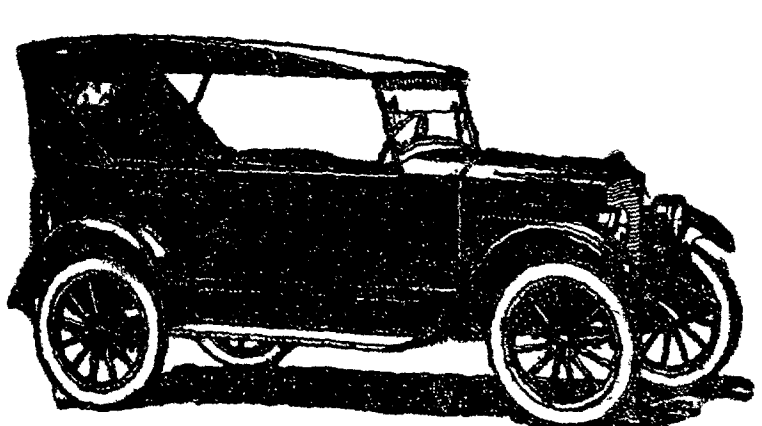
శ్రీ మ ద్వాల్మీకి రామాయణము ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము

బాలకాండము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	2	0
అయోధ్యాకాండము	3	0
ఆరణ్యకాండము	2	0
కిష్కింధాకాండము	2	8
సుందరకాండము	2	0
యుద్ధకాండము	4	0
ఉత్తరకాండము	2	8
మాఘపురాణము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	2	0
గరుడపురాణము, సవ్యాఖ్యానాంధ్రతాత్పర్యం	1	8
వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్, 1437-547 292, ఎన్.పి.నెడ్, చెన్నపురి.		

క్రొత్త మాదిరి

రంగ్ బి

టూరింగు కారు

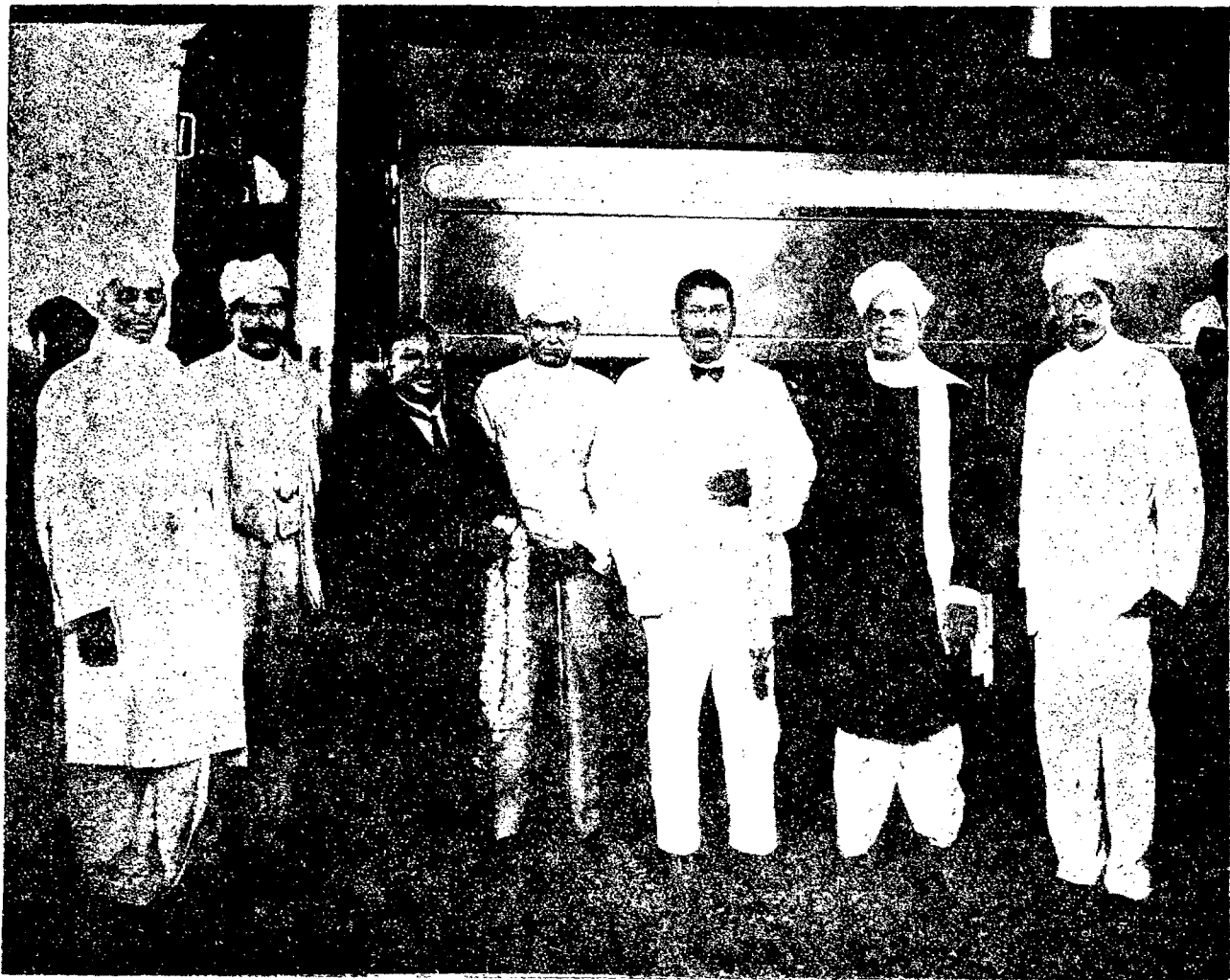
పెద్ద ఎంజినుతోను, మాగ్నెటో ఇగ్నిషన్తోను అమర్చబడినది.

ధర రు 3990

(ఎఫ్. ఓ. ఆర్. మద్రాసు)

ఏజెంట్లు:—

నెస్సర్ ఆండు కో లిమిటెడ్, మద్రాసు.

దక్షిణ ఆఫ్రికా రాయబారులు

సెంట్రల్ లిస్ట్ పనులలో సన్మానము

మొదటినుండి ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, మీర్జాగారు (దక్షిణ ఆఫ్రికావారు) గాజ్పేగారు (దక్షిణ ఆఫ్రికావారు) జి. ఏ. నటేశ్వరగారు, పాథరుగారు (దక్షిణ ఆఫ్రికావారు) రైటు ఆనరబిల్ వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు, సామి వేంకటాచలం చెట్టిగారు.

ఆరోగ్యవారము-శిశు ప్రదర్శనము

గోప్రభువు ప్రారంభోపన్యాసము నిచ్చుట

దేవదాసీల సమస్య

ఎస్. హనుమంతరావుగారు కీర్వాణునుండి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ఇండియాలో అన్ని ప్రాంతములందు వ్యాపించియున్న యీ నీచవ్యాపారమునకు గూర్చి చదువరులు శ్రద్ధనహింప గోరెదను. కొందరు స్త్రీలు పురుషులభోగవాంచల సంతృప్తిపరచుటకై ప్రత్యేకించబడిరిని భావించుట కడునీచము. వారి విడ్డలను బాటిహీనులుగ బహిష్కరింతురు. వీరికి తోడుగా ధనలేమిచే యితర జాతులవారుగూడ చాలికలను విక్రయించియు, 'దేవస్త్రీలను యావృత్తిలో' దింపియు దురాచారము నెక్కువ వ్యాపింపజేయుచున్నారు.

మదరాసులో యామిపూర్ణ తిలకమ్మగారిచే స్థాపింపబడిన "హిందూయవతి శిక్షణాలయము" కల్పానునందుగలదు. ఈజాతివారి నువరించుటకై ఉద్దేశింపబడినది. ఈసమస్య పరిష్కరించుచున్నట్టి శేంధ్ర సంస్థ రాష్ట్ర మందన్ని ప్రాంతములకు పయోగింపదగినట్లు జేయుటకై నొక సభ జేయదలచెట్టబడినది. ఇందు అభిమానము గలవారెల్లరు తమఅభి

ప్రాయములను దెలుపవచ్చును. ఆంధ్ర తిమిళ, కేరళ రాష్ట్రములలో యీజాతి నువరించుసంస్థలు చాలగలవు. అట్టిసంస్థల వారందరు ఒక్కచో సమావేశమగుటకు అవకాశముండును. ఈవిషయమును సంఘసంగ్రహసభలలో గోపి ముఖావముగ వదలి పెట్టుకుండ ప్రత్యేకముగ యోచింప విలసింప ఆంశ్చికత గలను. ఈదిగువివిధాలమునకు ఉత్తర ప్రత్యక్షతరములు జరుపవచ్చును. ఎస్. హనుమంతరావు, హిందూయవతి శిక్షణాలయము కీర్వాణు, మదరాసు.

కాఫీ హోటలులో గల్లంతు

6 గురు అరెస్టుయిరి

కొందరు వావితులు హోటలు మూసినతరువాత ఏదియో త్రాగుటకు కావలెననిరి. వాడు లేదనగానే గల్లంతు ప్రారంభమయ్యెను. పోలీసువారు వచ్చిరి. ఇన్స్పెక్టరు ఓబ్రియన్ గారు ఆర్డరును ఎర్రెస్టు చేసిరి. వారిని రేపు న్యాయాధిపతి యెదుట పెట్టెదరు.

ఆరోగ్య శిశు ప్రదర్శనము

గవర్నరుగారు తెరచుట

గోప్రభువు ప్రభువుగారు గురువారమునాడు దక్షిణ ఇండియా వ్యాపారమునందు యావరణముందు ఆరోగ్యశిశు ప్రదర్శనము తెరచిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులు పురపెద్దలు చాలమంది వచ్చిరి.

4.30 గ. గవర్నరుగారు భార్యపరివారముతో విచ్చేసి సభ సలంకరించిరి. సన్నాయి మేళము వాయిద్యము జరుగుచుండెను.

పానగలు రాజాగారు గవర్నరుగారిని ప్రదర్శనము తెరువగోరుచు వారికి ఆరోగ్యవిషయములందు గల అభిమానమును మెచ్చుకొనిరి. ఈరాష్ట్రముందు ఆరోగ్యాభివృద్ధి కార్యములకై 63 లక్షలు గ్రాంటుచేసి వారివయవలన యీరాష్ట్రము ఆరోగ్య విషయములందు అగ్రస్థానము వహించి యున్నదని చెప్పిరి. ఆరోగ్య ప్రచారమునందు శిశుసంరక్షణయే ముఖ్యమైనది. ఆవిషయమున గవర్నరు దంపతులు శ్రద్ధనహించి శిశు ప్రదర్శనమునందు నూరువేలమంది పాల్గొనిరి. ఇందు నిమిత్తమై చాలద్రవ్యము వినిమోగింప బడినదని రాజాగారు చెప్పిరి.

గవర్నరుగారు

ప్రదర్శనము తెరచినట్లు ప్రకటించుచు యిట్లుపన్యసించిరి. ప్రదర్శనము దెరుచుటతో తమ సింతసము దెలిపిరి. నేటి ప్రదర్శనముకన్న ఇదివరకు ప్రదర్శనము యెక్కువ బాగుండవలెననిరి వైద్యశాస్త్రమునందు శిశుసంరక్షణ విషయమున అభివృద్ధిగాంచినది శిశువులు. విడ్డలు ఆరోగ్యముగ నుండినచో నేళమున కెంతేని మేలు గలుగును. ఆర్థిక లాభము గూడ యుండును. కావున మానవ శ్రేయము నారసియు, దేశశ్రేయము నారసియు, పేదవారి నేవజేయు సుద్దేశముతో డను యీప్రదర్శనమునందు అందరు పాల్గొని జయప్రదముగ జరిపించవలెనని నుడివిరి.

సామి వెంకటాచలము చెట్టిగారు గవర్నరుగారికి వందనము లర్పించుచు, అజ్ఞానము దక్షత లేకపోవుటయు, యీరాష్ట్రములో మరణసంఖ్య నభివృద్ధి జేయుచున్నవనియు, గవర్నరుగారి పరిపాలనమువలన రెండు కారణములను తొలగింపగల్గుచున్నామనియు చెప్పిరి. ప్రజలకు ఆరోగ్యవిషయము లెక్కువగ బోధజేయగల మను ఆత వెల్లిబుచ్చిరి.

గవర్నరుగారు ప్రదర్శనముంతయు జూచి విరమించిరి.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ రాయబారము- చన్నపురి పౌరుల సానుభూతి

విదేశమునందలి భారతీయుల విముక్తి చేశీయుల స్వాతంత్ర్యముపై నాధారపడి యున్నది

సర్వవక్షనాయకులును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వబిల్లును ఖండించుట

దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్య స్వత్యములను గోల్పోవ జేయునట్టిదియు, అఖిలభారత జాతియొక్క ఆత్మగౌరవమునకు హానికరమైనట్టియు, గాంధీ - స్వల్పబు ఒడంబడికకు విరుద్ధమైనట్టియు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు గావించిన బిల్లుపై తమ నిరసనమును వెలుపుటకై నిన్నటి సాయంకాలము చన్నపురిపౌరులు తిలకు ఘట్టమునందు గొప్పబహిరంగసభ గావించిరి. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ కాంగ్రెసుపక్షమున భారతదేశమునకు రాయబారులుగ నరుదెంచిన శ్రీయుతులు గాడ్ ఫ్రే, ఐత్తరు, మీరాగారలకు చన్నపురిపౌరులు ఘనమగుస్వాగతము నొసంగిరి. గాడ్ ఫ్రేగారు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల ఇక్కటులు-కండ్లకుగట్టినటుల వర్ణించిరి. నిన్నటిసభయందు కాంగ్రెసునాయకులే గాక జస్టిసుజ్యప్రముఖులు గూడ రా॥ బి॥ ఓ. తణికాచలంశెట్టి, డా॥ సి. నళేశముదలియూరు గారలును పాల్గొని ఉపన్వసించిరి.

సభకురదెంచిన ప్రముఖులలో శ్రీయుతులసామివెంకటాచలం శెట్టి, మాలానా యాహజ్ హుస్సేను, సి. రాజగోపాలాచారి దేశోద్ధారక కాశీనాథుని వాగేశ్వరరావు పంతులు, టంగటూరి ప్రకాశం పంతులు డా॥ పి. వరదరాజులు నాయుడు, ఓ. తణికాచలం శెట్టి, డా॥ సి. నళేశముదలియూరు, ముత్యయ్య మొదలియూరు, పాళి సహస్రమృగారానను పరి పెక్కెండ్రు గలరు. సభ ఆరంభమునండిము కడవరకు సభ్యులెల్లరు ఓరుతో చేవియుండిరి. రాత్రి 9 గంటలకు సభ ఆత్మత్యాగముతో ముగింపబడెను.

యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

అధ్యక్షులు శ్రీమన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ప్రధమమున రాయబారమునకై దక్షిణాఫ్రికా నుండి ఏతెంచిన మువ్వకు భారతీయ ప్రతినిధులను సభవారి కరుకపరచి చెన్నపురి పౌరులపక్షమున వారికి స్వాగత మొసంగి “బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముయొక్క నిష్ప్రయోజకత దక్షిణాఫ్రికా సమస్యలను తెలు మైనదని అయ్యంగారు నుడిచి. జాతివిభేదములు బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును విరివిగ నున్నవని బల్గిరి. దీని కంతకును ఒకే సాధనముగలదు. అయ్యది ఏమన, భారతీయులు ఐకకార్యముగ ప్రభుత్వ చర్యపై తమఅసమ్మతిని తెలిపి దక్షిణాఫ్రికా భారతీయసౌదరుల బోరాటము నందు నైతికముగను ఆరికముగను తోడ్పడవలెను. ఈయొక విషయము పైకైనను భారతీయులెల్లరు ఏకీభవించు నటుల ప్రయత్నింపవలెను. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ సహస్రమైనను మువ్వపాన నిషేధ సమస్యయందున దెంగాలు నిర్బంధశాసనము విషయములోను దేశమందలి సర్వవక్షములవారును ఏకీభవించియున్నను నేటికిని ప్రభుత్వమువారు రెట్టి సమాధాన మొసంగియుండలేదు. కావున దేశీయులు కేవల మొక ఆశయమునందేగాక విధానములందును ఏకీభవించవలెను. పిది ప ఉ ప న్యా స కులు దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయుల కష్టములను వివరించిరి. “కావున మీయుత్సాహము సంతయు కార్యరూపమున అగ వరచి ధనసాయము జేయవలెను. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు తమపక్షముననేగాక రిరి కోట్ల భారతీయుల పక్షమున బోరాడుచున్నారు. అందులకు వారికెంతయు కృతజ్ఞులము. పిదప శ్రీనివాసయ్యంగారు స్వదేశమందలి రాచరికపురి పరిశీలనను గూర్చి మాటాడుచు కాంగ్రెసు అన్ని రాచరికీయమనాయు గల స్థాపనిజేయుట కనకాశమెసంగుచున్నదనియు కావున జస్టిసు మిఖతాద జాతిమనాదులెల్లరును తిరిగి ఏకమటుంబీయవలె పరస్పర విశ్వాసముతో మెలంగిదేశస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించవలయునని పల్గిరి.

గాడ్ ఫ్రేగారు

దక్షిణాఫ్రికాయందు అడ్వొకేటుగనున్న గాడ్ ఫ్రే గారు ప్రధమమున ఉపన్వసించుచు దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయ ఇక్కటులను, నూతనముగ ప్రవేశ పెట్టిన బిల్లులకు గలిగెనే నూతన అగచ్ఛాను తమ రాయబారముయొక్క ఉద్దేశమును విపులుగు నుచ్చరించిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య పౌరులారా! మీరు మిమ్ము నే సంబోధింపజాలరు. కారణమేమి? నేను బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి పౌరుడనుగాను. నేను దక్షిణాఫ్రికానుండి వచ్చుచున్నాను. నేను రాజకీయముగ దొంగవలె పరిగణింపబడుచున్నాను. నాకు వోటుజేయు అధికారము లేదు. కడకు పుర పాలకసంఘములకు వోటునొసంగు అధికారమును లాగినట్లు బడినది.

ప్రస్తుతము దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయుల స్థితి మిగుల గౌరవహీనము. 1890 సం॥ నుండి మేము నివసించుచున్నాము. 1894 సం॥ నందు గాంధీమహాత్ముడు డిటేకెంచెను. 1895 సం॥ నందు భారతీయులస్థితిగూర్చి వా రొకప్రకటనను గావించిరి. అందులకు సమాధానమొ రుదనుటకు 1893 సం॥ నందు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల వోటింగు హక్కులనుదీర్చివేయుచట్టు మొకదానినిగావించిరి. పరిపాలనానియొజకసంస్థలు లేనట్టి దేశములనుండి దక్షిణాఫ్రికా కరుదెంచు దేశీయులకు ఎన్నికహక్కులు లేవని అందు తీర్మానించిరి. ఆకాలమునందు భారతదేశములో నియోజకసంస్థలు లేకుండెను 1896 సం॥ నందు గాంధీమహాత్ముడు భారతదేశమున కరుదెంచి దక్షిణాఫ్రికాయందలి పరిస్థితులను భారతీయులను బోధించెను. ఆ సమయ్యారంతముననే తిరిగి దక్షిణాఫ్రికా కేతెంచినపుడు రి మాసములవరకు మహాత్ముని రేవుపాటి రానివ్వ నడిచి. అనేక అవమానములకు బాటుగావించిరి. నాటినుండియు ఆసియాదేశ స్థులకు ప్రతిరూలమును ఉద్వమును బయల్పడెనెను. తమ కార్యములకు భారతీయుల కెరిగించి వారిని మేల్కొల్పిలెనని తెలు వారు తల్ల కిందెరి.

అందుచే వారి రక్షణకొరకై ఎమిగ్రేషనుచట్టును గావించుకొనిరి. అందులమున భారతీయులను కొన్ని నిష్పంకములకు లోను జేసిరి. అంతటితో తృప్తి నొందక 1908 సం॥ న నేరొక చట్టును గావించి రి సం॥ లు నివసించినవారు మాత్రమే దేశమందు నిలిచిపోవుట కర్హుని తీర్మానించిరి. అంతటితో నూరుకొనిరా? లేదు దక్షిణాఫ్రికాకు వచ్చిన ప్రతి భారతీయుని సంతకము చిహ్నములు మున్నగువానిని పరిశీలించి ప్రమాదమున నేమాత్రమైన లోపము జరిగినా ఇక నాతడు వెడలివాలనినదే. 1913 సం॥ నందు సాత్వికనిరోధ పోరాటము మిగుల తీవ్రముగ జరుగచుండెను గాంధీమహాత్ముడు స్వల్పబు నేననియు గలకొని విషయముల చర్చించిరి తత్ఫలితముగ 1914 సం॥ నందు గాంధీ - స్వల్పబు ఒడంబడిక సమమాడెను. ఆ యొడంబడిక కాంతిని జేమార్చునని యాశించితిమి కారణమేమన ఆయుడంబడికననుసరించి దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము భారతీయులపై అధివరలో గావించిన అక్రమచట్టులను రద్దజేయుటయే గాక మున్ముం రెట్టి నిర్బంధశాసనములను జేయరాదని తెలుపుచున్నది. 1919 సం॥ లో బ్రాహ్మచారులందరి మన దేశీయులందరు ప్రత్యేకవ్యక్తులనుండిగాక కంపెనీల మాలమున నస్తువులకు గొనుట కు, లాభకరముగా ను, ఉద్దేశించిరి. ఆ చట్ట తీర్మానము వారు దీనిని గాంచి ఖిల్లిరి. దేశమునందంతెలము గొప్ప యాందోళనను లేప దీసిరి. వార్తాపత్రి లన్నియు “నీ గాంధీ ముల దెవరింపు” అను కీర్తికలతో చురువిరుల ప్రాయుధించెను. అట్టి పరిస్థితులలో 1920-21 సం॥ నందు ఆంధ్రాదేశీయుల కమిషన్ ఒకటి నియమింపబడెను. వారు పరిస్థితులెల్ల విచారించి తెలు వారియందలి ఆందోళన నిరాధారముని పల్గిరి. ఈ యాందోళన కొలది మంచి ఏతెల్లకే నపాపబడెను. నీ రిపరకగాను ధనమొసంగబడెను. కావున ఈకమిషన్ ప్రారంభింపబడిన 1921 సం॥ నుండి నేటివరకు ఈబిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు న్యాయమగ కారణ మొక్కటియైనను గానివిధము, బలము గలిగియుండు వారలు కత్తి

లేనివారల నణచివేసి ప్రజాభిప్రాయమును తమ కనుమలముగ మరల్చుకొనుట తప్ప ఈబిల్లును వేరొండుకారణము లేదు. దేశమందలి ప్రజాభిప్రాయమైనను ఈబిల్లున కనుమలముగ లేదు. బిల్లునకు ప్రజలతోడ్పాటును, అంగీకారమును బొందుటలేదని డాక్టరు మెలకుగానే నుడివియుండిరి.

ఈబిల్లులను గలగు ఫ తములు మిగుల ఉపద్రవకరములు. ఈబిల్లున కెట్టియూపశ్యకములేదు. మనదేశీయులకు హీనముగ పరిగణించుట కిట్టి ఉద్దేశంపబడినది. నేనొకతూరి ఉపన్వసించుచు “స్వదేశమును రిరి కోట్ల ప్రజలగౌరవ సంతక్షణకై పోరాటము జరుపచుండ అల్పసంఖ్యాకల మైనను మాయొక్క గౌరవము నిచట సంతక్షించుకొనకపో”మని బల్గియుంటిని. (హర్షము) ఈబిల్లు దక్షిణాఫ్రికాయందు నివసించు మాకు మాత్రమే గాదు. అఖిలభారత స్వ స్థునకు రిందాప్పదము. కావున దీని నంత మొందించువరకు పాటు సజావ నిశ్చయించినాము దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులు నెగ్గినవో మీసమస్యలను పరిష్కారమును.

మాటకుమాట, పోటుకు పోటు ఒసంగినవానిని పాశ్చాత్యులు గౌరవింతురు. నావిద్యార్థి పక్షమందలి యనభవమున నేనీవిషయమును గ్రహించితిని. భారతీయప్రజాభిప్రాయమును గౌరవింపుట తమ విధి యని దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు తెలమనుటకు మనము ఐకమత్యముతో ప్రజాభిప్రాయమును ప్రకటింపవలెను. ఈ ప్రజాభిప్రాయము వై మరాయుగారికి వెళ్లు ముకగ నుండగలదు. ఈబిల్లుయొక్క ముఖ్యోద్దేశము భారతీయులను దేశపరచుటయే. యూరోపియనుల సౌకర్యములొక్కై భారతీయులు తాము నివసించెడి తావుల చీకటిపాలయును. క్రమముగ భారతీయులు వాణిజ్యమునకు ప్రధానములగు తావులందు నుండి ప్రత్యేకింపబడి దేశమందలి మార్కెటులకు గొంపోయి విడుచుటయే వారి ఉద్దేశము సన కలుమాత్రమైనను ఆర్థిక గౌరవమునీనచో నీబిల్లును అంగీకరింపజాలము. సముద్రతీరమునకు 80 మైళ్ళలోపుగ మాత్రమే భారతీయులు నివసించవలయునని పరియొక కా స స ము గ ల యు. దీ ని వ ల న భారతీయులు న్యాయపరసౌకర్యములు లేక విసుగు జెంది తుట్టుతుడకు దేశమును చీకటిపాలయనని వారితలంపు ఇంతియేగాదు. బిల్లులను గలిగెడి ఇబ్బందులలో నివి చాల స్వల్పము. వ్యక్తి స్యాతంత్ర్యములను గూడ లాగినయెనున్నాడు. యూనియను ప్రభుత్వముకింద నున్న 4 రాష్ట్రములలో కేత్రుకే 8 కలమంది బ్రాహ్మచారులను 12 వేలు నేటూలులో 102 వేలు నాలవరాష్ట్రమును 40 వేల మంది గలకు వివిధరాష్ట్రములందు భారతీయులు చాలకాలమునుంచి నివసించుచు వర్తకవాణిజ్యములను గలిగియున్నారు. ఈబిల్లులను నేటూలునందు భారతీయులు బ్రాహ్మచారులను తనకుండెడి వ్యాపారమును జూమకొనివచ్చుటకు హక్కులేదు. ఖరీదమే సన వేర్వేరు స్థలములందు వ్యాపారముగల భారతీయులు వానికెల్ల చాచించి ఒకచోట మాత్రమే వర్తకము సాగించుకొనవలయును. భారతీయులు తమస్వదేశమున కరుదెంచి వివాహము గావించుకొని భార్యతో దక్షిణాఫ్రికా కరుకుటకు హక్కులకు దీనినెచ్చిరి. భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికా కేసనపుడు పాశ్చాత్యులు ఎన్నియో ప్రజలకు గురుగజేసిరి. భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాను తమకాయకప్యముచే సారవంతముగజేసిరి ఎన్నియో ఉపద్రవముల నావ్రి.

1910 సం॥ నందు భారతీయుల ఇక్కటులను నివారించుటకు వాదాం మొనరించెగాని తద్వ్యుత్పన్నముగ జరుగమునే యున్నది. కావున ఈబిల్లు నిప్పటికైనను ప్రోక్షిచేయుటకు సార్వభౌమునికి అధికారము గలదు. భారతీయుల సజ్జాగూర్కకారముకొరకు మే మిం కరుదెంచితిమి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపటికిని ఈ బిల్లును రిద్దకయనిచో భారతీయులు నెల్లరు సంతక్షించుటకు కత్తికేని తెల్లగురును ముఖ్యులొకవారములకు చక్కతెచ్చి కొనుటకు మనకు సర్వాధికారము. మన యభిప్రాయము, దెబ్బపు కేకాత్రముగ బల్గిరి. మనము మానవులమనియు, పౌరువమంతులమనియు, ఉద్ధులు సాంప్రదాయముల గలవారమనియు, ఐకమత్యము నుగూర్చి గలవరియు, ప్రపంచమునకు చాటలెను. మీరాజకీయగూడెందుండెడి విభేదముల నొకొక కట్టిపెట్టుమి. ఎల్లరును గలసే సు జేయవలెనని ఈ దక్షిణాఫ్రికా సభ్యులు మీరు ఉద్దేశమును అందుకొనుచున్నది. ఈ సమస్యపై దేశీయుల మి మా విభేదము లదిరకాలగుచే నమహాగంపు. స్వర్గము సమానశక్తులతో కడుపుపును మీలో మీరు పోరాడుకొనుట భావ్యమా? బిల్లు తీర్మానించబడినచో నెన్నట్లు కర్తవ్య మేమి? ఒకవేళ ఇంగ్లండును మన కెల్ల రద్దజేయబడినచో నీ గాగలదేమి? దక్షిణాఫ్రికాయందలి మీ సోదరీ సోదరు లే

బిల్లుకు తలయొగ్గ బూతుకొనలేదు. ఇక కర్తవ్యమో, బిల్లునకు లోబడకుండునో. అనగ నివిలు కాసనాతిక్రమాము (వినుడు వినుడు) నివిలు కాసకోల్లంఘనమును ప్రారంభించిన పినప నిక దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులు ప్రాయశఃపై నానవీరిన తలంపవలయును. ఈ తాపాచారమునందు పట్టుదలయందు బలము గలిగియున్న హ దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు ధృకులుగారు. మాలా ననే కులు జైలుకు వెళ్ళుటకును, సర్వవిధముల నాశనముటకు సిద్ధపడియున్నారను ప్రస్తుతము ధన మత్యాంశ్యకమై యున్నది. మేము జరిపిన ప్రచారమునకును జరుపనుండే ప్రచారమునకు ధన మపారముగ గావలసియున్నది. మీరు ఆశీర్వాదము, వైతిక ముగను సర్వవిధముల మాకుతోడ్పడనినో మే మిహారాటము నందు జయింపగలుగుట దుస్సాధ్యము. దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయుల యాత్మగౌరవమును, నిలువదెట్టవలె ననిన పోరాటమును జరుపుచు గాంచుటయో లేక యనుభవము వీరుటయో జరుగవలెనని పల్కిరి.

పట్టుగారు

తెలంగాణమునందు మాట్లాడుదు 85 - 110 క్రితము భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్ళి యుండియు, వారిపరమ వచ్చిన పాశ్చాత్యులు దేశము నాక్రమించి భారతీయుల నణచుటకు ప్రయత్నించినందున, బిల్లులచే జాధింపబడి తనతల్లివద్ద మొరదెట్టుకొనుట కరుగ జరుగుట మాతృభూమియను భారత పక్షమునకు మరు దెంచితమనియు, బ్రాముబంధంను రైలుబండ్లలోను, పోస్టులలో కార్యాలయములందు భారతీయులకు సదుపాయము గావలసినదియు, 15 లక్షల పాశ్చాత్యులు 1,50,000 భారతీయులను గాంచి ధిటులు విచిత్రమునందు అందుచేనే ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టినందు బట్టి ఇరువురము నేర్వేరు దేశములకుండు విరుద్ధమైన ఒండ్లు రులకు సమానస్వాత్మ్యము గలదు. జార్జి సార్వభౌముడు బిల్లు ను రద్దుచేయనినో భారతీయులు సాత్వికనిరోధము నవలంబించ వలసి యుండును. అందులకు మీతోడ్పాటు అధికముగ గావలసి యున్నది పల్కిరి

మీర్జాగారు మాట్లాడుదు దక్షిణాఫ్రికాయందలి భార తీయుల విముక్తి స్వదేశమందలి భారతీయుల సంపూర్ణ వికమ త్యముపై నాధారపడియున్నది పల్కిరి. (వినుడు, వినుడు) పరతంత్రుల ప్రజలయందు దైకమత్య ముండిన నిరంకుశప్రభుత్వ ము నశించును. కావున కాంగ్రెసునందు భారతీయుల ఆశయ మొకటియే యైనది వివిధమార్గముల నూచించి దక్షిణాఫ్రికా యందలి భారతీయులను తేచుచు గలుగవలెనని స్వదేశమందు భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యముండవలెను. వైసురాయిగారు తన యసహాయస్థితిని చెల్లెడి గావించిరి.

దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వవ్యవహారములను తాము జోక్యము గలిగించుకొనరావని పల్కిరి. భారత ప్రభుత్వాధికారుల స్వాతంత్ర్యమును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు చెరుకుదురు. కావున స్వదేశమందు స్వాతంత్ర్యము లేనిది మీ పలుకుట బయటకల్గును. అందులకు మీరెల్లరు విద్యమగుటయే మార్గము. జాతియజ్ఞమునకు తదితర స్వల్పభేదములకు బలియొసంగ వలెను. మేము భారతదేశమునకు 4000 మైళ్ళదూరమును నినిం చుచున్నను, మాతృదయ మెల్లప్పుడు భారతదేశమందే యుండ గలదు. దక్షిణాఫ్రికాకంటెను భారతదేశమునే మే మధికముగ ప్రేమించుము. ఈ బిల్లు తీర్మానింపబడిన నిక దక్షిణాఫ్రికాయం దలి భారతీయులను దుర్భరము. అట్టిమానభంగమును, అట్టిఅన మానమును బాపుటకు మిసాయమును గోరవచ్చినాము. కావున దక్షిణాఫ్రికాయందలి మిసాయదారులకైనను వికమత్యము గలిగియుండుడని పల్కిరి.

1-వ తీర్మానము

1914 సం॥ గాంధీ-స్వల్పబుద్ధివంబడిన విరుద్ధముగ దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వముండి ప్రకటించబడినట్టి దక్షిణాఫ్రికా యందలి భారతీయులకు ప్రత్యేకించుచు వారి వాణిజ్యహక్కులను గోల్పోజేయుచు, క్రమముగ భారతసంఘమును వెడలవరు నుట ప్రదేశించునట్టియు, ఫలముల ప్రత్యేకించెడి, ఎముగేమను రిజిస్ట్రేషను బిల్లును ఈ సభ వారు తీర్మానముగ బుక్కిరి. ఈ బిల్లును యూనియను ప్రభుత్వము వారు వర్జునైనుటకు ముందు భారతప్రభుత్వమువారు కాంగ్రెసు సమావేశముకై ఆశక్యకై యూనియన్ ప్రతినిధియును ఒకంబుకేయుమరు గోరును అట్టిది సంభవించునో, బిల్లు వార్గ మెంటునందు తీర్మానింపబడియొక లను, వైసురాయిగారు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులపై నిక ముగ గాంధీమాతి గలిగియుండినపక్షమున దక్షిణాఫ్రికా ప్రభు

త్వచట్టము రీతి తక్షణ నమనరించి సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి బిల్లును రద్దు చేయవలసినదిగ సలహా నొసంగవలసిన దని కోరు చున్నాడు."

వై తీర్మానమును సామి వెంటాచలం శెట్టిగారు రుపపా దించుచు "దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులందఱు పాలకులు న్న అసమానము బాధలను గాంచి ఆత్మగౌరవముల నుపసాధిం వ్యక్తును సహింపజాలడని పల్కిరి. ఈయిక్కటులను విచారిం చిన మనస్వరాజ్యసంరంభమును దీనివెనుక బడును. అల్పసంఖ్యాకులకు సంఘములను అంగ ద్రోశుడు యూరపియ ను ప్రభుత్వము ఒకజాతి యని పిలువబడజాలదు. యూరోపి యనులు యెల్ల యెడల నిరసిం, చదగిన వారై దరి దోవలేని సమయముగా గాంధీయవారికి ఆహ్వాన మొసంగినది. కడను నాలో దేశములపై యజమానులగు నున్నా రు. ఆవిశ్వాసము ఇందుకయైనను దక్షిణాఫ్రికాయందలి యూ రోపియులకు కుండలదా? భారతప్రభుత్వమును, భారతప్రజలు ను ఏకాభిప్రాయమైన దీనివయముపై మాత్రమే. కాని కై ను రాయిగారి సమాధానము విన బ్రటిషుసామ్రాజ్యమువలన మనకు గలుగులాభములు వినితమగుచునే యున్నవి. సరిసమాన గౌరవ ప్రతిపత్తి ఎల్లజాతులకు గలదనుటయు నీటిలో మూటబయ్యెను. వైసురాయిగారు రికను ఏమైన తేయగలరేమో వేదయుండె దము గాక!" అని పల్కిరి.

డా॥ సి. నరేంద్రముదలియారు గారు

తీర్మానమును బలపరచుటకై ఉపన్యాసవేదిక నలంక రించగనే సభలో హృద్ధయము చెలరేగును. ఉపన్యాసకు లంతట ఇట్లు మాట్లాడిరి "ఈవిషయము భారతీయుల ఆత్మగౌరవ మునకు సంబంధించినది. భారతీయు లీనిదను భరింపజాలరు. (వినుడువినుడు) అందుచేనేమే నేను నాస్వరాజ్యపక్షములతో నీవేదికపై నిలచి మాట్లాడుచున్నాను (వినుడు, వినుడు) మన సోదరులు దక్షిణాఫ్రికాకు వెడలి ఆదేశమును సారవంతముగను నివాసయోగ్యముగ నొసర్చిరి. నేను వారికి పూర్వము బానిసల కొసంపన్నటి స్వాతంత్ర్యమైనను తెల్లవా కొసంబు లేదు. (అన మానము) వారు మనసోదరుల బెట్టుబాధలు వర్ణింపవలసిగాదు. ఈయనమానము రిగి కోట్లభారతీయులకు జెందును. భారతదేశ గౌరవమునకు హానిగలిగినది భారతదేశము గౌరవంపబడకుండు టకు కారణము భారతీయులు విభేదములు గలిగియుండుటయే. భారతీయులకు బాధ్యతగల ప్రభుత్వము లేకుండుటయే, నైస్వయము వాచికదళము లేకుండుటయే, కార్యము (హృదయ) కావున భారతప్రభుత్వమువారు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వముతో యుద్ధ మొనర్పవలెను. మనసోదరుల హక్కులను సంరక్షింపజాలని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములని ప్రయోజక మేమి?

ఇక భారతీయులు చేయవలసినదేమి? మనము స్వరాజ్య ముకొరకు పోరాడుచున్నాము. ఈలోపల దక్షిణాఫ్రికానుండి మనదేశమున కరుదెంచిన తెల్లవారి విషయమై నిరోధకశాసన ములు గావించవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికా శ్వేతములు దొక్కడైనను మనదేశమునం దడుగిడి వర్తకము జేయునుండులారున కాసనముల గావించవలెను. ఇచ్చటనుండు దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారి నెల్ల దేశ మునుండి వెడలవడువలె నని పల్కిరి.

యచ్. ముస్తయ్య మొదలియారుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. 2. ఏ నరేంద్రముదలియారు తీర్మానమును బలపరచుచు చాలకాము క్రిందటనే భారతీయు లనేకలు అనేక భ్రమలను గల్గింపబడినవారై దక్షిణాఫ్రికా కంపబడినందు, వారికి ప్ర స్తుతము భారతదేశమందెట్టి నివాసముగాని, ఆస్తిగానిలేదనియు భారతీయుల సుఖములే దక్షిణాఫ్రికాయందు తెల్లవారికి గు గ్గాములుగ దోచెననియు, భారతీయులు పోరాటమును తగిన సాయమును జేయవలయునని బల్కిరి.

2 వ తీర్మానము

"దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులు ఆ బ్రిటిషు సా మ్రాజ్య భాగమును తమ జన్మహక్కులకై పోరాడు న్యాయ మైనట్టియు, గౌరవనీయుమగునట్టి సంరంభమును మద్రాసు సా రల ఈసమావేశము తమ సంపూర్ణముగ హృదయపూర్వకవైతిక ఆధికసహాయము నొసంగుటకు వాదన మొనరించుచున్నాడు." అరు తీర్మానమును మాలానా యాహూ హుస్సేన్ గారు రుపపా దించుచు 15 సం॥ క్రితము దక్షిణాఫ్రికా యందు సాత్విక నిరోధము ప్రారంభింపబడినపుడు చెన్నపురి రాష్ట్ర మధికముగ తోడ్పడినదియు ముందుగాడ అటులేసర్వ విధముల తోడ్పడగలననియు బల్కిరి.

రా॥ జి. ఓ. తణికాచలం శెట్టిగారు తీర్మానమును బలప రచుచు భారతప్రభుత్వమువారు బిల్లును తీర్మానింప యూని యను ప్రభుత్వమువారికి గౌరవలేకయు అదిజరుగనినో సార్వ

భౌముడు బిల్లున కంగీకార మొసంగరావలయు, దక్షిణాఫ్రికా యందు భారతీయుల కెంతహక్కుగలనో యూరోపియుల కంతకంటె నెక్కుడు హక్కులేదనియు, నిజముగ భారతీ యులే పాశ్చాత్యులకంటెను ముందుబోయి నివసించినందు, విరోధా మహాసంగ్రామముందు ఘోషింప "ప్రజాపరిపాలన, సమా నగౌరవము" మున్నగు తియ్యతిహాటులు కేవలము బూటకములని లేలేననియు, కాన ప్రభుత్వమువారు తమవిధిని సెరవేర్చవలెన నియు బల్కిరి.

శ్రీ॥ టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు:

తీర్మానమును బలపరచుచు 100 సం॥ క్రితము పేరునకు బాని సల వ్యాపారము అంతమొందినను దక్షిణాఫ్రికాలయందు మాత్ర మింకను నిలచియున్నాడని పల్కిరి. (అనమానము)

దక్షిణాఫ్రికా యందలి భారతీయులందఱి భేదములు లేవు ఈ రాయబారమునందలి సభ్యులు మన ధర్మమును పాన్పు రిక గావించుట కరుదెంచియున్నారు. నేటిసభయందన్ని పక్ష ములవారును విక కర్తవ్యముగ ఏకాశయమై మాట్లాడియున్నారు. 1926 సం॥ నందు భారతదేశము పూర్వమువలె విభజింపబడిన భారత కర్ణము గాదు. బ్రిటిషు ప్రజ లిక సెంతమాత్రమును తమ యుక్తివాదములు చలాయించజాలరు భారతదేశమిప్పుడెట్టివారి కిని సమాధాన మొసంగజాలియున్నది. నేటికి భారతదేశమం దంతటను మూల వడకుమండెట్లుజైన దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము మన సోదరుల నిట్లు హింసముగ జూచుటకు సాహసించ గలదా? పూర్వ మొక మహాత్ముడే దక్షిణాఫ్రికాయందు పోరాటము సాగించెను. నేడు దేశమందు వారి యనుచరు లనేకులు వారు లేకనే పోరు సలుపుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు. దక్షిణాఫ్రికా యందలి భారతీయు లెల్లరను దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు వెడలవరిమిన 10 లక్షల భారతీయు లీదేశమునుండి దక్షిణాఫ్రి కాకు వెడలగలరని దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారు తో నొకాయుగాక. (వినుడు, వినుడు) దక్షిణాఫ్రికా సమస్య విషయమై దేశీయు లెల్లరను ఏకాభిప్రాయమై యున్నాము అని బల్కిరి.

సి. రాజగోపాలా చారిగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు ఈ విషయమై దేశీయులలో నెట్టి భిన్నాభిప్రాయమును లేకపోయినను దీనిని రాకరించుటకు సాధన మేమియో ఆలోచించవలెనని పల్కిరి. యుద్ధ మొనర్పవలెనను యమ. కె. ఆచార్యగారి సూచన ఆసంభ వముగాని ఆసంభవము వనను శాంతి యంతముగ యుద్ధము సలు పుట కెట్టి యాజ్ఞేపా లేదని పల్కిరి. మహాత్మునికి సాధ్య మైన సాత్విక నిరోధము నేకును సాధ్యము గాగలదు. భారత ప్రభుత్వమువారు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు ధనసాయమును జేయవచ్చును. భారతశాసనసభ్యులు విరోధా మహాసంగ్రామ మందు లక్షలకొలది ధనమును విరాళ మొసంగియుండగ తమ దేశీయులు జన్మహక్కులకై జరుపు శాంతి సమరముకై హీన యు 15 లక్షల రూప్యములు కాసనసభయందు బ్రతిపాదించవచ్చు ను. ఇందు ఆసంభవ మేమియునులేదు. నేను భారత శాసనసభ యందుండిన ఈపరిగావించి యుండే వాడనే (నవ్వు) భారత ప్రభుత్వమువారు ఈధన మొసంగనినో భారతీయులైనను దీనిని ఒసంగవలెనని పల్కిరి.

3 వ తీర్మానము

"ఏషియాటికు బిల్లులన విశదమైన రీతిని దక్షిణాఫ్రికా యూనియను ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల పట్ల అనసరించు విధానముయొక్క ఉపద్రవ కరములగు ఫలితములను బ్రిటిషు పార్లమెంటు వారికి నివేదించి నిల్దయము కొరకై నానాజాతి సమితికి నివేదించుటకుగాను భారతప్రభుత్వమువారు సాధ్యమై నంత త్వరతో భారతశాసనసభ స్టేటుకాన్సిలు సభ్యులతో నా లోచించి అన్నిపక్షములకు జెందిన భారతీయ నాయకులను దక్షిణాఫ్రికా భారత కాంగ్రెసు నాయకులను గల యొక్క రా య బా ర ము నం పు ట కు భారత ప్రభుత్వ ము వారికి నూ చిం చు చు న్నా రు" అ ను తీర్మాన ము ను డాక్టరు పి. వరదరాజులు నాయకుగా రుపపాదించుచు తేమిభాషయందు మాట్లాడిరి. స్వదేశమందే భారతీయులిట్లు విభేదములు గలవారై యూరోపియులతో సమానస్వాత్మ్యములు లేకుండునపుడు దేశాంతరములందు తమ సోదరులకు స్వాతంత్ర్యము గలుగజేయుట ఆసంభవమని బల్కిరి.

ఓ. కంఠసామి శెట్టిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు భా రతీయులు స్వదేశమందు స్వాతంత్ర్యము గలిగియుండిన నిట్టి మా పదలు తట్టించియే యుండవలయు, అందుకే భారతీయులు తీర్మానముగ ఆంధ్రోన గావించి సార్వభౌముడు తన యలోకార మొసంగకుండునటుల జేయవలెననియు బల్కిరి.

బొంబాయి నాయకుల తీవ్రభండన

(ప్రీ ప్రెస్)

బొంబాయి, జన 16:—సేదాసాయంత్రము బొంబాయి లో దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు జరుగుచున్న యవమానమున కనవృత్తిని దెల్పుటకై బహిరంగసభ జరిగెను. హెచ్. హెచ్. ఆగాఖాను గారు అధ్యక్షత వహించిరి. సభకు ప్రేక్షకులు మిక్కిలినాగు వచ్చిరి. బొంబాయిలో అన్ని పక్షముల వారును రిపబలికన్ మువీంటి నో ఛేంజరు వరకును అందరునువచ్చిరి. సర్. చిమన్లాలు సెటల్వాడు గారు దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులను దెబ్బకొట్టటం నాడ వాగ్దానభంగముల చరిత్రయు, అసమానములను భారతీయులను వెదలబట్టవలెనను భావమును ఉన్నట్లు స్పష్టము చేసి చెప్పిరి. సామ్రాజ్యమునకు కష్టకాలమున నడుపడి, జర్మనుల దాడినాపిన భారతీయుల నిశ్చేనా సత్కారింతులను సర్ చిమన్లాలు గారడిగిరి. భారతీయుల నమానముల పాలనమండ ఇంగ్లీషులు ప్రభుత్వము చేతులుముడిచి పెట్టుకొని గూర్చున్న యెడల సామ్రాజ్యమున కేమి జరుగునో తెలియజాలదు. ఇందువలన వారు సామ్రాజ్యములములను తెంచుకొను చున్నారని సెటల్వాడు గారు నుడివిరి.

జిన్నా గారు

ఈబిల్లుయొక్క ఉద్దేశ్యము భారతీయులను వేరుజేసి వెదలబట్టుట యైయున్నది. ప్రజలహక్కులను నేలకొక్కి రాచివేసిన జారు ప్రభువులను నిరంకుశప్రభువులనుగూర్చి మనము చదివియుంటిమి. కాని యిందుబ్రటిషు సామ్రాజ్యమే పార్లమెంటు పేరను, పవిత్రతాసములపేరను సార్వభౌముని సామ్రాజ్యములోని పౌరుల హక్కులు నాశముజేయబడుచున్నవి. వారిరాజకీయ, పౌరత్వపు హక్కులను తగ్గింపవచ్చును లేదా తీసివేయవచ్చును. అయితే సార్వభౌముని సామ్రాజ్యమునందు పౌరులకు నున్న ప్రభుత్వ ప్రజలను ఆస్తిని రక్షింపవలసిన భారము గలదు. ఇంగ్లీషులు ప్రభుత్వము జోక్యము గలుగజేసికొని పని జేయుట కిప్పుడే తరుణము గల్గినది జిన్నా గారు నుడివిరి.

సర్ చిమన్లాలు

మైక్యుఆఫ్ ఇండియా సంపాదకులకు సర్ స్టాన్లీడు గారు ప్రసంగించుచు యీల్లు సామ్రాజ్యమునకేగాక నాగరక దేశము లన్నింటికీగూడ గౌరవభంగకరమనియు, ఉపద్రవ కరమనియు నుడివిరి. ఏ సామ్రాజ్యముగాని అన్యాయముపై నాధార పడియుండలేదు.

హోర్ని మనుగారు

గంధీరముగ నుపన్యసించుచు భారతదేశము స్వపరిపాలనమును గాంచవలెననియు, అవొక్కటియే అన్ని సమస్యలనున్న పరిష్కారము జేయుననియుజెప్పిరి.

సరోజినీనాయుడు

భారతీయుల గౌరవమున కేమాత్రమును మచ్చగలుగకుండునట్లు ప్రతిబాహుసలెనని ప్రేక్షకుల నుద్వేగించుచు సరోజినీదేవి ప్రసంగించెను.

డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమాన్

తుదకు దక్షిణాఫ్రికా రాయబారుల నాయకుడగు డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమానుగారు యిట్లు జెప్పిరి. తిరుమాట్లాడుపరికి సభ్యులకండలెంటు నీర్తునచ్చెను:—“దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులను నిలువనీయునుండ తిరిమివేయుచున్నారని, కాని మేమెమాత్రము నుహించువారుగాము. మీరు మాకు సహాయము జేయగోరుచున్నాము. మీసంగ్రామముల మేము జేయుచున్నాము. ఇదట గూర్చొనియున్న స్త్రీపురుష బాలరందరసంగ్రామములనున్న మేముజేయుచున్నాము. మేము చివరచిట్కలో బడియున్నాము. ఇందుండియే భారతదేశగౌరవమును ప్రతిభను నిలువబెట్టుటకు పోట్లాడెదము. మేమెప్పుటికిని లొంగి లోనవడవోవుటలేదు. అని డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమానుగారు నుడివిరి.

సంపూర్ణ వివరములు

(అసోసియేటెడు ప్రెస్)

బొంబాయి, జన 16:—దక్షిణాఫ్రికా విషయాటికుట్టుల కనవృత్తి దెల్పుటగాను నిన్న రాత్రి హెచ్. హెచ్. ఆగాఖానుగారి అధ్యక్షతన బహిరంగసభ యొకటి జరిగెను. ఆగాఖానుగారు దక్షిణాఫ్రికా సమస్య 40 యేండ్లనాటిదని నుడివిరి. ఎన్నేండ్లలో భారతీయులు సహనముతో నవమానముల నుపసించుచు గాంధీస్వల్ప బహుజన వలన సమాధానములు పొకర్చుములుగల్గినను కష్టములే యునుభవింపుచుండిరి. యాని

యను ప్రభుత్వము అన్యాయముగ నిట్లు భారతీయులను కష్టపెట్టుచున్నందులకు ప్రతికారము జేయవలెనని ఆయన యిది వరలో నూచించియుండెను. గాంధీస్వల్ప బహుజన ఆక్షరతః సంపూర్ణముగ నున్నది. దానినుండి యెమాత్రమును వెనుకకు బోరాదు అని ఆగాఖానుగారు నుడివిరి.

డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమాన్

దక్షిణాఫ్రికా రాయబారుల నాయకుల డాక్టరు అబ్దుల్ రహిమాను గారు ఆంధ్ర దక్షిణాఫ్రికాలో నాలుగు రాష్ట్రములలోను భారతీయుల స్థితిగతుల గూర్చి చాలమార్లు వివరించిరి. ఈ రాష్ట్రములందు భారతీయులు 1000 వేల మంది గలరు. వారందరును వర్తమాననో, కర్తవ్యమునో, కాలనిలలో జన్మించినవాడనో యున్నారని. వారిని రాజ్యముపై నెట్టి హక్కులుగాని, మ్యూనిసిపలు హక్కులు గాని లేవు. ఈన్నవాటిజ్ఞ వాస్తవ్యస్వత్వములను బోగొట్టుటకు నూడ పార్లమెంటులో మొన్న రాయసిన బిల్లు ఉద్దేశించెను. ఈబిల్లుప్రకారము మంత్రిగారు కొన్ని ప్రదేశములను ప్రత్యేకముగ నిర్ణయించి అంతకు యొక్కవ భారతీయులు కొనరాదనియు, ఆప్రదేశమున కావల వర్తమును జేయరాదనియు నిషేధించును. ఈబిల్లు గావించుటకు పూర్వమే యానిర్ణీతప్రదేశమున కావల భారతీయులను భూములకు నజరానా యిప్పు విషయమై బిల్లునండేమియు గానరాదు. బిల్లునందా విషయమేమియును లేకున్నయెడల నజరానా రాజాలచని లాయర్లు చెప్పెదరు. యంత్రములలో బనిజేయు భారతీయులను నేటిపులను నూడ వేదలగొట్టుట కుద్దేశించ బనిన యంతరీక్యానముల గూర్చినూడ జెప్పుచు నేటిపు వనిందు బనిజేయుటకు సమర్థులుగా గని చెప్పెదు రనిరి. భారతీయులు వర్తములందు పని నేర్చుకొనకుండను ఆ బిల్లులో పనిలేకుండను నిషేధించబడిరి. ఈ తీర్మానములు బిల్లులన్నియును భారతీయుల జీవితము దుస్సహము జేయుట కుద్దేశించబడెను. వారిష్టధు తుదిసంరంభములోనుండి. వర్తమానమైనవారు యెమాత్రమును సహించజాలరు. ప్రాణమున్నంతకాలమును వారు అందు పోట్లాడెదరు. భారతీయులీ సంగ్రామమునందు సహాయముజేయవలెనని ఆయన గోరెను.

సర్ చిమన్లాలు సెటల్వాడుగారు

ఈక్రిందితీర్మానము నుపపాదించిరి:—1914 గాంధీస్వల్ప ప్రతిపత్తికి ప్రతికాలముగ నిర్ణయ జేయబడిన ఏరియాల రిజర్వేషను, ఇమిగ్రేషను, రిజర్వేషను బిల్లులయెడ ఈ సభ భయము దెల్పుచు అసమ్మతిని దెల్పుచున్నది. ఈ బిల్లులు భారతీయులను నిర్బంధముగ వేరుజేయుటకును, వారికిగలవర్తక ఆస్తిహక్కులను తొలగించుటకును, తుదకుదేశీయాంగమంత్రి డాక్టరు మలను జెప్పినట్లు భారతీయులను వేరుజేయుటకు నుద్దేశించబడెను. యూనియను ప్రభుత్వము ఇట్టి బిల్లులపై నెట్టి చర్యనుగాని దీసికొనుటకు ముందు రాండు జేబిలు సభను జరుపుట యవసరమని యూనియను ప్రభుత్వమును తొందరజేయవలసినదిగ యీ సభ భారతప్రభుత్వమును గోరుచున్నది. ఇటుగోరిన ను వివరక యూనియను పార్లమెంటు బిల్లునంగీకరించు నెడల ఇంగ్లీషులు ప్రభుత్వము దక్షిణాఫ్రికాచట్టును రిరెస్క్రెక్టెండ్ బిల్లును ప్రోవిజేషనులను రాజప్రతినిధి ఒత్తివేయవలెనని గోరిరి. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులను దెబ్బచుండిన కష్టములే బోయరుయధ్యక్షునకు కారణమయ్యెనని లాన్సుడేను ప్రభువు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు ప్రకటించెనని సర్ చిమన్లాలుగారు జెప్పిరి. ఆప్రభుత్వమే భారతీయులపై నవమానములగుపించుటకు వెనుకొనబోయెను. ఏమో తోడ్పడెదరను కొన్నదంతయును విమర్శించెను. దక్షిణాఫ్రికాయంతయును స్వేచ్ఛప్రదేశముగ జేయ నిశ్చయించెను. భారతవర్తకులను వారు ఆక్రమించిన ప్రదేశముల దాటిపోవడాడని నిర్ణయించునెడల వారిని వర్తక మానలేజేసికొనకుండ నిరోధించవచ్చునని దక్షిణాఫ్రికా ప్రధానన్యాయమూర్తినుడివెను. ఈబిల్లులన సామ్రాజ్యములములు విచ్చిత్తునట్లున్నవనియు, సామ్రాజ్యమున కేమి జరుగునో తెలియజాలదనియు ఆయన జెప్పెను.

జిన్నా గారు

తీర్మానమును బలపరచుచు ఈవిషయము పాదములు చర్చలకాలమును గడచిపోయినదని జెప్పెను. ఈబిల్లుయొక్క యుద్దేశ్యము దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల సంఖ్యను తగ్గింపవలెనని యుద్దేశ్యమని దేశీయాంగమంత్రి గావించిన ప్రకటనము బట్టి నూడ యిట్టికనులను నానుప్రభువులను నిరంకుశప్రభువులను జేవలసిన ఆయన జెప్పెను. దక్షిణాఫ్రికా రాయబారులకు

రాజప్రతినిధి యొనంగిన ప్రత్యుత్తరమునందు బొమినియను ప్రభుత్వము స్వదేశ వ్యవహారముల గూర్చి యిష్టము వచ్చిన తాసనములను జేసికొనవచ్చునని జెప్పినమాటలను జిన్నాగారు భంగించిరి. యూనియను గవర్నమెంటు చట్ట ప్రకారముసార్వభౌముని దేశములోని పౌరులకు ప్రతికాలముగ నుండుతాసనములను ప్రోవిజేషనులకు ఇంగ్లీషులు ప్రభుత్వమున కధికారము గలదు. కాని యింతవరకు ఇంగ్లీషులు ప్రభుత్వ మట్టిచర్య దీసికొనుటకు గాన్పించలేదు. ఈబిల్లు అంగీకరించునెడల దీనికంతము భారము భారప్రభుత్వముపై నెట్టివేయుటకు వారు ప్రయత్నించునుండిరి. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల సంరంభములను భారతదేశము నిరంతర సహాయము జేయునని ఆయన డాక్టరు రహిమాను గారికి హామిచ్చెరి.

హెచ్. పి. మోడిగారు నూడ తీర్మానమును బలపరచి ఆంధ్రుల నది అంగీకరింపబడెను.

ఇంగ్లాండుకు రాయబారము

ఆంధ్రుల కే. పి. పెటిటుగారు భారతప్రభుత్వము ఆసెంట్లతోను, స్టేటు కాన్సిలుతోను సంప్రతించి, భారతదేశములో నన్ని పక్షముల నాయకులగుల రాయబారము ఇంగ్లాండుకు బంపి బ్రిటిషు పార్లమెంటు యెదుటను కాబినెటుయెదుటను, దక్షిణాఫ్రికా యూనియను ఏషియాటికల్బిల్లులన గలుగనున్న ఉపద్రవములను వివరింపవలెనను తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈ బిల్లును తాసనముజేయుటలన శ్వేతవర్ణమువారికిని, తదితరులకు యనివరకున్న గొప్పసంగ్రామము గలుగగలదని పెటిటు గారు జెప్పిరి.

తిలభాయి దేశాయిగారు యీ తీర్మానమును బలపరచగా నందరచే అంగీకరింపబడెను.

భారతదేశ సహాయము

మాడవతీర్మాన మిట్లుగలదు:—“దక్షిణాఫ్రికాలోనున్న భారతీయులకు యీ సభ ఆచటవారికిగలుగనున్న ఉపద్రవ సమయమున గౌరవముగ దైర్యముతో సంరంభము జేయుటకు నైతికముగను ఆర్థికముగ సహాయము జేయుటకు యీ సభ ప్రతిసలూనుచున్నది.”

హోర్ని మనుగారు తీర్మానముపై మాట్లాడుచు భారతీయులు రాజకీయ విభేదములన్నిటిని బాపుకొని దక్షిణాఫ్రికాసమస్య విషయమునందు వలెనే స్వరాజ్యోద్యమమునెడ నూడనేకాయ బద్ధులై యుండవలయునని గోరిరి. భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనము వచ్చిన పిదప నే యూనియను ప్రభుత్వముతో నీవిషయమై మాట్లాడినను ప్రయోజన ముండగలదని ఆయనజెప్పెను.

భారతదేశమంతయు గలసి ఒక్కపెట్టున దేనిని గోరిన దాని నంగీకరించుటకు భారతప్రభుత్వము వెనుదీయదని యెన్నిసార్లులో జెప్పినదానికిప్పుడు తరుణము వచ్చెనని జయకరుగారు జెప్పిరి. భారతదేశములో నందరును యేకభావముతో ఒక్కదక్షిణాఫ్రికాసమస్యపైనుండిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కిదియే మంచిపరిష్కారముయని జయకరుగారు జెప్పిరి.

కాలెండరు స్వీకారము:—నెల్లూరుజిల్లా పొదిలి నుండి కృష్ణాతంతు కంపెనీనా రంపిన 1926 సం॥ కాలెండరును జేకొంటిమి.

నోటీసు గుడివాడ డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. P. No 25
వివేకవర్ణు 1. కాజ మంగమ్మ
2. సిడికిటి వెంకమ్మ
ఈసంబంధలో వివేకవర్ణు Succession Certificate యిచ్చించగోరి వివేకను దాఖలుచేయగా నవరు వివేకనుపై 15-2-26 తేదీకు వాయిదావేసినారు. గాన అందుకు యేమైనా ఆక్షేపాలువున్న యెడల వాయిదాకు కోర్టుకు హాజరై ఆక్షేపాలు చెప్పుకొనని పక్షమున మీ పరోక్షముననదరు సర్టిఫికేటును వివేకనర్ణుకు యివ్వబడునని యందుమూలముగా తెలియపర్చడమైనది.
Se 1006/19 ప్ర. మోచర్ల లచ్చిగాడు
Se 1023/19 ప్ర. కొమ్మూర్పు బమ్మకు
Se 1119/19 ప్ర. జిల్లికిచ్చి
గుడివాడ } డిప్యూటీ మజ్లీ కార్డున రావులతో
15-1-26 } డి. డు.

1928 సం॥ జనవరి నెల 16-వ తేది

శనివారము

దక్షిణాఫ్రికా నిర్బంధములు

—(1)—

శ్వేతజాతుల యన్యాయాచరణ మపారమై మహాసంఘర్షణమును గలుగజేయుచున్నది. జాత్యభిమానాధికారము ధర్మగ్ధానికి గారణంబగుచున్నది. ధనబలము పనుబలము స్వదేశవాసులకు నిలువ నీడలేకుండ జేయుచున్నది. అమెరికా ఆఫ్రికాయా ఆఫ్రికా ఆసియాఖండముల యుద్ధము శ్వేతజాతుల యన్యాయాక్రమణమును నభ్యర్థించరణమును నసంతముఖములను చాటుచున్నది. అమెరికా ఆఫ్రికాయాఖండములందాదిమవాసులు నామరూపములు లేకను నశించుచున్నారు. ఆఫ్రికా ఆసియాఖండములందు స్వదేశవాసులు బానిసలవలె నున్నారు. నలువదికోట్ల చీనాదేశములును ముప్పదికోట్ల భారతీయులును తెల్లవారికి స్వదేశములందును విదేశములందును అడుగులకు మడుగులొత్తుచున్నారు. జపాను శ్వేతజాతులకును నితరజాతులకును గుణపాతమును నేర్పినను జానోదయము గలుగలేదు. భూలోకమంతయును శ్వేతజాతులనుభవించుట కేర్పడినటులు గనుపడుచున్నది. శ్వేతజాతుల భూమిత్వ పరస్పరవివాదమును మహాసంగ్రామరూపమునను గలుగజేసినను జానోదయము గలుగకున్నది. పాశ్చాత్య జాతులకు జానోదయముగలిగి శాంతిస్థాపన సేవిధమునను గలుగగలవో వైవాధీనమునందు గలదు. దక్షిణాఫ్రికాయందు శ్వేతముఖులు శ్వేతేతరులపట్ల జూపుచున్న యన్యాయము హేయముగ నున్నది. నోరులేని స్వదేశీయులు చేయగల దేదియును లేకను అన్యకృష్టముల ననుభవించుచున్నారు. చిరకాల నివాసమైన భారతీయులును స్వదేశవాసులనుభవించుచున్న కష్టములనె యనుభవించు చున్నారు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము నిర్బంధతలచిన ఆసియావాసుల శాసనము దక్షిణాఫ్రికాయందు దాసియావాసుల నివాసమును దుఃఖమయము చేయుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల ప్రతినిధులు నిన్న సముద్రతీరమున గూడిన మహాసభ యందు బెలిజన్ విషయములు భారతీయులకు సంప్రాప్తము గానున్న దుర్దశను బెలియజేయుచున్నది.

దక్షిణాఫ్రికా సంయుక్త రాజ్యము

దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యము 798289 చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణమును 7156,819 ప్రజలను గలిగియున్నది. ప్రజలయందు 15,38,920 తెల్లవారు 1,60,000 భారతీయులు 54,57,399 ఆఫ్రికాదేశీయులును గలరు. ప్రబలులైన తెల్లవారికి స్వల్పసంఖ్యాకులైన భారతీయులుగాని నోరులేనియధికసంఖ్యాకులైన ఆఫ్రికాదేశీయులుగాని కష్టమును గలుగజేయుచున్నారు. తెల్లవారు వారితోటలయందును

గనులయందును పనిజేయుటకు భారతీయులను గొనిపోయిరి. భారతీయులసహాయముననే నెటాలుసుక్షేత్రమైనది. తెల్లవారిపని ముగిసినది. ఏదోమిష గల్పించి భారతీయులను తరిమివేయవలయునను సంకల్పము గలిగినది. భారతీయులసాధుజీవనమే తెల్లవారి యసూయ్యగస్తతకు గారణము. భారతీయులు మితవ్యయమును జేయుచు దురభ్యాసములు లేకను సుఖముగను జీవయాత్రను గడుపగలరు. భారతీయులసద్గుణములు తెల్లవారికి కంటకములుగ నున్నవి. భోగలాసలును స్వార్థపరాయణులును నైన తెల్లవారికి వారిబలాంధకారావస్థయందు తరచుచును సుగుణములు దుర్గుణములుగను గనుపడినను కాలాంతరముననుపశ్చాత్తాపమును బొందవలసిన యవసరము గలుగగలదు. దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారితాతలభూమి గాదు. తెల్లవారివలెనే భారతీయులును ఆఫ్రికాయందు నివాసస్థలముల నేర్పరచుకొని సహజమైన హక్కులను బడసిరి. చిరకాలోపార్జితములైన హక్కులను నన్యాయమైన శాసనసాధనమునను బోగొట్టుట యధర్మము. స్వార్థపరులకు ధర్మాధర్మముతో నిమిత్తముండదు. తెల్లవారు 1907 వ సంవత్సరమునుండియును భారతీయులసీతని దుర్భరము చేయుటకు ప్రయత్నించుచుండిరి. గాంధీ మహాత్ముడవలంబించిన సత్యాగ్రహప్రసానము భారతీయులసీతికి గొంతస్థాయి గలుగజేసినది. 1914 వ సంవత్సరమునందు గాంధీ స్వట్లు బడంబడిక జరిగినది. ఇండియను రిలీఫు శాసన మేర్పడినది. ఆశాసనము కొంతవరకు భారతీయుల హక్కులను సంతోషించినది. ఆనందర్యములందు జాజ్జెసుగారికిని మహాత్మా గాంధీకిని జరిగిన యుత్తరప్రత్యుత్తరములందు భారతీయులకు న్యాయము జరుగునని యభయహస్త మొసంగబడినది. ప్రస్తుతము నిర్బంధపడనున్న శాసనముదక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము చేసినవాదానములను శాసనములను నతిక్రిమించు చున్నదని గాంధీమహాత్ముడును బిషపు టాలూటూగారును నితరశ్వేతముఖులును విశ్వసించుచున్నారు. కాని 1920 వ సంవత్సరమునుండియును ప్రతిబంధకములకు గల్పించుటకు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము పూనుకొన్న విధమును మహాసభయందు గాడ్ ఫ్రె పాతేరుగారు శ్రోతల హృదయము కోపావేశపూరితము లగునటులు వర్ణించిరి. వారిసంభాషణలును నితరుల సంభాషణలును శ్రోతలచిత్తవృత్తిని సంగ్రామమునకు పురికొల్పినవి.

ఆసియావాసులశాసనము

దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము నిర్బంధ దలబెట్టిన శాసనమునందు 1. ప్రత్యేకస్థల నివాసము. 2. ప్రవాసనిర్ణయము 3. రిజిస్ట్రేషను నిర్బంధము 4. ఈ నిర్బంధములు 1925 వ సంవత్సరము ఆగస్టు నుండి హమలునకువచ్చుట మొదలగునిర్ణయములు గలవు. ఇప్పుడు నెటాలురాష్ట్రమునందును కేపురాష్ట్రమునందును భారతీయులు భూములనుకొనుటకును అమ్ముటకును ప్రతిబంధకములు లేవు. ట్రాన్సువాలునందును ఆరెంజి ప్రీస్టేటునందును నీవిషయమై కొన్ని ప్రతిబంధకము లిదివరకే గలవు. నెటాలునందు 1,40,000 భారతీయులు గలరు. వారు చిరకాలమునుండియును ననుభవించుచున్న

హక్కుల నీ శాసనము నిర్మూలము చేయుచున్నది. పట్టణములందును నగరములందును భూమిని కొనుటకును అమ్ముటకును వర్తకము చేయుటకును శాసనము స్థలనిర్దేశమును జేయుచున్నది. సముద్రతీరమునకు ముప్పది మైళ్లలోపల నున్న భూమిని భారతీయేతరులనుండి కొనగూడదు. ఈనిబంధనలు భారతీయులవ్యాపారమును ఆస్తిని నివాసమును నిర్మూలముచేయుచున్నవి. ప్రవాసనిర్ణయమును మార్చి ధరావతసామ్మను 100 నవరనులకు పొచ్చించుటవలనను ప్రవాసుల రాకపోకలకు నిర్బంధము లేర్పడుచున్నది. భారతీయులు చిరకాలమునుండి నివసించుచున్నను ఒక ప్రాంతమునుండి రెండవప్రాంతమునకు రాకపోకలకు ప్రతిబంధకము లేర్పడుచున్నది. భారతీయులు ప్రస్తుతమునుభవించుచున్న హక్కులకు ప్రతిబంధకములను గల్పించుట కీశాసన మేర్పడినవిధమును గాడ్ ఫ్రెగారు విశదముచేసిరి. స్వదేశమునందు నిస్సహాయసీతీయందున్న భారతీయులు విదేశములందు నిస్సహాయసీతీయందున్న తమదేశీయుల కేవిధమైనసహాయము చేయగలరో తోచకున్నది. భారతీయులు శాసనమును ఖండించుచు తీర్మానములను జేయవచ్చును. కార్యాచరణములేని తీర్మానములు నిరర్థకములు.

కార్యాచరణవిధానము

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు గలుగనున్న యవమానము భారతదేశమునకు గలుగనున్న యవమానమని భారతీయులందరును నేకగ్రీవముగను సంగీకరించుచున్నారు. బీచినభయం దన్నిపక్షముల వారును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమును నిరసించిరి. బొంబాయియందు దాగాఖాను గారి యధ్యక్షతక్రింద గూడిన సభయందును సర్ సీతల్వాడు జిన్నా పెటిటు మోషి సర్ స్టాన్లీడు జయకరు హార్నిమను ష్టువలగువారందరును నేకగ్రీవముగను శాసనమును ఖండించిరి. శ్రీమాన్ శ్రీనివాస అయ్యంగారు, స్వామి వెంకటాచలము శ్రేష్ఠి, సి. ఏ. నటేశము మొదలియారు, ముత్తయ్యశెట్టి, జి. ఏ. నటేశ అయ్యరు, లేనికాచలము చెట్టి, యాకూబు హుస్సేను నేటు, టి. ప్రకాశము పంతులు, వరదరాజులు నాయుడు, సి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు మొదలగువారు చేసిన ప్రసంగములు శాసననిరసనమునందేకాభిప్రాయమును వ్యక్తము చేసినను కార్యసాధనమునందు భేదాభిప్రాయములను సూచించుచున్నవి. తీర్మానమునందు సూచించిన రౌండుటేబిలుసమావేశము సాధ్యమైన కొంతప్రయోజనము గలుగవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము దీనికంగీకరించునని తోచదు. లేనికాచలం చెట్టిగారును వారి పద్ధతి నవలంబించెడివారును లక్ష్యమును భారత ప్రభుత్వముమీదను బ్రీటీషు ప్రభుత్వముమీదను లగ్నముచేసిరి. రీడింగుప్రభువు దక్షిణాఫ్రికా రాయబారులకు వ్యక్తముచేసిన భావము లీయాశ నిరాశ యనివిదితముచేయుచున్నది. శాసనము రాజానుమతిని బడయకుండుటయును నసంభవము. శాసనము తెల్ల నల్లజాతుల సంరంధమున కేర్పడుచున్నపుడు రాజాంగీకారము నల్లవారి లాభమునకు ధర్మసంరక్షణము చేయుట కుపయోగపడునని తలచుట కేవలము భ్రమయైయున్నది. ఉద్యోగ

వ్యాపారముల సందర్భమునను ప్రతిక్రియను జేయుటయును సాధ్యము. ఉద్యోగములకై రాగలవా రరుదుగ నున్నారు. వచ్చినను కేలకము భారతీయుల హస్తమునందు లేదు. వ్యాపారప్రతికారమువల్లను చేయగలవనిని సుక్కురు ఆనకట్టు సందర్భమునను బాగువిషయమై జరిగిన ప్రయత్నములు మన దౌర్బల్యమును విశదము చేయుచున్నవి. సామ్రాజ్యశాసనసభయందు గ యా షాదుగా రుపపాదించెడి తీర్మానమును సంగీకృతమైనను జీవరహితముగ నుండును. ఎమ్. కే. ఆచార్యగారు సూచించిన సంగ్రామసాధనమును ససంభవము. బ్రిటిషు ప్రతినిధులు నల్లవారిని బాధించుటకు దలపడునటులు తెల్లవారిమీదను యుద్ధమునకు దిగుట యసంభవము. ఈ సందర్భములందు భారతీయు లవలంబింపగల సాధనము స్వహస్తమునందు గల సత్యాగ్రహ సాధనము మాత్రమే యైయున్నది. దక్షిణాఫ్రికాయందుగల భారతీయు లిదివరలో గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రిందను సత్యాగ్రహసంరంభమును జేసి విజయమును బడసియుండిరి. ఆసాధనమునె తిరిగి యవలంబించుటకు తృప్తినిచ్చియులే యున్నారు. ఆ సాధనమునె స్వరాజ్య సంపాదనమునకు భారతీయులును సమ్మియున్నారు. ఈ సందర్భములందు సి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు వారిప్రసంగమునందు జేసిన సూచన లన్ని సాధనములందు నాచరణయోగ్యముగ నున్నవి. సామ్రాజ్య శాసనసభ రూ 150 లక్షలు గాని రూ 15 లక్షలు గాని దక్షిణాఫ్రికాయందలి సత్యాగ్రహప్రస్థానమున కంగీకరించుటకు తీర్మానమును జేయవలయును. భారతప్రభుత్వము తీర్మానమును ప్రతిఘటించునపుడు భారతీయసభ్యులు బడ్జెటునంతయును నిరాకరించుట ధర్మముగ నుండును. ఈనిర్ణయము ప్రభుత్వహృదయమును విశదము చేయగలదు. ప్రభుత్వమేమిచేసినను సత్యాగ్రహప్రస్థానమున కవసరమైన ద్రవ్యము సంతయును సమకూర్చుట భారతీయులకర్తవ్యమై యున్నది. కార్యములేని మాటలును తీర్మానములును తెల్లవారిని భయపెట్టజాలవు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయసమన్వయవల్లను జాతిమతపక్షభేదము లేక నన్నిపక్షములవారు నేకాభిప్రాయమును గలిగియున్న విషయము సభారంగమునందు భిన్నపక్షముల నాయకులు చేసిన ప్రసంగములు విశదముచేసినవి. ప్రసంగములు కార్యరూపమును దాల్చుటకుబ్రయత్నించి స్వదేశమునందును విదేశములందును నాత్యగౌరవమును గాపాడుకొని భారతీయులు కృతార్థులగుదురుగాత! శస్త్రుతము శాసననిర్మాణము నిలుపుదల జేయబడినను ఆసన్నమైయున్న మహోషధవమునుండి దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులను గాపాడి జన్మస్వత్వములను బడయుటకు భారతీయులు కర్మయోగ పరాయణులై త్యాగదీక్షను వహించెదరుగాత!

స్వరాజ్యపక్షము-అంతర్వేదములు

స్వరాజ్యపక్షమువల్లను మహారాష్ట్రపక్షమువలంబించిన తంత్రము విచిత్రముగ నున్నది. శ్రీయుత కెల్కారు జయకరు ముంజి ఆనే గారులు వారి శాసనసభాస్థానములకు రాజీనామాయించిరి. ఐదుకటి ఎన్నికలయందు వారి స్థానములను

స్వరాజ్యపక్ష యభ్యర్థులై సంపాదించిరి. స్వరాజ్యపక్షసంబంధమును వదలుకొనినపుడు స్థానములను విడుచుట న్యాయముగ నున్నది. కాని వారు తిరిగి అభ్యర్థులుగను కాంగ్రెసుపక్షమునను నిలుచుట కాంగ్రెసుపక్షమునకు ప్రయోజనకరమై యుండియుండును. కాంగ్రెసుపక్షవలంబను లైన మహారాష్ట్రపక్షములు తటస్థులుగ నుండుటజేసి మితవాదులకు సులభముగను శాసనసభలయందు ప్రవేశించుట కవకాశములు గలిగినవి. పరాంజపయిగానును చేశముఖుగానును సభ్యులుగను నిలిచి యున్నారు. పరాంజపయిగారికి విజయముగలిగిన స్వరాజ్యపక్షమునకు సంపూర్ణముగ నాశాభంగము గలుగును. మహారాష్ట్రపక్షము వారి యాచరణము స్వరాజ్యపక్షనాయకులకు మహాద్రోహముగను గనుపట్టుచున్నది. స్వరాజ్యపక్షమువారు మన్యవరగణాలయందు మంత్రిపదవులను స్వీకరింపకుండునటు లింతవరకును జేయగలిగిరి. వారి రాజీనామాతో ఖలిభారత తీరినది. కాని వారు శాసనసభ కభ్యర్థులుగను నిలిచి మంత్రి పదవిని స్వీకరించుటకు బ్రయత్నించుటలేదు. ఈ సందర్భమునందు ఆనెగారివాదము విచిత్రముగ నున్నది. కాంగ్రెసు సామ్రాజ్య శాసనసభాభిప్రాయము నెప్పుడును శిరసావహించి యుండలేదు. సంకుచితమైన శాసనసభాభిప్రాయమును నిరాకరించుటయును జాతీయాశయములను నిర్భయముగను వ్యక్తముచేయుటయును కాంగ్రెసుధర్మము. ఈ ధర్మనిర్వహణమే కాంగ్రెసుప్రతిభను గాపాడుచున్నది. అన్ని పక్షములవారికిని సమానప్రతిష్ఠిని గలుగజేయజాలకపోవుట కాంగ్రెసుయొక్క లోపము గాజాలదు. కాంగ్రెసు అధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయమునె పాటింపగలదు. అన్నిపక్షముల యభిప్రాయములను సంకుచితములైనను విశాలములైనను పాటింపజాలదు. దేశప్రయోజనములకు స్వీయాభిప్రాయముల నుపసంహరించుకొనుటయే భిన్నపక్షముల ధర్మము. రాజ్యాంగసంరంభమునందు ధర్మనిర్ణయమును జేయుట విజయమునకు సాధనము. భిన్నపక్షములున్నపుడు ప్రతిపక్షముచు ధర్మనిరూపణమును జేయుట పక్షమునకును దేశమునకును ప్రయోజనకరము గాదు. శాసనోల్లంఘనమును సిద్ధాంతమునం దంగీకరించుటయును ప్రయోగమునం దంగీకరింపకుండుటయును ననుచితముగ గనుపట్టినను కార్యాచరణమునం దీ భేదలక్ష్య మవసరమగుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు సయిత మీ భేదము సంగీకరించుచున్నాడు. అఖలభారత జాతీయోపసంఘమునందు శాసనసభాబహిష్కారవాదు లధికముగ నున్నారని యంగీకరించినను వారు స్వరాజ్యపక్షముతో జేసిన యొడంబడికకు బద్ధులై తటస్థులుగ నున్నారు. బహిష్కారవాదు లేటులు తలచినను శాసనసభాప్రియులు సభాప్రవేశమునకు సహాయమును జేయవలసియుండురు. మహారాష్ట్రపక్షమువారి రాజీనామాలు ధర్మయుక్తముగ నున్నను వారి వాదములును వారి యాచరణమును చాణక్యనీతిమార్గము పవలంబించుచున్నవి. వర్తమానపరిస్థితులం దీ తంత్రము దేశక్షేమమునకు ప్రయోజనకరము గాదు.

డిల్లీయందు-క్రొత్తచర్చి

ఆంగ్లప్రభుత్వ నిర్మితమైన నూతన డిల్లీయందు క్రొత్తవ మతావలంబనులు క్రొత్తచర్చిని నిర్మింపబూనుట యుక్తముగ నున్నది. ఈ క్రొత్తచర్చికి రూ 2, 50, 000 లు గావలసియున్నవి. అందులకుగాను రూ 95,000 మాత్రము సమకూడినవి. శేషించిన మొత్తమునకు రూ 1,00,000 లను ప్రభుత్వ మప్పు నిచ్చుట కంగీకరించినది. ఇంకను రూ 55,000 కావలసి యున్నవి. శ్రీమంతులైన యాంగ్లేయు లీ స్వల్ప మొత్తమును సమకూర్చుకొనుటకువారికి గల క్రొత్తవ మతాభిమానమును దెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వము లక్షరూప్యములను క్రొత్తవ మత మందిరనిర్మాణమున కప్పు పెట్టుటయును ననుచితముగ నున్నది. హిందూదేవాలయములకును మసీదులకును నప్పుపెట్టని ప్రభుత్వము క్రొత్తవమందిరమున కప్పు పెట్టుట యనుచితము. ఈ మొత్తము శాసనసభామోదమును బడసిన విషయము తెలియవలసి యున్నది.

ఎ. సి. పార్థసారథినాయుడుగారు - ఆంధ్రప్రదేశ్

శ్రీయుత పార్థసారథినాయుడుగారు రాంధ్ర ప్రకాశిక ద్వారా యాంధ్రలోకమునకు గతించిన 40 ఏళ్లయందును జేసిన సేవ చరిత్రాంశము. వయోవృద్ధులైనను నాయుడుగారికి ప్రతికా నిర్వహణమునందు గల యభిలాష తగ్గలేదు. వారు చిరకాలము పెంచి పోషించిన యాంధ్రప్రకాశికను సిరస్థాయిగ చేయవలయునను నభిలాష ప్రశంసనీయముగ నున్నది. నిన్ను ప్రచురించిన నాయుడుగారి విన్నపమును ప్రజలందరును ముఖ్యముగను నాయుడుసంఘమువారు పాటించి రూ 5 ల విలువగల 2000 వాటాలను గైకొని నాయుడుగారి మనోరథమును సఫలము చేయుమని నమ్ముచున్నాము.

విచారకరమగు సకాలమరణము

శ్రీయుత దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి రెండవ యల్లుడు కొంతకాలమునుండియును తుయవ్యాధిచే బాధపడుచుండి మొన్న నాకస్మికముగను పరలోకమున కేగినారని తెలుపుటకు చింతిలుచున్నాము. ఈ యావత్సమయమునం దాంధ్రుల సానుభూతి పంతులుగారిమీదను దుఃఖార్తులైన వారికుటుంబముమీదను ప్రసరించుట సహజము. సదాశివుడు దుఃఖనిమగ్నులైన దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారికిని వారికుటుంబమునకును దుఃఖోపశమనమును జేయుగాత!

ప్రీతిలకు ఎన్నుకొను హక్కు

పంజాబు గవర్నరుగారి ఆజ్ఞ

లాహోరు, జనవరి 15:— పంజాబు శాసనసభవారు ప్రీతిల ఎన్నికహక్కును స్వాధీన చేసిన తీర్మానముమీద పంజాబు గవర్నరుగారు వారి ప్రీత్యుచే ప్రీతిల ఎన్నికహక్కులేకుండబోదు- అని కాసిందిరి. (ఆ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి

ఢిల్లీ, జనవరి 15:— రాజప్రతినిధిగారు 20 వ తేదీన ఢిల్లీనుండి బరోడా వెళ్లెదరు. ఢిల్లీనుండి రహస్యముగా వెళ్లెదరు. దిగుల మాత్రము బహిరంగము లిరిగి 21 వ తేదీన బయలుదేరి ఢిల్లీ రహస్యముగా వత్తురు. కిడింగు సరి పరివారము కూడ వెళ్లెను. (ఆ. ప్రె.)

వక్షిణ ఆఫ్రికా భారత రాయబారులు

యూనియన్ ప్రభుత్వ వైఖరి

సర్ డేవిడ్ సాద సర్వాధికారిగారి యభిప్రాయము
కేఫులపుల్, జనవరి 13:—రూటరుతో సర్ డేవిడ్ సాద సర్వాధికారిగారియింటికి వెలుపుచున్నాడు:—భారత రాయబారులను యూనియన్ ప్రభుత్వమువారు అధికార కీర్త్య గుర్తించలేదు. తా మికష్టమస్థును ఎక్కుకొనకుండ తొలగించుటకు యూనియన్ ప్రభుత్వమువారు సంకల్పించుకొనుటయే కారణము. పైవారెవరు ఇందులో జోక్యమును గలుగజేసికొన రాదనె షీరి యుద్దేశ్యము. రాయబారులు విచారణ గల్పకొనుటకు సదుపాయములను కలుగజేయవలెనని రాయబారులతో కలిసి సమావేశమై మాట్లాడుట కెంతమాత్రము ఇష్టపడుట, లేదా ప్రభుత్వమువారు వక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రతినిధులతో ముడిచి మాట్లాడిన ఉపద్రవమువారు. కాని మరింత ఎంతయో లాభముగ నుండును. ఇంతవరకు రాయబారులు ప్రభుత్వసభ్యుల కేరిని చూడలేదు. కాని ప్రభుత్వాధికారులతో ఇష్టా గోష్టిగ మాట్లాడిరి. అసెంబ్లీ ప్రముఖులతో మాట్లాడిరి. త్వరలోనే దేశీయ మంత్రి దాక్టరు మాలనుగారిని గలిసికొనెదరు. క్లాసు వీరియాల్ని పార్లమెంటులో చర్చకు వచ్చినపుడు భారత రాయబారులు ఏమైన తోడ్పడ గగ్గలేని వరు ఒకవేళ వక్షిణాఫ్రికాలో మరికొంతకాలము ఆగవలసి వచ్చును.

కేఫులపుల్ సమర్థన

ఆంధ్రమానుగారికి ప్రత్యుత్తరము

కేఫులపుల్:—జనవరి 14:—సీ. ఎఫ్ ఆంధ్రమాను, ప్రియోరిమా మతాచార్యునకు ప్రత్యుత్తరముగ కేఫులపుల్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది: (క్రొత్త బిల్లులో నూచించిన విషయము, భారతీయులను గూర్చుముగ్గ నుండు విషయము స్వచ్ఛగాంధీగారు 1914లో జేసికొన్న ఒడంబడికకు భిన్నముగా వనియు, 1917 నుండి 1923 వరకు సామాజ్యసభలందు యూనియన్ ప్రభుత్వ రాచకీయ, జేతలు జెప్పినసంగతుల కెంతమాత్రము ప్రతిఘటించువానియు, నెటాలలో భారతీయులు భూములను సంపాదించరాదనుట మొదలు ఒడంబడిక ప్రకారము భారతీయులను నెటాలు ప్రభుత్వమువారు రప్పించిన దానికి భగములేదనియు అపత్రిక వ్రాయుచున్నది. మొదటివిషయమై అపుడే రెండువ్యాసములు ప్రకటించబడినవి. గాంధీగారు స్పష్టముగాంధీ ఒడంబడికలో ప్రయోగించిన స్వభావులను విషయమునుగూర్చి వ్రాసిరి. ఈసూత్రములు 1885 ట్రాన్సునాలు గోల్డెలా III కు సంబంధించిన వనియు, అందులకు నివర్తనముగ 1914 లో జూలై 7 వ తేదీని వ్రాసినలేఖను ఉదహరించుచున్నది.

సామాజ్య యుద్ధసమాధులు

నిధి నేర్పరుచుట

లండన్, జనవరి 14:—యుద్ధసమాధులను నెలకొల్పటకు గ్రేటుబ్రిటను, కనడ, ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారు నిధి నేర్పాటు జేయుటకు నిశ్చయించినందులకు ఎంతయు ఆభినందించుచున్నావననియు కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నావననియు యునైటెడ్ రాజుగారికి. ఇతర ప్రభుత్వముల రుగూడ ఇట్టి కార్యమునకు బూనుకొని ప్రయత్నించుట సంతసముల మన్నననిరి.

వాయువార్తాపనివాం ద్రనమై

సౌకల్య మనుష్యులు లేకనే పోవుచున్నవి

లండన్, జనవరి 13:—ప్రస్తుతము సముద్రములో 700 నౌకలలో వాయువార్తా పనివాం ద్రు లేరు. 1500 మంది సమృద్ధిలో కేరిరి. ఫిబ్రవరి రెండవ తేదీని పార్లమెంటు సమావేశమైనపు సమృద్ధి పరిస్థితిగమును గూర్చి ఆలోచించెదరు.

బొగ్గు విచారణసంఘము

గనులపనివాం ద్ర ఏర్పాటులు

ప్రభుత్వమువారు గనులను దీసికొనవలెననుట

రుగ్బీ, జనవరి 14:—బొగ్గుగనుల పరిశ్రమను క్రొత్తగ చక్కగ ఏర్పాటు జేయవలెనని నూచించుచు తమ యుద్దేశ్యములను గనులసంఘమువారు బొగ్గు విచారణసంఘమువారికి వెలియజేసిరి. పరిశ్రమసంఘ పూర్తిగ పరిశీలించి క్రొత్త ఏర్పాటులను గావించవలెననిరి. ప్రభుత్వమువారు వశపరుచుకొనవలెననియు, బొగ్గుపనివాం ద్రులను నియంత్రించుటకు సాగజేసిన ఏర్పాటులను తిరస్కరించుటకు ప్రయత్నించవలెననిరి. ఇట్టివిధానము గనుల పనివాం ద్రు తమ ఏర్పాటులను దెలియజేసెదరు.

వివరములు

బొగ్గు, విద్యుచ్ఛక్తి శాక్తి, ట్రాన్సుమిషన్ వాణిజ్యము, కార్మిక సమస్యలయందు నిపుణులగు వారిని నియమించి, ట్రాన్సుమిషన్ పనుల కమిషను నొకదానిని నియమించవలెనని గనుల పనివాం ద్రసంఘమువారు నడిపిరి. శక్తికమిషనువారు పారిశ్రామిక ప్రకృతి శాస్త్రప్రయోగశాఖమండలితో సహకారమును సల్పును. బొగ్గు పరిశ్రమలో విధానమును నిర్ణయించుటకు షీరి సలహాను దీసికొనెదరు. బొగ్గుపరిశ్రమలో ఏర్పాటు లన్నిటిని పరిశీలించెదరు. మంచిబొగ్గును విస్తారముగ తయారుజేయు మార్గముల నగనెదరు. ఈ సంఘమునకు గనుల కార్యదర్శి అధ్యక్షులుగ నుండును.

బొగ్గు ఎగుమతి వర్తకమును సాగించుటకు నాలవసంఘ మేర్పడును.

బొగ్గు యజమానలకు బొగ్గునకు రోయల్టీ నిర్ణయించుటలో గనులపనివాం ద్రులతోనే భిన్నాభిప్రాయము లున్నయవి.

అందరుగ గలిసి బొగ్గు పరిశ్రమ నభివృద్ధిజేయుటకు జాతీయ ఋణమును జేయవలయునని గనుల పనివాం ద్రసంఘము వారే యనుచున్నారు.

గనుల పనివాం ద్రు బొగ్గు పరిశ్రమను తామే జూతుటకు ప్రయత్నించుటలేదని టానీగారు వ్యక్తీకరించిరి. తమ యభిప్రాయములను మాత్రము దెలియజేయుటకు అట్టి శ్రమ గావలె ననుచున్నారు.

గనుల పనివాం ద్రు మోస్తరుగ జేయుటకు కొంతమొత్తము పట్టుననిరి. ప్రస్తుతము బొగ్గు పరిశ్రమలో ఆర్థిక విషయములను బాగుజేయు సూచనలను జూప లేరనిరి.

లండన్, జనవరి 13:—గనుల యజమానలకు రోయల్టీ నీయమలైన జేయని ఈ ఒక విలియంసుగారినిరి. గనుల పనివాం ద్రుకు తక్కువకేటముల నిర్ణయములు అసత్యమనిరి. రోయల్టీ మొత్తమును తగ్గించుటకు వీలులేదనిరి. రోయల్టీని ప్రభుత్వము వారే జూనుకొనవలెనను విషయమునే ఆలోచించజాలననిరి. గనుల సంఘమును బహిసముగ జేయుటకుగాని వారి కడ్డు వచ్చుటకుగాని తలపడలేదనిరి. జాతీయ ఒడంబడికను గూడదనిరి. కైలు ఖరీదులను తగ్గించినగాని దేశమునకు నిజముగ విశ్వర్యము లభించదనిరి.

ఇటలీయుని రాయబారములు

రుగ్బీ, జనవరి 14:—ఇటలీయుని రాయబారము వారు లండనుచేరిరి. విదేశాంగ కార్యాలయము తరపున మాన్యుగారు ఇటలీ ప్రతినిధుల నాహ్వానించిరి.

షీటి మధ్యాహ్నము తొకాగార భవనమున రాయబారము ప్రారంభమైనది.

వాల్యోయి ప్రభువు సతీపుత్రికాదాసుకుడై వచ్చెను. ప్రభుమనమోహేశ్వరము

రుగ్బీ జనవరి 14:—షీటియంతయును చర్చిలుగారితో వాల్యోయిప్రభువు సంభాషించెను. తరువాత ఇరుపక్షముల రాయబారులను ప్రసంగించిరి. ఒండొరుల యభిప్రాయములను జెలుపుకొనిరి. వార్తీప్రభువును, చర్చిలుగారును ఒడంబడికను జేసికొనుట ఆవసరముకొనిరి. వచ్చే కొద్దిరోజులవరకు రాయబారములు జరుగును.

సముద్రములో జాలరి వాండ్రుకాక చేపలనుబట్టు నౌక బ్రదర్లనది. ఇది స్కాట్లండుకు పడమరగ జరిగెను. సిబ్బందిలో రెగురు పరిశీలిరి. ఆరుగురు యేమెకో తెలియలేదు.

సూర్య గ్రహణము

యూరపులో కన్పించలేదు

రుగ్బీజనవరి 13:—రేపు అమావాస్య నాడు 4 గంటల నుండి 9-15 గంటలవరకు సూర్యగ్రహణము పట్టును. యూరపులో ఎవరును కాన్పించదు. గ్రహణము కనిపెట్టుటకు సుమత్రా దీవిని బ్రిటిషు విదేశాంగ జ్యోతిశ్శాస్త్రపండితులు నియమించుకొనిరి. దక్షిణనూడనునుండి ఇండియాసముద్రమునుండి నునుతా; బోర్నియో, పిలిపైన్సులో గ్రహణముపూర్తిగ కన్పించును.

ఆస్ట్రేలియాలో సూర్యగ్రహణము 14 తేదీ మధ్యాహ్నము 1-2 గంటలకు అపుడే కన్పించును. 15-29 గంటలకు గ్రహణము కన్పించును.

సముద్రములో అంతర్వ్యాపిని

గ్రహణ స్థానము సమయముక గాయపురం తీరమున లప్పిపోయిన బాలుని శవము 30 గంటకాలము వలలతో వెదుకగా నిన్న 20 గజముల దూరమున కొరికెను. ఆ బాలునికి యాశ రాదు.

సముద్రములో నింతమంది పడి చనిపోవు విషయమున నీటిప్రవాహము గూర్చి దెలిసిన నిపుణుని అసోసియేటెడు ప్రెసు ప్రతినిధి సంవర్తింపగ నిట్లు దెలిపెను. జనవరిలో మదరాసునకు 20 మైళ్ల లోపున దినమునకు 10 నుండి 40 మైళ్ల వడిగా బోవు అంతర్వ్యాపిని పశ్చిమ దక్షిణముల మధ్యగా బోవుచుండును. తీరమునకు కొద్దిగ జముల దూరములోనే బలవత్తరమును ప్రవాహములగవడును. స్నానముజేయువాని అతి జాగ్రత్తగ చిగువుగా నిలుచుండి ఒడ్డునే యున్నగాని లేవన్నచో ప్రమాదము కలదు. ఒకటి రెండు కెరటముల దాటిపోరాదు. మదరాసు తీరమున అక్టోబరునుండి జనవరి ఆఖరువరకు దినమునకు 10-70 మైళ్లవడిగల ప్రవాహము దక్షిణమునైపునకు బోవుచుండును. మిగిలిన నెలలో 80 మైళ్లవరకు వడిగల అంతర్వ్యాపిని ఉత్తర ముఖ్యముగ పోవుచుండును. ఏప్రిలు మే మాసములలో నిది హెచ్చిపోవుచుండును.

బాక్సరు పరిహారము

రుగ్బీ, జనవరి 13:—వైద్యయమును ఆలోచించుట కేసమన్న రాయబారమునకును ప్రస్తుతము చీనాలో జరుగుచున్న సంగతులకును, దేశములో రాచకీయములను సంబంధములేదు. వైసంఘమువారు చీనావారితో ఆలోచించి ఆమెత్తమును చీనాలాభము నిమిత్త మెట్లు వినియోగించునదీ ఆస్టికా హెంబర్లెగారికి తెలుపుదురు.

నానాబాలినమితి

డిల్లీ, జనవరి 15:—ఈక్రింది సమాచారము ఇండియా గజెటులోపసకాఖాలో ప్రచురింపబడెను. నానాబాలి సమితి యొక్క 6 వ సమావేశముందలి హైందవ ప్రతినిధుల కడసారి రిపోర్టు రక్షణ, మధ్యవర్తిత్వము నిరాయుధత్వమస్థ గూర్చి వది ప్రచురింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

కౌను థియేటరు

18-1-26 శనివారమునుండి 22-1-26 శుక్రవారమువరకు ప్రదర్శనము 2 ప్రదర్శనములు సాయంత్రము 6-15 గం, 9-30 గం శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం, ప్రశ్నక మాటిని గలదు

గొప్ప పురాణసంబంధమైన ఫోటోఆట "కమలి - కామిని" లేక కమలముపైనున్న బాలిక

హిందూదేశపు పురాణము ననుసరించి తయారుచేయబడినవాటిలో చాలగొప్పది. 9 పెక్టోబ్యుగలది.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

మూపుంటురోడ్డు, మద్రాసు.

16-1-26 శనివారమునుండి 18-1-26 సోమవారమువరకు

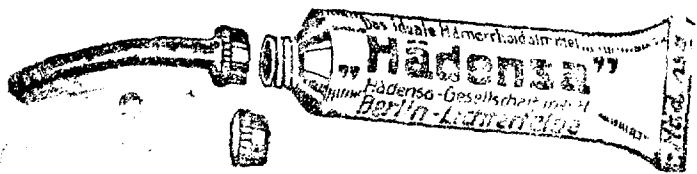
రాయర్లు అపరాధ పరిశోధక డ్రామా

"క్విక్ చేంజి" (త్వరలోమార్పు)

అనుకథను ప్రదర్శించుదు. జార్జి లార్కిన్ ప్రధాననాట నాడును. వీ. ఇ. యువ్ మన్ నాటకా సమన్వయ

శత్రుచికిత్స మూలవ్యాధిని కుదర్చబడును లేకనే

జర్మనీయును బ్రాత్రగా కనిపెట్టబడిన ఔషధము శత్రుచికిత్స లేకయే మూలవ్యాధిని మిక్కిలి జయముగా కుదర్చును. దాని పేరు.

“హడెన్ సా”

మరణించుటకు సిద్ధముగానున్న లక్షలకొలది ప్రజలకు కాపాడినది. ప్రస్తుతము జర్మనీయునున్న వైద్యశాల లన్నిటియందును మూలవ్యాధికి ఉపయోగించబడుచున్న ఔషధ మిదియొక్కటియే.

రక్తమాలము, లోములము, మొదలగునవి హడెన్ సాచే తప్పక అస్ఫుతముగా కుదర్చబడును. రక్తమును నిలిపి, బాధలన్నిటిని పారద్రోలి మూలము ఎండిపోవుకలుచేయును. ప్రతిదినము విరిలేని యోగ్యతాపత్రముల వైద్యుల వద్దనుండియు, మూలవ్యాధిచే బాధపడువారివద్దనుండియు వర్చుచున్నది.

హడెన్ సాను

నేడే హడెన్ సా

ధర రూ. 2-4-0. మాత్రమే

Sole

1961 Sankali Shari.

Agents for Andhr

Tq. Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Mrsers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.

Agents for Mysore & Coorg:—

Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum.

తల్లులకు సులభము:—సాధారణముగా గలుగుచున్న అపాయములను చూచి ప్రసవము చాల భయంకర మైనదని స్త్రీలందరిచే తలపబడుచున్నది. మా వహాయమున ఉపయోగించిన కష్టము యేమాత్రము లేక తప్పక సుఖప్రసవము గలుగును. తల్లి, బిడ్డ మంచి ఆరోగ్యస్థితిలో నుండురు. గర్భమును ధరించిన రెండు మాసములనుండి దీనిని తప్పక పుచ్చుకొనవలెను. 12 ఔన్సుల బాడ్డి 1-కి ధర రూ. 12.

Tamil Nadu Ayurvedic Pharmacy,
P. O. Box 278, Madras. 228, Govindappanai Et.

పైన ముద్దబడియుండు నిలముకాగితముపైన ఈ గుఱుతును చూడుడు. సనదు గుఱుతు యుండిన అసలు పై పుకెట్ మెగ్నీషియా యని అగ్గును.

అజీర్ణమును తక్షణమే నిలుపును

అజీర్ణము, సకల ఉదరసంబంధమైన వ్యాధులు బాగు గాను, త్వరలోను, సులభముగాను కురుటకు పైసురేటెడ్ మెగ్నీ షియాను భయ్యకొనుడు. ఈ ఔషధము తక్షణమే వ్యాధిని కాయమును పూర్తిగా తొలగించును. పైసురేటెడ్ మెగ్నీషియా వాడకపైను, ఉదరసంబంధమైన పురుపును పోగొట్టి, వ్యాధి నిలుపును. కడుపుబ్బరమును కుదర్చును. చక్కగా భోజనము చేయుటకు, భరించిన అహారముబాగుగా జీర్ణమగుటకు తోడ్పడి, ఆనందము నిచ్చును.

పైసురేటెడ్ మెగ్నీషియాను సమానమైన ఔషధము ను లేనియెడల చూ. అందుచేతనే పైదుర్మతి అన్నిచోట్లలోను దీనిని విశేషము చేయుచున్నాడు. అజీర్ణ సంబంధములకు నిలుపు ఉపయోగము. పైసురేటెడ్ మెగ్నీషియాను వివరించిన పుస్తకమును పుచ్చుకొను. అది తప్పక గమనింపుడు.

BISURATED MAGNESIA

పైసురేటెడ్ మెగ్నీషియాను వివరించిన పుస్తకమును పుచ్చుకొను. అది తప్పక గమనింపుడు.

ఉవోగ నియామకము:—రా. సా., టి. మాధవరావుగారిని గుంటూరు జిల్లా స్వర్ణముగ తాత్కాలికముగ నియమించిరి.

సుగుణవిలాససభ:—ఈసభవారు రేపు 17 వ తేదీ 5-30 గంటలవిరామపల్లికహళులో వేదికపాఠశాలకమును సంస్కృతమున ప్రదర్శించెదరు.

ఏలూరు శ్రీసీతారామ ఆంజనేయ వాటక సమాజము వారు రేపుసాయంత్రము (17-1-28) 5-30 గంటలకు ఎన్.పి. నేడు ధియేటరు నందు ప్రతాపరద్రయ న నటముక ప్రదర్శించును.

శ్రీరాధా కళ్యాణముగోతనము:—చింతాద్రి పేట హరిభజనసభవారు 1928వ సంవత్సరం జనవరి 26 తేదీ ఆదివారమునాడు శ్రీ రాధాకళ్యాణము హోత్సవమును అతి విధనముతో నడుపబోవుచున్నారు. బ్రాహ్మణ సంకర్షణమును జరుగును.

రాకపోకలు:—మేజరు జనరలు పాన్సాన్స్ ప్రస్తుత సైనిక అధికారి, మెట్రోపు చంపకులు, రెవెన్యూ సతీ నేడు ఉదయమున వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

యన్. యస్. వాన్ కెను స్టీమరుమీద మదరాసు హార్బరులోని ఎలెక్ట్రిక్స్ క్రానులు వచ్చినవి. హిందూదేశములో విపాదనందు నిటువంటి క్రానులు లేవు. (అ. ప్రె.)

పాశ్చాత్యనాటకసమాజము గూర్చి ఉపన్యాసము:—సుగుణవిలాస సభవారి యజమాన్యమున విక్టోరియా పబ్లికహళులో 18 వ తేదీసోమవారము 6 గంటల సభ్యులూర్తి గారు “పాశ్చాత్యనాటకసమాజము” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు గొల్లన్నాది. వి. శ్రీనివాసయ్యగారు అధ్యక్షత వహించెదరు ఎల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ జీవ భీమా కంపెనీ, లిమిటెడ్.,
1922-1924 గత మూడు సంవత్సరములుగ కంపెనీ వ్యవహరించినందులకు ఫలములు:

రాభములు రూ 51,00,000
జీవ భీమాలపై రూ

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి రూ 22 చొప్పునను

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి

రూ 18 చొప్పునను
అధికమైన బోనసులు.

అభ్యుదయాభిముఖమునం దుండు ప్రజాభిమానమును కంపెనీ బహిషింతులకు నిరూపణము.

సూతన భీమాలు { 1923 - రూ 1,74,00,000
1924 - రూ 2,37,00,000

ఈ సంఖ్య లింక నధిక మగుచున్నది.
అదాయకరముగ జీవ భీమాలయందు

ధన ముంచుట కిదియేతరుణము.
వివరముల కీక్రింది విలాసములకు వ్రాయుడు:—

ప్రాంచినెక్రటరి

ఓరియంటల్ భీమా కట్టడములు

తపాల పెట్టె 8, మదరాసు

బెంగళూరు బ్రాంచి: 672

నెం 3, సాత్ పెరేషు, బెంగళూరు

ట్రవెన్డ్రం బ్రాంచి: ట్రవెన్డ్రం.

ఎక్స్. సంగీత శాల:—ఈసంఘమువారి యాజమాన్యముగోష్ఠిలో ఈ శుభ 17 వ తేదీ 4-15 గం॥ గొప్పపాటకచేరి జరుగును. పల్లవం సంతకరావుగారి పిల్లవగ్రోవి. తిరువివాపగి నోవందస్వాయి పిల్లగారు పీడేలు. పునకొట్ట దక్షిణామూర్తి గారు కంకిర్య, కుంభకోణం అలగనంబిల్లెగారు వ్యవంగం. ఉమ యావరం సుందరం అయ్యగారు ఘంటం.

ఏలూరులో స్త్రీలయానుపక్రమ విరాళములు:—

పాల్వేడును అగ్నివారిచే నిర్మింపబడును యాజమానికి విరాళము లీదిగువన వేరినవి ప్రకటించుచున్నాం: ఇదివరకు ప్రకటించినవి రూ 2550. సర్వీ యిరువైదుగారు రూ 750 సర్వీ కె. చెంకటరాజుగారు రూ 100 గౌ॥ వ్యా॥ జేప దాసుగారు రూ 100 గౌ॥ వ్యా॥ సర్వీ. చార్లెసుస్వే న్నరు రూ 50. పాలిఅప్పాస్వామిగారు రూ 25. ఎం. ఎస్. కుబ్జరావుగారు రూ 100. గౌ॥ వ్యా॥ ఎం. వి. కుబ్జరావుగారు రూ 50. ఎఫ్. నాయుడు రూ 25. జి. టి. బోసు రూ 50. మొత్తం రూ 8800.

ఇద్దరు ఆంగ్లేయులమోసము:—రామనాథ పిల్ల

పొలిమిపాడుపల్లెటూరు లాంగ్వును సెమ్మ అను యిరువురు ఆంగ్లేయులను, మోసగించిన నేరముపై అరెస్టుచేసెను. వీరిరువురు జైలుకు ఆంధ్రప్రదేశ్, బాన్సువానలో దీప్తిపార్వతి ఆస్థానరు దిగ్బావద్దకువచ్చి, తమ ఆంగ్లేయనావికులమనియు బొంబాయి నుండి వచ్చి యిబ్బంది పడుచున్నామనియు చెప్పిరి. దీప్తిగారు వారిని క్షేత్రస్థుల హోటలులో నుంచెను. మూడురోజులండి చెప్పకుండా పారిపోయిరి. హోటలు అధికారి దీప్తిగారివద్ద రూ 40 వసూలుచేసెను. పిమ్మట పొలిమిపాడు లైబ్రరీ ప్రతినిధిని మోసగించుచు కాలముగడిపిరి. ఆయన వారి గుట్టె రింగిన తరువాత నాకపై నియమింపగ వారికి నాకాజ్ఞాన మేమియు లేనట్లు తెలిసెను. అంతట 14 వ తేదీన వారు మదరాసు వచ్చి మిలిటరీ సైనికులవద్ద ప్రాధేయపడుచుండిరి. మిలిటరీవారు వీరిసూర్య యిదివరకే విన్నవారగుటచే పొలిమిపాడు కప్పగించిరి. మున్నె అనువాడు సైన్యమునుండి దొంగతనముగ వచ్చెను. పూనాకు పంపివేయబడును. లాంగ్వును అరెస్టునందున్నాడు.

నీకును నీబిడ్డకును

క్వాకరు ఓట్లు బిడ్డలెల్లకు ఆ మోటుమైన ఆహారము. బిడ్డకు మాంస కండను న్యనిచ్చేయును, ఎముకలను గట్టిపరచును, దేహమునకు పుష్టినిచ్చును, ఆరోగ్యముగా పెరుగుటకు విశిష్ట లోడ్డును. బిడ్డతల్లి కాబోవు వారు కూడ తప్పక క్వాకరు ఓట్లును ఉపయోగించవలెను. వారికి పుట్టుబిడ్డ పుష్టికరముగాను, ఆరోగ్యముగాను యుండును.

రోమ హరి డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0	వేలకుమందు వెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0
ఈ ధన్యమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.	ఈ నూనెను తలపెరుచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మమునకు వెండ్రుకలకుహాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు -2100 బాయి

డాడ్జ్ బ్రదర్స్ కమర్షియల్ బస్ చాసిస్

ధ ర యం దు గొ వ్వు త గ్గు ద ల

<p>ఇదివరలో చాసిస్ ధర రు 3,950</p> <p>100-కి 5 చొప్పున త్రోవుడు.</p> <p>మదరాసునందు డెలివరి.</p>	<p>కొత్త చాసిస్ ధర రు 3,375</p> <p>100-కి 5 చొప్పున త్రోవుడు.</p> <p>మదరాసునందు డెలివరి.</p>
--	--

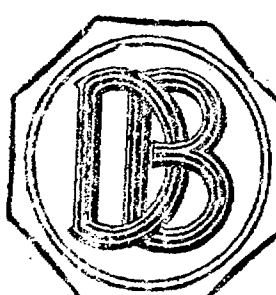
నగదు బేరముపైన నికరముగా రు 546 లు తగ్గుదల యుండును.

డాడ్జ్ బ్రదర్స్ కమర్షియల్ చాసిస్ గొప్ప రకమునందు కూడ మార్పు ఎంతమాత్రముండదు.

తయారు చేయునట్టివారు కూడ యెట్టి మార్పును చేయరు.

ఇతర వివరములకు, వాయిదాలపై చెల్లించు వివరములకు ఈ దిగువ వివాసమునకు వ్రాయుడు.

THE SIGN OF
DEPENDABILITY.

THE SOLE DISTRIBUTORS

ADDISON & Co., Ltd.,

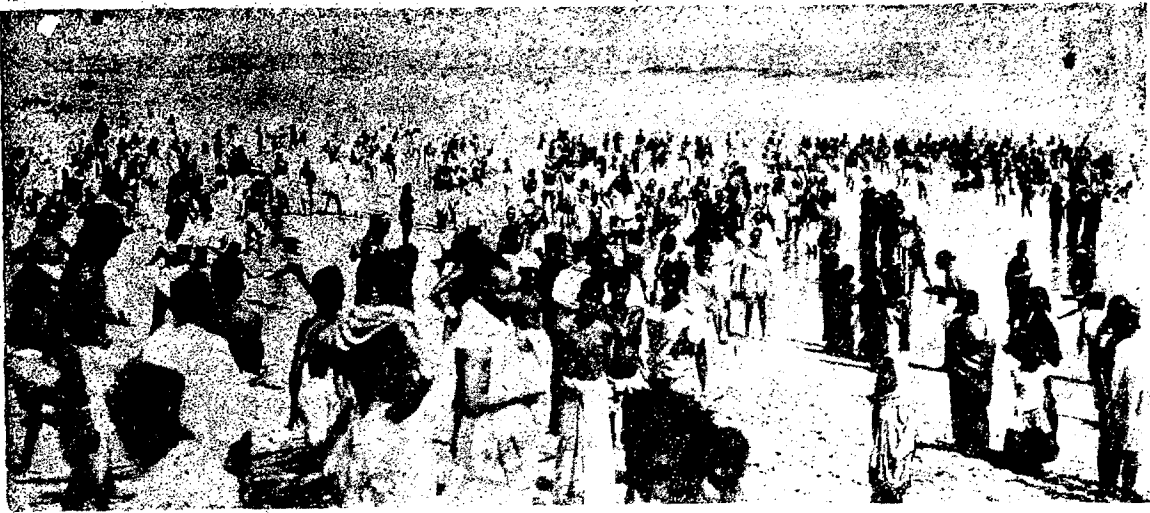
TRICHINOPOLY, MADRAS, BANGALORE & MADURA.

Or to Our

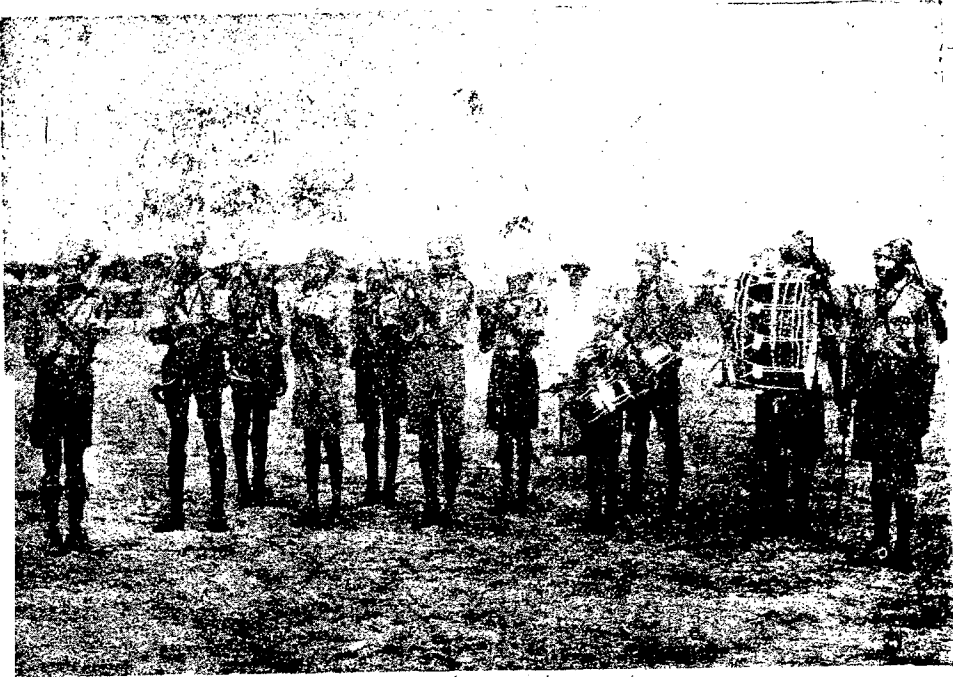
AUTHORIZED DISTRICT DEALERS.

THE SEAL OF
QUALITY.

సూర్యగ్రహణము-మదరాసులో సముద్రస్నానము

చాలభటులవాండు

హైదరాబాదు మహమ్మదీయ చాలభటుల కవాతు

విశాఖపట్నం చాలభటుదళము,
చెన్నపురిలో జరిగిన సమావేశమునకు వచ్చినది.

(చెన్నపురిలో)

బరోడా జూబిలీ యుత్సవము

దర్బారు-విరుదముల నోసంగుట

బరోడా, జనవరి 14:—మకర సంక్రాంతిదినమున జూబిలీ దినముల నోసంగుటకై లక్ష్మీవిలాసమందిరమున నొక ప్రత్యేకదర్బారు జరిగెను. సంఘమునకు రాజా అధిపతిగానుండి యోగ్యతలనుబట్టి గౌరవించుచుండుట మొదటినుండియు ప్రభువుల కాచారమైయుండెనని చెప్పదు మహారాజా సాహెబు గారు దర్బారును ప్రారంభించిరి. యువరాజు ప్రతాపసింగు రాజుకు విక్రమాదిత్యునిరుద మొసంగబడెను. ఈ సంవత్సర మీ దర్బారుగా రెండు క్రొత్తవిశేషములు జరిగినవి. మొదటిది స్త్రీలను గౌరవించుట. రెండవది బయటివారిని గౌరవించుట, శారదాంబా మేహతా, సుల్తాన్ బాయి దేశాయి, మిసెను కరలేకరు అను ముగ్గురు స్త్రీలు గౌరవింపబడిరి. దర్బారులోనికి స్త్రీలను రానిచ్చుటకుగూడ నిదియే మొదటిసారి. బయటి నుండివచ్చి గైక్వారుగారిచే గౌరవింపబడినవారిలో డాక్టరు రాధాకాంతముజ్జర్ గారుండెరి. వీరికి శిరోవణి ఓరుదు నోసంగ బడెను. మహాశివయగు ఘటింద్రబోసుగారికి రాజశివ్ కారుడని విరుదమొసంగబడెను. నీటిపల్లయ కొరకును వైద్యసహాయము నిమిత్తమున లక్షలకొలది ఖర్చుపెట్టిన నేజ్ స్వామిశ్రీచందు గారు చెక్కువగా గౌరవింపబడిరి. తంజావూరు బాలికలు దర్బారులో నాట్యము సన్ని. దర్బారు అంతట ముగిసెను.

కీర్తిమందిరము

మహారాజుగారు శంఖుస్థాపన జేయటం.

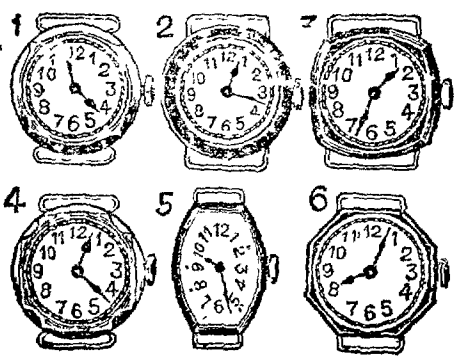
బరోడా జూబిలీ యుత్సవముల సందర్భమున కడపటి ముఖ్య విషయము కీర్తిమందిరమునకు శంఖుస్థాపనజేయటం. అనగా రాజులుగాని ప్రభువులుగాని సామాన్యజనులుగాని బరోడా సంస్థానమందు కీర్తిగడించి పరిమపదము నొందిన వారికి స్మారకచిహ్నములను నిల్వబెట్టుటకే యీ మందిరముద్దేశించబడినది. ఆ మందిరమునకు శంఖుస్థాపన జేయుచు గైక్వారు మహారాజులు చెప్పెను.

మహాత్ముల ప్రతిభ మిక్కిలి గొప్పది. వారి శరీరములు నశించినను వారి ప్రతిభను జూచి ఎంతయో నేర్చుకొనవలసి యున్నది. మనమ్యుల నడవడి దానివలన మారుచున్నది. మనకు సౌఖ్య మొసంగి యీ స్థితికి దీసుకొనివచ్చిన వారినెంత గౌరవించినను కొరతలేదు. మనమెచ్చటికి బోయినను మహాత్ములకు ప్రసక్తలకు, కవులకు, ధూతదయాపరులకు వేదాంతలకు రాజులకు యింకా యితర నాయకులకు స్మారక చిహ్నములు కనబడచున్నవి. మనమీ యుత్సవ మాదరించునప్పుడు చెనుకటి రాజుల మేలు నొకసారి విస్మరింపవలెను. కాని వారు నిరాడంబరముగా నేర్పొనర్చిన వారగుటచే వారి మేలులో ఒక్కనంతు గూడ మనమిప్పుడు గ్రహింపజాలము. అట్టివారిని పృథించుట కేమి మిప్పుడు శంఖుస్థాపన చేయబోవుచున్నాము. కావున పూర్వ రాజుల స్మారకచిహ్నమును స్థాపించుటలో విారణదును ఏకీభవింపవలెను. పెద్దలకు బ్రాధము చేయుట విధి లేని పూర్వాచారముగా నుండగూడదు. మన పెద్దలయెడ భక్తిప్రేమలతో నాచరింపవలెను. కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట పూర్వుల చిత్రరవులను జూచిన నాకున్నతభావములు సాంగుచుండెడివి. వారిజయాపజయములను బట్టి నేను నేర్చుకొనుటకు ప్రయత్నించుచుంటిని. ఒక్కమహాయోధుని స్మారకచిహ్నమును నెలకొల్పినట్లయిన ఎంతోమంది యోధుల కదియైతెన్నాము నిమ్మచుండును, మహాత్మతయొడ నడవడిలో నున్నది. గొప్పతనమునకు జాతిమతభేదములతో పనిలేదు. ప్రతిసంవత్సరము మనమిట్లే కీర్తిమందిరమున సమావేశమును ఒక్కొక్క మహాపురుషునిగూర్చి ఉత్సవములనుచుండవలెను. ఈసంస్థాయందు శరీరములోను మనస్సులోను అలసియున్నవారికి ప్రోత్సాహ మొసంగుటకై ధర్మశాలయొకటి యుండవలెను. సాంఘికవిభేదములను పొడిపింపకుండ ప్రస్తుతము జీవించియున్న మహనీయులను మనము గౌరవించవలెను. అనిచెప్పదు మహారాజుగా రెల్లప్పుడును శాంతియే నిలిచియుండవలెనని కోరిరి.

పిమ్మట మహారాజు గారు శాస్త్రములలో విధించియున్న ప్రకారము శంఖుస్థాపన జేసిరి. తదుపరియోగ్యులైన గురు స్త్రీపురుషులకు మహారాజుగారు బంగారు పతకముల నొసంగిరి. వీరందఱును బరోడా పాఠశాలలో విద్యార్థులు. ఈ కీర్తిమందిరమును గూర్చి మహారాజుగారి మనస్సులో చాలా దినములుగా నుండెను. బరోడా నిరంజనుల తీసుకొనివచ్చిన పెద్దల యెడ కృతజ్ఞతను గనపరచుటకై మహారాజుగారి జూబిలీ యుత్సవముల నవకాశముగా గైకొని కీర్తిమందిరమునకు శంఖుస్థాపన జేసిరి. (ఆ. వె.)

మోటారు వ్యావారస్తులును, జిల్లా ఏంజింటును, ఇప్పుడే సబ్ ఏజంసీకు
తావలసినవారు లేక్షణమే తెలియపరచుమని కోరుచున్నాము.

లాహోరు, జనవరి 14:—1926 వ సం॥ ఏప్రిల్ 18
మొదటి తాగీకునుండి నార్సు వచ్చినను రైల్వేవారు యాక్రింది వి
ధమున టిక్కెట్లు రేట్లు తగ్గించుచున్నారు:—ప్రస్తుతపు చార్జీ
లు:—మొదటి తరగతి మొదట 300 మైళ్లవరకును మైలునకు
24 పైసలు, దానికి మించిన ప్రతిమైలునకును 18 పైసలు
తర్వాత నుద్దేశించబడిన రేటు ప్రతిమైలునకును 18 పైసలు. రెండ
వతరగతికి ప్రస్తుతపు చార్జీ మొదటి 300 మైళ్లకు మైలు 1 కి 12
పైసలు; అందుకుమించిన మైలుకు 9 పైసలు. తగ్గింపురేటు
మైలు నకు 9 పైసలు. ఇంటరుమీడియేట్లు
ప్రస్తుతపు చార్జీ మైలుకు 5 పైసలు తగ్గింపురేటు మొదటి
50 మైళ్లకు మైలు 1 కి 5 పైసలును దీనిని మైలుకు 4 1/2 పైస
లు. మూడవతరగతి ప్రస్తుతపు చార్జీ మైలుకు 3 1/2 పైసలు
తగ్గింపురేటు మొదటి 80 మైళ్లకును మైలు 1 కి 3 1/2 పైసలను
పునః అందుకు పైన మైలు 1 కి 3 పైసలు. ఈక్రింద స్థలము
లకు ప్రస్తుతపు చార్జీలకును ఏప్రిల్ 1 వ తాగీకునుండి నూ
ర్యబడు రేట్లకును గల వ్యత్యాసము యాక్రింది విధమున నుండు
ను:—ప్రస్తుతపు చార్జీ లాహోరు నుండి ఢిల్లీ కి మొదటి తర
గతి రు 37-2-0. రెండవ తరగతి రు 13-9-0 ఇంటరుమీడియే
ట్ రు 7-12-0, మూడవ తరగతి రు 5-7-0.
తగ్గింపు రేట్లు ప్రకారము 1 వ తరగతి
రు 27-14-0; 2వతరగతి రు 13-15-0, ఇంటరుక్లాసు రు 7-1-0,
3వతరగతి రు 4-12-0. లాహోరునుండి పాపావరు పట్టణము
కు:—ప్రస్తుతరేట్లు రు 35-10-0, 17-12-0; 7-7-0; 5-8-0.
తగ్గింపురేట్లు రు. 26-12-0, 13-3-0, 6-18-0, 4-9-0,
లాహోరునుండి కరాచీకి, ప్రస్తుతపురేట్లు రు 80-3-0, 40-1-0,
9-11-0, 13-12-0, తగ్గింపు రేట్లు రు 70-18-0, 35-6-0,
17-13-0, 11-15-0. ఈవిధముగానే మొదటి తరగతి రెండవ
తరగతి రిటర్ను టిక్కెట్లు రేట్లును రానుపోను టిక్కెట్లు
రేట్లలో 1 1/2 కే తగ్గింపబడును. ప్రస్తుతము ప్రయాణము చేయు
చున్న జనులసంఖ్య యెక్కువ కానియెడల సంతకరాదాయ
నుండు విధి లక్షలు యీరేట్లు తగ్గించుటవలన తగ్గునని మదింపు
చేయబడినది. కాని యీరేట్లు తగ్గించుటవలన ప్రయాణికుల
సంఖ్య యెక్కువ యగుననియు ప్రయాణికుల కెక్కువ వీలుండు
నని సమగ్రము కంపెనీవారికి కలదు

సగముధర అసలు 14 కార్టెట్టు రోల్టంగోల్డ్ చేతిగడి
ధర 1 కి రూ 14 యారములు సగము ధర 1 కి రూ 7
ఏమాదిరి కావలయుననినను ఇదేవారికి సగము ధర 1 కి రూ 7-కు
పంపబడును. మాడుసంవత్సరములు ఉత్తరవాదము. కాలమునకు మంచిఘంట
ను చూపును. యా మోస్తరు యంతవరకు యిచ్చియుండదు, ఒక నెలవరకు మా
త్రము యీ ధర. ప్రతి చేతిగడియారము, మేలైన పట్టుపట్టకో పంప
బడును.
ధర 1 కి రూ 7.
స్వానుమావును
తపాలుపెట్టె 508 పి. టి. మద్రాసు.

బంటినాశములోటా తుపాకి సుప్రసిద్ధముగ
కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది.

ధరలు
సరసము.
క్యాటలాగు
ఉచితము.

నానావిధములగు రివోల్వర్లు
ఆంధ్ర లేక ఐదుతోటాలు యొక్కనవి.
[స్టాటికము రూ. ౩ నం.]

నా ము 3౨, ౩౪, ౩౬ అంగుళములలో దొరకును. చిన్నవి జేబులో పెట్టుకోగలిగినవికూడ దొరకును. (3068)
యం. వి. రామానుజంశెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

SHINE INK WORKS Ltd., BEZWADA.

షైన్ ఇంకు వర్క్స్ లిమిటెడ్ బెజవాడ

2473

(1913 సం॥రం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్యుప్తకారము రిజిస్టరు చేయబడినది.)

భారతదేశపు సాభాగ్యము దేశీయ పరిశ్రమల యభ్యున్నతిపై నాధారపడియున్నది. మనకు కావలసిన వస్తువులన్నియు
మనదేశమునందే సిద్ధపరచి మనస్థనము విదేశములకు బోకుండునట్లు చేసినగాని మనకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము లభింపజాలను.
మనదేశములోని యపరితమగు ధనము, అప్పు సిరాలు, ఫౌంటెన్ సిరాలు, వ్రాతసిరాలు మొదలగు సిరాలకై విదేశముల
కర్మింపజరుపుచున్నది. దీనిని నివారించుటకు మనదేశములో సరియగు సింకంపెనీలులేవు. ఇట్టి లోపమును దీర్చుటకై ఈ
కంపెనీ స్థాపింపబడినది.
ఈకంపెనీ యభ్యున్నతికై చాలమంది ప్రముఖులు తోడ్పడుచున్నారు. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు
గారు యీకంపెనీ డైరెక్టర్లలో నొకరుగానున్నారు జిల్లాబోర్డు, తాలూకాబోర్డు యితరసానిక సంస్థలన్నియు క్రమముగ
షైన్ ఇంకును వాడుట కంగీరించుచున్నవి. ఇదివరకే షైన్ ఇంకును మంచివ్యాపకముకలదు. కానకంపెనీకి మంచిలాభము
రాగలను.
ఈ కంపెనీ మూలధనము 20 వేల రూపాయలు. భాగము 1 కి పదిరూపాయలు చొప్పున రెండువేల భాగములుగ
విభజింపఁ బడినది. భాగములసొమ్ము దరఖాస్తుతో రు 5-0-0 అలులాటుమెంటు కాగానే రు 5-0-0 లను యివ్వవలెను.
నిరుదేదలు సైతము భాగములుకొనుటకు వీలుగ నుండునట్లు స్వల్పభీరు నిర్ణయింపబడినది. భాగములు వైకొన్నవారు తాము
లభ్యమును పొందుటయేగాక దేశీయపరిశ్రమలకు చేయూతనొసగి దేశాభ్యుదయమునకు తోడ్పడినవారు కాగలరు.
తక్షణమే దరఖాస్తుభారములప్రాప్త్యైక్కులు తెప్పించుకొనుడు.

శ్రీ వాసు హోటాలు

తెలిగ్రాము
శ్రీ-వాస్ మద్రాసు
ఆంధ్రులచేనడువబడుచున్నది !
యెస్లేనేడు మద్రాసు
తెలిఫోను 3190
ఆంధ్రభోజనము!
ప్రసిద్ధివడసిన హిందూ బ్రాహ్మణుల భోజన హోటాలు
ఫలహారములు గూడ ప్రత్యేకముగా తయారుచేయబడును.
నివాసవసతి !!
విద్యుద్దీపములు పంకాలు గలవు.
భోజనవసతి !!
నగరమధ్యమున నున్నది !!!
అరోగ్యమైన భోజనము !!!
ఇతరచోట్లనుండి వచ్చువారికి యోగ్యముగా ఆదర్శక నియమములలో నడుపబడు
హోటాలు. హోటాలుమార్గమును చూపువారు ప్రతి రైలుదగ్గరకు వచ్చుచుండురు.
అద్భుతమైన యేర్పాటులు
ఇతర రాష్ట్రములనుండి వచ్చు పెద్ద మనుష్యులకు సమయానుకూలముగ ప్రత్యేక
సౌకర్యములు చేయబడును.
రేట్లు విస్తారముగా తగ్గింపబడినవి.
(2497)

తెనుగు తెలిసినవారు మిక్కిలి సులభముగా ఆంగ్ల భాష నేర్చుకొనవచ్చును.
ఇది 10,000 ప్రజలచే చదువబడి నున్నది చెందినది.
ఆంగ్లకొరసాని పటముగల మానవర్తికగుణుడు గమనించి చూచి పుస్తకమునుకొనుడు. ఈ పుస్తకము
నడుమ మేము తెలిసిన ప్రకారములేనిచో పైకము వాపనియబడును.
ఆంగ్ల ఆశాన్ లేక ఆంగ్ల బోధిని.
60 దినములలోగా ఎవరైనను ఆంగ్ల భాష నేర్చుకొనవచ్చును.
ఆంగ్లభాషను మాట్లాడుటకును, చదువుటకును, వ్రాయుటకును బాగుగా నేర్పును. 600 పుటలు గల
పెద్దగ్రంథము ధర కాపీ 1-కి రు 2-0-0 తపాలఖర్చు రు 0-2-0.
శ్రీ. రాజగోపాలు మొదలియారు, 302, టంకశాలవీధి, మదరాసు.

స్థానికసంఘములు - ఎలక్ట్రిక్ ఏర్పాటులు

ప్రభుత్వమువారి సహాయము
స్థానికసంఘము తమ యావరణయంగు విద్యుచ్ఛక్తి
(ఎలక్ట్రిక్) ఏర్పాటులు జేయుటకు ప్రోత్సహింపఁ జలించి,
అందుకు సంబంధించిన స్కీములు తనిఖీజేయుట, అమలుజరు
పుట తున్నగు పనులను తక్కువ ధరలలో
చేయించి ఆవసరమునో ఋములిచ్చుటకుగూడ వంగీకరిం
చిరి. ఎలక్ట్రికసమలకు జరిపించి స్థానికసంఘములకు సహాయ
ముజేయు ప్రోత్సేకంపెనీలనుగూడ ప్రోత్సహించుటకు ప్రభు
త్వమువారి కేమి ఆభ్యంతరములేదు. ప్రస్తుతము విద్యుచ్ఛక్తి
యేర్పాటులందు ప్రోత్సేకంపెనీలకు అనుభవము గలుగువరకు
స్థానికసంఘములు ప్లాను అంచనాలు అన్నింటిని
ప్రభుత్వమువారి ఎలక్ట్రిక్ ఉద్యోగుల
చే వేరుజేయించుట మంచిది. కావున స్థానిక సంఘములు ఎల
క్ట్రిక్ ఏర్పాటులకై త్రభుత్వమువారిని ఋముడునపును
ముందుగా ప్రోత్సేకంపెనీలచే తయారుజేయించిన అంశాలను
ప్రభుత్వోద్యోగుల ఆమోదమును బడయలేనని నిర్ణయించు
చున్నారు. (గజిటు ప్రకటన)

భారత శాసనసభ

28 తేదీ సమావేశమున అధికారేతరతీర్మానములు
డిప్టీ, జనే 18-జనవరి 28 తేదీన భారత శాసన
సభలో అధికారేతర తీర్మానములేని విచారణకురావలెననిచ్చి
నేమగా శాంతాలు పరగతా పరిపాలనా విచారణను గూర్చిన
తీర్మానమునకు మొదటి స్థానము నిచ్చుచు కుమార గంగానంద
సింగుగారు చీటిని తీసిరి. ఓట్ల విషయముకు పబ్లికనర్సిసులు
వర్తకము మైనింగు నాకాయా నము మొదలగు
వానిలో లైసెన్సుయ్యుటలో భారతీయులు కానిదక్షిణ ఆఫ్రి
కావారికి తగిన యిబ్బందుల కలుగజేసి దక్షిణ ఆఫ్రికాకు తగిన
కాస్తి చేయవలెననియు దక్షిణ ఆఫ్రికా వాస్తవై రక్షణపన్ను
తీర్మానమునకు రెండవస్థానమిచ్చుచు గయ ప్రవాదసింగుగారు
చీటినితీసిరి. లైసెన్సుప్రమాణికల సౌకర్యములను గూర్చిన హాతి
వాహియడ్డిన్ గారి తీర్మానమును, మాడుసార్లు అసెంబ్లీలో
అంగీకరింపబడినట్లయిన ప్రభుత్వమువారు ఓవ్వకొని తీరవలె
నని చెప్పి ఆచార్యగారి తీర్మానమును మోస్తాక్వేషిలను విడుదల
చేయవలెనను సాదీక్ హుస్సేన్ గారి తీర్మానము నితరములు.
(ఆ. ప్రె.)

వైద్య రత్న

పండిత. డి. గోపాలాచార్యులవారి
ఆయుర్వేద ఆశ్రమము పోస్టుబాక్సు నెం 287
మద్రాసు
ఉచితము సలహా ఉచితము
డాక్టరు ఏ. కవరత్నము ఏ. ఎమ్. ఏ. సి. (హానరరీ
డిమాండ్ స్ట్రీటరు ఇన్ అనాటమి, గవర్న మెంటు ఇండియన్ మెడి
కల్ స్కూల్, మద్రాసు శ్రీయుత డి. గోపాలాచార్యులవారి
శిష్యుడు) వారు రోగులను పరీక్షించి, సలహా ఉచితముగ నిచ్చె
దరు.
సలహా నిర్దుకాలము
ఉదయం 7 గం-10 గంటలవరకు 1౬1 గోవిందప్పనాయకవీధి,
సాయంత్రము 5 గం-7 గంటలవరకు 183 బ్రాడ్వే మద్రాసు.
క్యాటలాగు కావలసినవారు వ్రాసిన, ఉచితముగా పంప
బడును.
డి. చే శి కా చా ర్యు లు
(గతించిన పండితులుగారి సోదరుడు)
మేనేజింగు ప్రొప్రైటరు.

పాలసుగంధిలేహ్యము 3351

రక్తకుడ్డికి శ్రేష్ఠమయినది. సహమేహము, మేహ
పాదలు, మచ్చలు యితరవర్మకోగములు మలబద్ధము, క్షిణ్ణ
ప్పలు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును.
20 రు॥ డబ్బీ రు. 1-4-0. వి. పి. ఆ. 8
పి. శి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాఖ్య, తెలివోటి, నెల్లూరుజిల్లా.

ఇప్పుడే రెండవసారి ముద్రితమైనది !!!
ఆంధ్రదేశమునకు ముద్రాకర్త కళ్యాణంబున బ్రహ్మశ్రీ పురాణం నూతన
వారాంతా తీర్థలుగారిచే పరిశోధన పరిచినది.

నీకు కావలసినదియు, నీవు చూడవలెనని
దీర్ఘ కాలమునుండి వెదకిన శాస్త్రమిదియే

శరీర మర్మశాస్త్రము

ఆంధ్రభాషయందు మిథ పూర్ణమైన రహస్యశాస్త్రము ఇంతవరకు
ఎవరినెవలనను బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. ఇందులో శ్రీ, పురు
ష లక్షణము, వాచియొక్క కర్మయోగమునకును, మెగ, లోహ,
శిశువు, శిశువు, శ్రీ, పురుషుల కలంక శాస్త్రము, వాటిని
సోదాచు చిహ్నము, వాటిని సుదృఢముగా పూర్వము వ్రాసిన సం
పాద ముఖ్యములను బహుముఖముగా వ్రాసబడియున్నది. ఇది
వివాహమునాటికిని ఇవివాద వివాహము చేసుకొను శ్రీ, పురుషులకు
శ్రేష్ఠమైన శాస్త్రము కష్టక ప్రతిగ్రహములను బడివి తీరవలెను.

డి. పి. శర్మ కలకాలము.

64 చిత్రములతో ధర్మ రూ 1-0-0

ఎం. ఎన్. సరస్వతి ఆంధ్ర కంపెనీ.

నెం. 9 ఆరుముగండ్లి, సామాకూడపేట, పాట్ల మదరాస్.

తిమురునాయువులచే
గలుగు నొప్పులకు.

బాధలకు
స్థానమునువాడుడు
రుద్ధవలసినది లేదు.

డాక్టర్ స్టోన్ గారి

పటమును
చూచితీయుడు

బాధపడ నవసరములేదు. స్థానము తక్షణమే గుఱియిచ్చును. కీళ్ళయందును,
కండరములందు కలుగు వాయువునొప్పులకు, నాడిపోషికి, తుంటిలోనినొప్పి,
దెబ్బలకు, గాయములు మొదలగువాటికి స్థానములెల్లము వాడుటచే తక్షణమేగుణ
వగలుగును. మీకు కొప్పిగలినన, తక్షణమే స్థానమువాడెనబాధ నివర్తయ్యెను.
ఆలశ్యము చేయకుడు- రుద్ద నవసరములేదు.

SLOAN'S LINIMENT

బాధలకు పార్శ్వము నుండియు కేర్తల ద్వారా ముక్కును నుండియు
దొరకును.

మేర్యజుండ్

2084) పరిచయివీర్యము గట్టిపరచియు తమలోనున్న పుష్కలమును
వీర్యనష్టమును తక్షణం నిలిపేయును. వాచిలో ముడిమిడి
నపుంసత్వమును పోగొట్టి నూన రూపనం శక్తి, యింద్రియ
పటుత్వ మిచ్చును. అతీర్ణము ఒడినొప్పులు కాళ్ళతీత రూపు
మాపును. లండను, సిల్వా విదేశములందు గూడ మంచిచేరు
పొందిన శిష్టావధం. 1 సీసా రూ 8-0-0. ఆశక్తులై నిరాశ
లైనవారికి ప్రేమాతమ లైలము రూ 5-0-0; లైపాల్యుర్య 0-6-0
అమృతరత్నాకరము 45, బుద్ధదరుపీథి మద్రాస్

మరియు చందనము

నెగరోగమునకు కుతారము

పశ్యము లేదు. పిడికాతో పనిలేదు. మూడుపూట
లూ తప్పక గుణము కనబడును. ఒకడబ్బాతో వ్యాధినిర్మూల
యగును. రాజకటుంబముల నిమిత్తము కంపెట్టుబడినది. వెల
దబ్బా 2-4-0. దీనికనుపానము మందకలైలము బొమ్మ 8-0-0
రెండును ప్యాకింగవగై రామ్యులతో 6-0-0. 2182

గంధర్వ శాస్త్రాని రామచంద్రపురం గోదావరిజిల్లా.

నూతన జిల్లా ఏర్పాటులు

కృష్ణ, ప. గోదావరిజిల్లాలలో ముననబుకోర్టులు

(గజెటు ప్రకటన)

పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో ఐదు జిల్లాముననబుకోర్టులు
డవలెనని గవర్నరుగారు నిర్ణయించిరి. నూతన జిల్లాలో ఐదవరి
18 వ తేదీనుండి యాదిగురి జిల్లాముననబుకోర్టులు ఏర్పడి
నని ద్వేన గవర్నరుగారు పోబురుపుయంగునని ప్రాకార్య
నిర్ణయించిరి -

1. నల్లూరు, ఇల్లా ముననబుకోర్టు

ఏలూరు తాలూకా - (అచలం ఫిర్కా - (పాతవరం ఫిర్కా -
భగము) వామరపుకల తాలూకా - (పాతవరం ఫిర్కా -
కెన్) ప్రస్తుతము ఏలూరు తాలూకాకు చేరినందున.

2. కొత్తూరు, ఇల్లాముననబుకోర్టు

గిడవోలు తాలూకా, గుంటుకొను ఫిర్కా, తాడే
పల్లివాడెం, బొమ్మిడి, అలంపురం ఫిర్కా, పోతవరం
ఫిర్కాయందు చేరును.

(ప్రస్తుతపు యర్జునాడెంతాలూకా, పెంటపాడు డివి
జనులకు సరిపావును.)

3. తణుకు జిల్లాముననబుకోర్టు

తణుకు తాలూకా, ఆచలం, పోతూరు ఫిర్కాలు,
చెరుగుగానం ఫిర్కాలు ఇందు చేరును. (ప్రస్తుతపు తణుకు
తాలూకాలో పెంటపాడు డివిజను తప్ప తక్కినదంతయు.)

4. నర్సాపూరు జిల్లాముననబుకోర్టు

నర్సాపురం తాలూకా-పోతూరు ఆచలం ఫిర్కాలు
తప్ప తక్కినవి.

5. భీమవరంజిల్లా ముననబుకోర్టు

భీమవరం తాలూకా- గనపవరం నిడమర్రు ఫిర్కాలు
ఇందు చేరును.

కృష్ణజిల్లాయందు యాదిగువరీతి ఐదు జిల్లాముననబు
కోర్టులు నిర్ణయించిరి:-

1. మచిలీపట్నం జిల్లా ముననబుకోర్టు.

బండరు, పాల్వంచ, కూమారు ఫిర్కాలు.

2. అనంగిగడ్డ జిల్లా ముననబుకోర్టు.

మచిలీపట్నంలోనుండును దివి తాలూకా, వడ్లమన్నా
టి ఫిర్కా ఇందు చేరును.

3. గుడివాడ జిల్లాముననబుకోర్టు

గుడివాడ తాలూకా, కైకలూరు తాలూకా ఇందు చే
రును.

4. దేవనాడ జిల్లా ముననబుకోర్టు

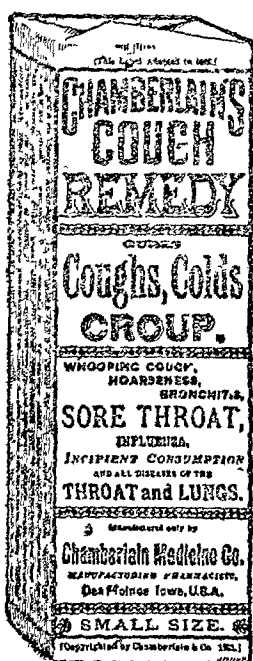
దేవనాడ తాలూకా నందిగామ తాలూకా ఇందు
చేరును.

4. నూడిపేను జిల్లాముననబుకోర్టు

గన్నవరం తాలూకా నూజిపేను డివిజను తిరువూరు డివి
జను ఇందు చేరును.

నిజమైనదగు లేక పడిశములకు

నిజమైన బొషధము

శిశువుకాని పురుషు, పడిశ
ములను నిర్మూలము చేయు
చేయుచే నిజమైన బొషధము, పడిశ
ములకు శుభ్రక గుఱియిచ్చుచు నిడ
మైన బొషధమునే వాడవలెను.

చేంబరేన్

దగ్గునివారిణి

(1871 స్థాపితము)

పసిపల్లెలకు, పెద్దవాటికి తగి
నది. 50 సెల్ రమలనుండి వాడె
నియు పొందిన వారు దీనిని
శిశువుచేయుచున్నారు. వత్తున
పదార్థము లెందు చేరుటలేదు.
ప్రతివోలను విక్రయమునకు దొర
కును. 188, 948

చెన్నపురి బజారుధరలు

1926 వ సం॥ జనవరి 16-న తేదీ శనివారము

1. ధాన్యములు

దరియలు కా 1-కి రు 45 0 0 ముదలు 56 0 0 వరకు

వివరములు	ముదలు	వరకు
మసూరు తెనాలివి ,, క 48 గలవి రు	14 0 0	15 0 0
సెన్సారివి ,, డిటా ,,	15 8 0	16 0 0
డిల్లి ,, డిటా ,,	16 0 0	17 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0	9 0 0
మియ్యలు ,, ,,	20 0 0	21 0 0

2. ధాన్యము వస్తువులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,,	13 8 0	15 8 0
పెనగలు ,, డిటా ,,	13 0 0	14 0 0
పెనలు ,, డిటా ,,	13 8 0	14 8 0
పెనములు ,, డిటా ,,	15 8 0	17 0 0
ఉలలు ,, ర 154 ,,	8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

స్వీటనా నె కా 1-కి ,,	150 0 0	152 0 0
ముక్కు నె 1-కి ,,	14 0 0	25 0 0
కొండా రంజెరు నెనగవస్తువా 18 ,,	58 0 0	59 0 0
ఇళక్కవస్తువు ,,	54 0 0	56 0 0
శుభానెనగనానగనానా 1-కి రు 118 ముదలము 103 0		
ఆముదము కా 1-కి ,,	103 0 0	104 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాచుపకుపు కా 1-కి ,,	90 0 0	95 0 0
కూరపకుపు ,, ,,	55 0 0	60 0 0
మిరపకాయలు(ఫంటూరివి)కా 18 ,,	140 0 0	145 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-కి రు	45,50	
కాళమా నీలిపాయకట్టు ,,	50,55	
తెల్లము కా 1-కి ,,	40 0 0	60 0 0
చింతపండు కా 1-కి ,,	60 0 0	80 0 0

5. ఇనుము

కట్టారకం కా 1-కి ,,	80 0 0	84 0 0
చదరం ,,	88 0 0	42 0 0
రవుండు ,,	84 6 0	00 4 0

6. లోహములు

కండి 100 కులంకితు ,,	72 0 0	78 12 0
అంగారము, కులము 1-కి ,,	21 4 0	21 8 0
కవరము 1-కి ,,	18 5 2	
ఇక్రడి కా 1-కి ,,	245 0 0	250 0 0
రాగి డిటా ,,	275 0 0	276 0 0
అస్కాచక్కిర 225 కాగి గలవి ,,	82 2 0	82 8 0

7. దూది

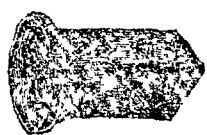
జోండావెట్టుబారము 1-కి ,,	8 800 0 0	
కల్పాదు దూది ,,	215 0 0	

8. నూలు

మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,,	5 8 0	
పుష్కారు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి ,,	7 4 0	
కూళయేనుగ నెం 20 ,,	8 14 0	
నెం 20 పెట్టె సింహం యాకె ,,	9 4 0	
నెం 22 ,, ,,	9 12 7	
నెం 12 1/2 పెట్టె సగ్గులు ,,	7 10 0	
నెం 14 1/2 ,, ,,	7 14 0	
నెం 12 1/2 పెట్టె ఇక్రెట్టు ,,	7 0 0	
నెం 12 1/2 పెట్టె కరింపాయి ,,	7 4 0	

ఒక ఆశ్చర్యము

విశేషము

పాటెట్టు డిస్కెక్ట్

అమలమియ్యలను విశేషముగా
20 ని కేతాబ్దమైన కరింపాయి

దీని ఉపయోగము దేదైనాగా, మిగతా వస్తువులను
కార్యములను ప్రయోగములు అందుకొనుట చేయవచ్చును.
రహస్యకార్యములను దీని సహాయముతో చేయవచ్చును. ఎ
మిక్కిలి ఉపయోగకరమైన వస్తువు కాబట్టి దీనిని, బజారులో
ఉంచుకొని ఎక్కడికైనా వెళ్ళవచ్చును. 25/9

కి డి 1-8-0 3 నికేరారి ఉపయోగము 25/4

The East India Novelty Store,
19B, et Madras.

నూతన "హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్"

1926 సం॥ రం జనవరి రికార్డులు

ది గ్రామోఫోను కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

కలకత్తా, బాంబాయి.

1926 సం॥ జనవరి స్టెప్లెమెంటరీ లిస్టు

"హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్" 10 అంగుళముల రెండుప్రక్కలుగల ఆకుపచ్చలేబిలు

రికార్డులు 1-కి ధర రు 2-12-0.

మైసూరు ఆదిలక్ష్మి - మైసూరు

నెం. 1709 { నిన్ను నమ్మితి నీతావతే, నాటకురంజి
నన్ను బ్రోవరాదా మధ్యమావతి

టి. ఎన్. రంగమూర్తి - తిరునల్వేలి

నెం. 1710 ఎంతరానీ - తనకెంతపోనీ హరికాంభోజి

నీలాంబాళ్ - మైసూరు

ఎదుటనిలచితే శంకరాధరణము

వల్లూరు జగన్నాథరావును, రమణయ్యను

నెం. 1711 { ఆధ్యాత్మరామాయణము భరద్వాజ స్తవము
ఇంద్రజిత్తు యుద్ధము

మిస్టర్ బి. రాచప్ప - మైసూరు

నెం. 1712 { ఇంచువదనా కల్యాణి - పల్లవి
పరాకేల సరస్వతి నాటకురంజి

మిస్టర్ బి. సుబ్బారావు - చింతామణి ధియేటరు

నెం. 1713 { ఏమి అద్భుతము యమునాకల్యాణి
పరమ అద్భుతము కలిగె సురటి

కన్నడము మిస్. చంద్రకాంత - మైసూరు

నెం. 1714 { ఈగలు నీకాయబేకు సావేరి జేవర్ నామమ్
సొల్లు సొల్లిగె శ్రీహరి దేవగాంధారి డిటా

మిస్. ఉడిపి లక్ష్మీబాయి -

నెం. 1715 { ఇలిగిగ సహిసునె భీమపాను జావళి
నంబిదనిన్న కాంభోజ దేవరనామం

మిస్టర్. బి. రాచప్ప - మైసూరు

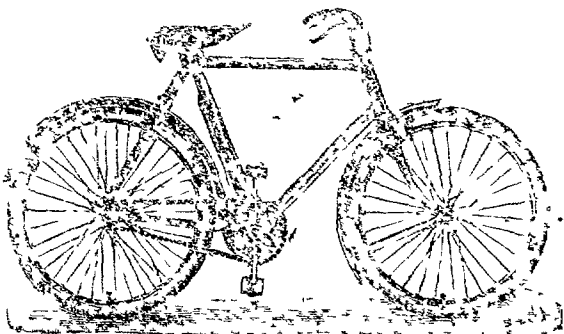
నెం. 1716 { అరినారీమణి కమాసురాగము
చంద్రమాచళివ ధన్యాసి

శ్రీయుత మైసూరు మహారాజాగారి రాజమందిరముందు జరుగు కర్నాటిక్ స్పింగుబాండు

నెం. 1718 స్వరజోతి, ధర్మవతి జంజూటి

The Gramophone Co., Ltd.

(Incorporated in England) Calcutta—Bombay

విశేషముగా అందుకొనుట చేయవచ్చును.

నెం. 1718 స్వరజోతి, ధర్మవతి జంజూటి

నెం. 1715 కాంభోజ దేవరనామం

నెం. 1714 సావేరి జేవర్ నామమ్

నెం. 1713 సురటి

నెం. 1712 నాటకురంజి

నెం. 1711 కల్యాణి - పల్లవి

నెం. 1709 మధ్యమావతి

మాస్టర్స్ వాయిస్ మెషిన్లన్నియు ఇంగ్లాండు కలదు ఈయనచేయబడినవి పూర్తి నిశ్చయము.

పూర్తి వివరములను దయచేసి అర్జున మాస్టర్ రావమ్మను లేక ఈ లిస్టును వ్రాయవచ్చును.

M. SINGARAM & Co.,

Direct Importers of Cycles & Accessories, Wholesale & Retail Dealers in Cycle & Motor Accessories,

Sub-Agents for **Mead Cycle**

World Famous

31188, MOUNT ROAD, MADRAS.

2872

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

మద్రాసు పెన్సెట్లు

ప్రతి రకము ద్రాయింగు పెన్సెట్లుయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సెట్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నది.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొసగుడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

1964

వి. వెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైండుపనులు, రబ్బరుష్టాంపులు, స్టీళ్లు, రాగి, బంగారము, పెండిసామానులపై చెక్కుట,
బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు.

1024

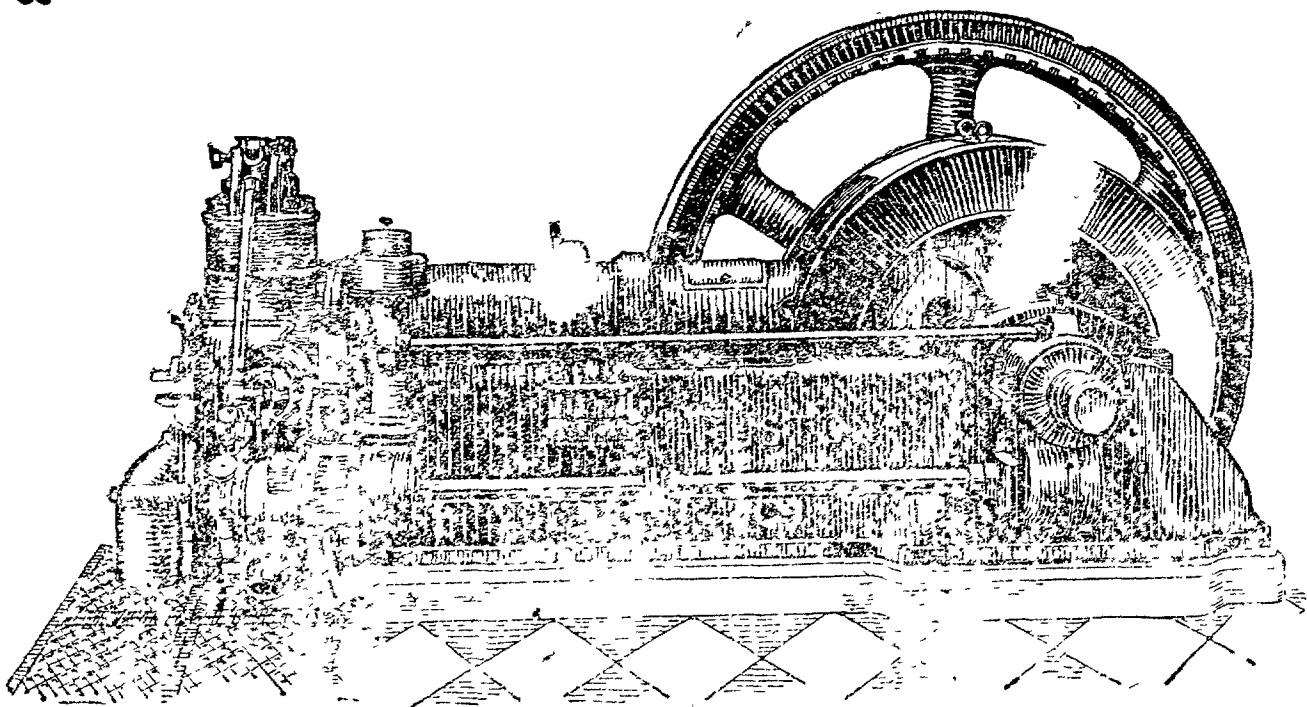
ఎంగ్లీషింగు (609)

ది రస్ట్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్ట్రోక్, మాగ్నెటా,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి నరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురత ఏమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు (388)
మద్రాసులో ఫోల్ ఎజెంట్లు, హాస్సి అండుకో, లిమిటెడ్, ఎంజిల్లూరు, తపాలాపెట్టె నెం 60, మద్రాసు.